

Industriemonitor

Jaargang 4 - juli 2000

Voorburg

Bezoekadres
Prinses Beatrixlaan 428

Postadres
Postbus 4000
2270 JM Voorburg

Telefoon (070) 2337 38 00
Fax: (070) 337 74 29

Internet
<http://www.cbs.nl>

Heerlen

Bezoekadres
Kloosterweg 1

Postadres
Postbus 4481
6401 CZ Heerlen

Telefoon (045) 570 60 00
Fax (045) 572 74 40

De infogroepen van het CBS

Infoservice is het centrale informatiepunt voor algemene voorlichting over het CBS en zijn producten; geeft aankoopadviezen; draagt zorg voor de beantwoording van vragen die over verschillende terreinen gaan; geeft antwoord op gestelde vragen over andere onderwerpen dan hieronder vermeld zijn.

Infogroepen	Telefoon	Fax	E-mail
Infoservice	(045) 570 70 70	(045) 570 62 68	infoserv@cbs.nl
Arbeid en lonen	(070) 337 58 50	(070) 337 59 94	infosec@cbs.nl
Bedrijven (aantal)	(045) 570 79 37	(045) 570 62 66	infogwm@cbs.nl
Bevolking	(070) 337 58 30	(070) 337 59 87	infosbv@cbs.nl
Bouw	(070) 337 42 41	(070) 337 59 75	infoibn@cbs.nl
Conjunctuur en regio	(070) 337 38 00	(070) 337 59 81	infopcr@cbs.nl
Consumentenprijsindex (inflatie)	(070) 337 58 09	(070) 337 59 94	infosec@cbs.nl
Cultuur, toerisme en recreatie	(070) 337 58 67	(070) 337 59 96	infokcr@cbs.nl
Eurostat Datashop	(070) 337 49 00	(070) 337 59 84	datashop@cbs.nl
Financiële markten	(070) 337 45 67	(070) 337 59 77	infohfo@cbs.nl
Gezondheid en welzijn	(070) 337 58 64	(070) 337 59 79	infokgw@cbs.nl
Industrie	(045) 570 76 17	(045) 570 62 77	infoiin@cbs.nl
Inkomen, vermogen, koopkracht	(045) 570 75 23	(045) 570 62 72	infosiv@cbs.nl
Internationale handel	(045) 570 79 17	(045) 570 66 75	infohih@cbs.nl
Landbouw	(070) 337 58 03	(070) 337 59 51	infoibb@cbs.nl
Milieu	(070) 337 58 96	(070) 337 59 76	infoimi@cbs.nl
Nationale rekeningen	(070) 337 58 76	(070) 337 59 81	infopni@cbs.nl
Onderwijs	(070) 337 53 45	(070) 337 59 78	infosoz@cbs.nl
Overheid	(070) 337 58 99	(070) 337 59 80	infokov@cbs.nl
Rechtsbescherming, veiligheid	(070) 337 58 66	(070) 337 59 79	infokrv@cbs.nl

Verklaring der tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
-	= nihil
-	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (00)	= het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
1999-2000	= 1999 tot en met 2000
1999/2000	= het gemiddelde over de jaren 1999 tot en met 2000
1999/00	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar, enz., beginnend in 1999 en eindigend in 2000
1989/90-1999/00	= boekjaar enz., 1989/00 tot en met 1999/00

In geval van afronding kan het voorkomen dat de totalen niet geheel overeenstemmen met de som der opgetelde getallen. Verbeterde cijfers in staten en tabellen zijn niet als zodanig gekenmerkt.

De Industriemonitor wordt samengesteld door de Divisie Landbouw, Nijverheid en Milieu.

Inlichtingen

Bouwnijverheid 070 – 3374241
Industrie 045 – 5707617
Landbouw 070 – 3375803
Milieu 070 – 3375896

Inhoud

Artikel

Investeringsverwachtingen voor 2000 en 2001	5
Internet in de industrie 1995-2000	7
Geheimhouding bij bedrijfsstatistieken van het CBS: Geheimhoudingsmodule 2000	9

Industrie totaal

Nederland en de industrie	17
---------------------------	----

Industrie per branche

Voedings- en genotmiddelenindustrie	21
Textiel-, kleding- en lederindustrie	27
Papier- en grafische industrie	33
Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofindustrie	39
Metaal-, elektrotechnische en transportmiddelenindustrie	45
Hout-, bouwmaterialen- en overige industrie	53

Gepubliceerde artikelen	58
--------------------------------	-----------

Gepubliceerde producttabellen	59
--------------------------------------	-----------

Andere CBS-publicaties	60
-------------------------------	-----------

Informatieservice	61
--------------------------	-----------

Alfabetische begrippenlijst	62
------------------------------------	-----------

© Centraal Bureau voor de Statistiek,
Voorburg / Heerlen 2000
Bronvermelding is verplicht.
Verveelvoudiging voor eigen gebruik of
intern gebruik is toegestaan.

Bestelinformatie

Verkrijgbaar bij het CBS,
Sector Marketing en Verkoop,
Postbus 4481, 6401 CZ Heerlen.
Telefoon: 045 – 570 70 70,
fax: 045 – 570 62 68,
e-mail: verkoop@cbs.nl.
Abonnement: Prijs: f 190,- / € 86,22 per
jaar (11 nummers)
Losse nummers f 26,- / € 11,80
Prijzen excl. administratie- en
verzendkosten.
Kengetal: K-2/2000
ISSN 1384 - 6965

Centraal Bureau voor de Statistiek

Investeringsverwachtingen voor 2000 en 2001

André Meurink ¹

Inleiding

Bij de productie van goederen en diensten worden, naast onder andere arbeidskrachten en grondstoffen, ook bedrijfsgebouwen, machines, auto's en andere materiële vaste activa gebruikt. Kenmerkend voor deze productiemiddelen is dat zij meer dan één jaar voor productieve doeleinden kunnen worden aangewend. Op het moment dat deze materiële vaste activa (kapitaalgoederen) gebruiksklaar ter beschikking komen van ondernemingen worden tot de investeringen van die ondernemingen van dat jaar gerekend. Het maakt daarbij niet uit of een onderneming deze kapitaalgoederen al dan niet in juridisch eigendom heeft. Bepalend is het ter beschikking hebben ten behoeve van het eigen productieproces.

Investeringen

In tabel 1 worden de investeringen in de industrie in 1998 weergegeven. De gegevens betreffen cijfers over alle ondernemingen onderscheiden naar activiteit en soort van kapitaalgoederen.

Uit de tabel blijkt dat de bedrijven in 1998 bijna twee derde deel van het investeringsbudget uitgeven aan machines en apparaten. Aan bedrijfsruimten is on-

geveer 15% besteed. De branches met de hoogste investeringen zijn de voedingsmiddelen- en drankenindustrie, de chemische industrie en de metaalindustrie (SBI 27-35). Evenals in andere jaren zijn deze drie branches goed voor het leeuwendeel van het totale investeringsbedrag. In 1998 bedraagt het aandeel in de totale industriële investeringen ruim 66%.

Tabel 1. Investeringen in de industrie in 1998 in prijzen 1998, verdeeld naar afdeling volgens sbi'93 en activasoort

SBI	Afdeling	Totaal	Gronden en terreinen	Bedrijfs- ruimten	Grond-, water- en wegen- bouw- werken	Externe vervoer- midde- len	Interne trans- port- midde- len	Com- puters	Overige machi- nes en installa- ties	Overige kapi- taal- goe- deren
<i>mln gld</i>										
15-37	Totaal industrie	19.263	317	2.877	184	1.014	308	1.260	12.299	1.005
15-16	Voedingsmiddelen, dranken en tabak	3.190	38	525	30	120	123	1.898	240	239
17	Textielindustrie	228	1	31	1	3	15	146	16	15
18	Kleding- en bontindustrie	44	1	8	0	0	7	14	6	6
19	Leer-, lederw.- en schoenindustrie	31	1	7	0	0	1	16	2	2
20	Hout-, kurk-, riet ind. (excl. meub.)	284	13	83	2	7	14	129	10	9
21	Papier- en karton(waren)industrie	821	4	97	2	10	53	612	26	26
22	Uitgeverijen, drukkerijen, repro.	1.886	21	397	3	8	245	1.012	107	109
23	Aardolie-, steenkoolverw. industrie	801	1	20	14	0	16	731	12	13
24	Chemische industrie	3.799	41	296	58	22	111	3.103	104	95
25	Rubber- en kunststofverw. industrie	796	14	94	2	11	38	551	53	50
26	Glas-, aardew.-, cement-, kalkind.	855	34	102	15	32	40	514	40	40
27	Basismetalaalindustrie	664	2	71	33	16	23	499	9	9
28	Metaalproductenindustrie	1.393	36	262	3	21	103	762	90	91
29	Machine- en apparatenindustrie	1.228	38	235	5	11	190	535	93	94
30	Kantoormach.- en computerindustrie	174	1	41	0	2	25	95	4	4
31-33	Elektr. medische en optische app.	1.511	11	258	3	8	144	941	72	72
34-35	Transportmiddelenindustrie	782	29	172	9	26	67	385	50	50
36	Meubel- en overige industrie n.e.g.	638	12	159	4	77	7	46	276	57
3661	w.o. Sociale werkvoorziening	212	4	62	4	26	3	20	81	14
37	Voorbereiding tot recycling	138	19	16	0	8	2	0	80	13

¹ André Meurink (email: amrk@cbs.nl) is werkzaam bij de sector Conjunctuur en technologie van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Voorlopige telling en de steekproef in mei

De investeringen in de industrie zijn in 1999 ruim 6% hoger dan in 1998. Hiermee vertonen de investeringen een vrijwel onafgebroken groei sinds 1995 (zie tabel 2). De uitkomsten voor 1999 en die over de voorafgaande jaren betreffen gerealiseerde investeringen en zijn ontleend aan de jaarlijkse gestratificeerde steekproefenquête bij de ondernemingen in de nijverheid. Ze sluiten aan bij de cijfers die in tabel 1 zijn opgenomen.

De ondernemers in de industrie verwachten dat hun investeringen dit jaar 22 procent hoger uit zullen komen dan in 1999. Met deze forse groei zullen de investeringen in 2000 bijna 25 miljard gulden (11,3 miljard euro) bedragen. Een voorzichtige schatting van de ondernemers leert dat in 2001 het investeringsniveau 10% lager zal liggen dan in 2000. De investeringsverwachtingen voor 2000 en 2001 zijn gebaseerd op een steekproef bij ca. 3000 onder-

nemingen (met 10 of meer werknemers) gehouden in mei 2000.

Drie industriële branches voorop

Met een groei van 25% ten opzichte van vorig jaar lijkt de voedings- en genotmiddelenindustrie in 2000 af te stevenen op een investeringsbedrag van ruim 4,5 miljard gulden (2,1 miljard euro). De ondernemers verwachten dat ook in 2001 de investeringen zullen groeien. In de chemische industrie zullen de investeringen in 2000 eveneens met 25% toenemen en uitkomen op 5,2 miljard gulden (2,3 miljard euro). In de metaal- en elektrotechnische industrie groeien de investeringen naar verwachting met maar liefst 30% tot 8,4 miljard gulden (3,8 miljard euro). In 2001 rekt men in deze beide branches op een daling van het investeringsbedrag.

Tabel 2. Investerings in vaste activa door de industrie

Sectie/afdeling	Gerealiseerd					Verwachte mutaties t.o.v. voorafgaand jaar	
	1995	1996	1997	1998	1999 1)	2000	2001 2)
	<i>mln gld</i>					<i>%</i>	
Industrie	15.596	17.135	19.949	19.263	20.491	22	-10
w.v.							
voedings- en genotmiddelenindustrie	2.876	3.153	3.470	3.190	3.661	25	.
aardolie-, steenkoolverwerkende industrie	450	491	3.575	801	351	23	.
chemische industrie	2.574	3.271	3.232	3.799	4.140	25	.
metaal- en elektrotechnische industrie	5.034	5.378	4.830	5.752	6.507	30	.
overige industrie	4.489	4.694	4.844	5.720	5.832	9	.

1) De uitkomsten over 1999 zijn voorlopig. Alle bedragen luiden in lopende prijzen.

2) Veel ondernemers kunnen nog geen prognose geven voor de investeringen in 2001. Als gevolg hiervan zijn de uitkomsten voor dat jaar onvoldoende betrouwbaar voor publicatie op het laagste detailniveau.

Internet in de industrie 1995-2000

Kees van den Berg en Andries Kuipers ¹

Sinds 1995 vraagt het CBS in het onderzoek naar automatisering bij bedrijven of deze een internetaansluiting hebben. Hieruit komt naar voren dat de grote groei van het aantal bedrijven met internet plaatsvond tussen 1997 en 2000. In 1995 en 1996 hadden respectievelijk 11 en 13% van de bedrijven een internetaansluiting. Eind 2000 zal dit 56% zijn.

Deze groei is ook sneller gegaan dan de bedrijven destijds zelf verwachtten. In 1996 bijvoorbeeld dacht 23% van de bedrijven zelf dat zij eind 1998 een internetaansluiting zouden hebben. Uiteindelijk bleek dit met 42% bijna het dubbele te zijn.

Daarnaast blijkt dat de industrie in vergelijking met andere sectoren, hoog scoort met betrekking tot het aantal bedrijven met internet. Zo verwacht 68% van de industriële bedrijven eind 2000 gebruik te maken van het internet en 17% verwacht dan ook daadwerkelijk langs elektronische weg orders en opdrachten te ontvangen.

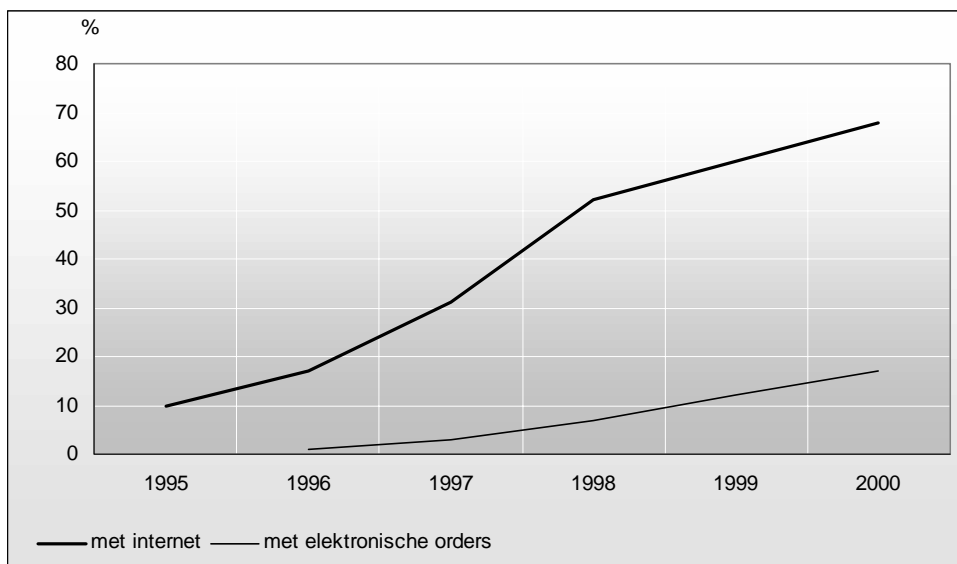
Internet binnen de industrie

In 1995 was het aantal bedrijven dat een aansluiting had op het internet nog beperkt. Voor de industrie als geheel bedroeg dit 10% van het totaal aantal bedrijven. Er was een duidelijk verschil tussen de onderscheiden bedrijfstakken. De 'Textiel- en lederindustrie' en de 'Metaal-, machine-, apparaten- en transportmiddelenindustrie' bleven met respectievelijk 7% en 5% wat achter. De 'Voedings- en genotmiddelenindustrie' (met 18%) en 'Papier-, karton- en grafische industrie' (met 22%) liepen wat voor. Ook in 1998 zijn er nog duidelijke verschillen tussen de bedrijfstakken. De verwachting van de bedrijven is echter dat voor eind 2000 de verschillen tussen de bedrijfstakken binnen de industrie zullen zijn genivelleerd. Het aantal bedrijven met internet zal dan rond de 70% liggen.

Verschillen tussen sectoren

Binnen de 'Industrie en Energie' en de 'Financiële en zakelijke dienstverlening' verwachten zo'n 70% van de bedrijven eind 2000 een internetaansluiting te hebben. Deze sectoren hebben hiermee relatief het grootste aantal bedrijven met internet. De 'Bouwnijverheid' blijft hier met een verwacht percentage van 40% ver bij achter. Deze verschillen waren ook in eerdere jaren al zichtbaar. De 'Bouwnijverheid' en de 'Landbouw' bleven altijd al wat achter, terwijl de 'Zakelijke dienstverlening' - o.a. Banken, Verzekeringsbedrijven, Computerservicebureaus en Architecten - altijd al wat voor lag op andere sectoren.

Grafiek: Bedrijven met internet en elektronische orders in de industrie

¹ Kees van den Berg (email: cbrg@cbs.nl) en Andries Kuipers (email: akps@cbs.nl) zijn werkzaam bij de Divisie Landbouw, Nijverheid en Milieu van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Grotere bedrijven hebben vaker internet

In het algemeen is het zo dat grotere bedrijven vaker een internetaansluiting hebben dan kleinere bedrijven. Eind 2000 verwacht 85% van de grootste bedrijven een internetaansluiting te hebben. Bij de kleinste bedrijven is dit slechts bij één op de twee bedrijven het geval. Deze verschillen waren in 1995 al zichtbaar en bestaan dus nog steeds.

Zakelijk gebruik beperkt

Naast het internet, waarvan het aantal gebruikers sterk groeit, bestaan er nog steeds andere elektronische netwerken. Deze netwerken worden door (groepen van) bedrijven gebruikt ten behoeve van bijvoorbeeld onderling betalingsverkeer, het doen van bestellingen en logistieke handelingen. Het percentage bedrijven dat daadwerkelijk langs elektronische weg - internet en/of andere netwerken - orders ontvangt zal eind 2000 naar verwachting

12% zijn. Deze activiteit is sterk gegroeid, want in 1996 kwam dit bij bedrijven praktisch nog niet voor. Ook hier loopt de industrie wat voor op andere sectoren. Van de industriële bedrijven verwacht 17% eind 2000 elektronisch orders te ontvangen. In de 'Bouwnijverheid' verwacht slechts 5% van de bedrijven op deze manier omzet te behalen.

Binnen de industrie schieten de 'Uitgeverijen en drukkerijen' er op dit punt wat uit. Binnen deze groep ontvangt bijna één op de drie bedrijven elektronisch orders. Gezien de aard van het product van deze bedrijven is dit wellicht te verklaren. Het gaat hier immers voor een deel om producten die ook daadwerkelijk langs elektronische weg gemaakt en geleverd kunnen worden.

Ook ten aanzien van het zakelijk gebruik van elektronische netwerken is er een structureel verschil tussen de grotere en de kleinere bedrijven. Hoe groter het bedrijf, hoe groter de kans op het zakelijk gebruik.

Tabel. Aantal bedrijven met internet en bedrijven die elektronisch orders en opdrachten ontvangen

	Aantal bedrijven									
	w.v. met internet						w.v. bedrijven die langs elektronische weg orders en opdrachten ontvangen			
	1998	1995	1996	1997	1998	2000 ²⁾	1996 ³⁾	1997 ³⁾	1998	2000 ²⁾
	%									
Industrie en energie	15.975	10	17	31	52	68	1	3	7	17
w.v. Voedings- en genotmiddelenindustrie	2.599	18	12	20	40	66	0	2	1	17
Textiel- en lederindustrie	795	7	12	22	49	66	0	4	9	16
Papier-, karton- en grafische industrie	2.329	22	36	61	60	71	3	3	11	30
w.v. Papierindustrie	286	.	.	52	56	77	.	.	8	20
Uitgeverijen en drukkerijen	2.043	.	.	62	61	70	.	.	12	31
Aardolie-, chemie-, rubber- en kunststofind.	1.162	15	23	39	60	73	1	3	9	16
w.v. Aardolie- en chemische industrie	501	.	.	56	71	79	.	.	7	14
Rubber- en kunststofindustrie	661	.	.	25	52	69	.	.	10	19
Metaal-, machine-, apparaten- en transportmiddelenindustrie	6.518	5	13	28	57	68	0	5	8	15
w.v. Basismetalaalindustrie	151	.	.	32	46	67	.	.	10	17
Metaalproductenindustrie	2.790	.	.	30	49	64	.	.	5	12
Machine-industrie	1.837	.	.	25	67	72	.	.	10	17
Elektrotechnische industrie	1.013	.	.	39	65	76	.	.	11	22
Transportmiddelenindustrie	727	.	.	12	55	65	.	.	9	11
Overige industrie (incl. delfstoffenwinning)	2.492	2	14	23	42	64	2	2	5	11
Electriciteit, gas en water	80	38	62	67	66	70	x	x	8	11
Bouwnijverheid	12.413	4	4	14	27	40	0	2	2	5
Handel	33.087	7	12	21	38	50	2	3	7	13
Transport en communicatie	6.209	10	12	24	38	52	2	2	7	12
Financiële en zakelijke dienstverlening	16.655	21	22	41	57	70	3	5	9	14
Overige dienstverlening	13.455	16	12	28	37	58	1	4	5	8
Landbouw en visserij	3861	4	7	12	27	45	0	1	2	5
Totaal	101.655	11	13	26	42	56	1	3	6	12
w.v. 5 tot 20 werknemers	71.583	8	9	20	36	49	1	2	5	10
20 tot 100 werknemers	24.360	14	20	34	53	67	2	5	8	15
100 en meer werknemers	5.712	32	43	61	71	85	3	6	12	20

1) Bedrijven met 5 of meer werknemers.

2) Prognose van de bedrijven.

3) Alleen via internet.

Opzet van het onderzoek.

De gegevens zijn ontleend aan de jaarlijkse 'Automatiseringsenquête'. Dit onderzoek betreft de administratieve automatisering bij bedrijven met 5 of meer werknemers. De beschreven populatie omvat ca. 100 000 bedrijven. De hier gepresenteerde uitkomsten zijn gebaseerd op een steekproef van 7 000 bedrijven, waarbij de bedrijven met 50 of meer werknemers allemaal werden geënquêteerd.

Naast gegevens over het gebruik van elektronische netwerken (w.o. internet) worden gegevens verzameld over het aantal computers, automatiseringspersoneel en -kosten en de investeringen in automatiseringsmiddelen

Geheimhouding bij bedrijfsstatistieken van het CBS: Geheimhoudingsmodule 2000

Wim Koopman en Ab Mulder¹

Het Nederlandse Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) wordt al heel lang met het probleem van de vertrouwelijkheid geconfronteerd. De publicaties van veel statistieken, waaronder ook de bedrijfsstatistieken, zijn immers opgebouwd uit vertrouwelijke gegevens.

In de (Nederlandse) Wet op de Economische Statistieken van 1936 (een opvolger van voorgaande wetten op dit punt) is een paragraaf opgenomen die de veiligheid van de gegevens van de individuele bedrijven waarborgt. Letterlijk heet het daar:

'Gegevens, ingevolge deze wet verzameld, worden niet in zoodanigen vorm openbaar gemaakt, dat daaruit op-gaven en inlichtingen over een afzonderlijken persoon, onderneming of instelling kunnen blijken, tenzij die per-soon, het hoofd van de onderneming of het bestuur der instelling hiertegen geen bezwaar heeft'.

Geheimhouding in de statistiek

De uitvoering van deze waarborg wordt door het CBS aan twee eenvoudige basisregels toevertrouwd:

- 1. Gegevens worden niet gepubliceerd als ze afkomstig zijn van minder dan 'N' individuele bedrijven en;
- 2. Gegevens worden niet gepubliceerd als één individueel bedrijf voor meer dan 'X' procent verantwoordelijk is voor deze gegevens.

Beide waarden, 'N' en 'X', worden om veiligheidsredenen (ook in deze publicatie) eveneens geheim gehouden. Ook dat bevordert de doelmatigheid van de verhulling. Gegevens die op basis van deze twee regels niet mogen worden gepubliceerd noemen we *primair geheim*.

In het algemeen bestaat de behoefte om zowel details als totalen te publiceren. De gebruikers van de statistieken verwachten dat ook. De primair geheime gegevens kunnen dan soms alsnog worden berekend uit het verschil tussen de totalen en de niet geheime details. Om dit te voorkomen moeten in dat geval ook andere gegevens, die op zichzelf niet geheim zijn, toch van publicatie worden uitgesloten. Dit noemen we *secundaire geheimhouding*. Zoals hierna zal blijken is dit onderscheid noodzakelijk bij het proces tot vaststelling van de geheime cellen. Bij publicatie is het onderscheid niet meer van belang. Met andere woorden: de gebruikers van een publicatie zien alleen maar of iets geheim is, niet waarom en hoe.

Het probleem

Waar de primaire geheimhouding relatief simpel kan worden berekend door toepassing van de genoemde twee regels zit het probleem met name bij de bepaling van de aanvullende, secundaire, geheimhouding. Omdat de secundaire geheimhouding minder eenduidig is vast te stellen dan de primaire (er zijn, zoals zal blijken, nogal wat keuzemogelijkheden), en omdat we te maken hebben met publicaties vanuit verschillende statistieken, die bovendien ook nog allerlei onderlinge relaties hebben, is dit probleem complexer dan het op het eerste gezicht lijkt. Bovendien wordt uit een dataset vaak

door de verschillende onderdelen van het statistisch bureau op verschillende tijden en op heel diverse (hiërarchische) detailniveaus gepubliceerd.

Tot voor kort was er geen tijd of capaciteit om alle geheimhouding goed door te rekenen, en bovendien was het probleem er te ingewikkeld voor. Er bestond nog geen afdoend systeem voor de geheimhouding². Veel regionale gegevens werden daarom vaak zekerheidshalve maar geheim verklaard en niet eens gepubliceerd. Soms ook werden er jarenlang dezelfde publicatieschema's gebruikt. Daardoor kwam het voor dat cijfers van een grote stad als Amsterdam geheim waren, terwijl van een (economisch) veel kleinere Nederlandse provincie als Drenthe veel meer gegevens beschikbaar werden gesteld.

In de jaren tachtig groeide het gebruik van de computer exponentieel. De komst hiervan in de statistische wereld maakte snelle invoer en verwerking van gegevens mogelijk. Via internet worden tegenwoordig data zo mogelijk rechtstreeks naar grote klanten als Eurostat toegestuurd. Ook de vraag naar gegevens is de laatste jaren gegroeid. Er worden steeds meer detailgegevens op steeds kortere termijn gevraagd. Kortom: er is een activiteit van jewelste die geen tijdrovende acties als geheimhoudingsbepaling oude stijl meer toelaat. Geen mens zou meer kunnen en willen begrijpen dat cijfers twee of drie maanden worden opgehouden voor publicatie omdat de geheimhouding nog moet worden bepaald.

Eind van de jaren negentig groeide het interne geheugen en vooral daardoor de prestaties van computers zodanig, dat wat medio negentiger jaren nog voor onmogelijk werd gehouden, nu goed mogelijk is. De tijd is daarom ook technisch rijp voor een passende oplossing. Snel, betrouwbaar, en voor alle resultaten uit een willekeurige dataset.

Geheimhoudingsmodule 2000

In 1997 is bij de statistische afdelingen van het Nederlandse Bureau voor de Statistiek een begin gemaakt met de inventarisatie van vereisten voor een geheimhoudingsmodule voor bedrijfsstatistieken. Grofweg komt dat overeen met wat in het voorgaande beschreven is.

Sedert augustus 1999 is een programma ontwikkeld, 'Geheimhoudingsmodule 2000³', dat een driedimensionale tabel van vele niveaus kan beveiligen. De drie dimensies kunnen volkomen flexibel, volgens een hiërarchische classificatie (zie verderop in de paragraaf classificaties), worden ingelezen.

De methode volgens welke het programma werkt, wordt hierna globaal uiteengezet.

Het programma verwerkt een dataset met een tabel van circa 25 miljoen cellen op een snelle machine in niet meer dan enkele minuten. De resultaten van het programma worden voor later gebruik opgeslagen in het Microlab⁴. Ze vormen daar een zogenaamde 'geheimhoudingskubus' (driedimensionaal)⁵, zodat iedere tabelpublicatie die via het Microlab loopt netjes beveiligd kan worden.

Implementatie voor alle statistieken zal nog wel even tijd kosten. Voorwaarde is immers dat logische classificaties worden gebruikt en dat dit bij alle betrokken statistieken op dezelfde manier gebeurt. Bovendien zijn er meer afspraken nodig over het aanbrengen van een grote mate van samenhang tussen voordien min of meer afzonderlijke opererende statistieken. Voor een deel van de statistieken zijn dergelijke afspraken al gemaakt.

Waarborgen van de geheimhouding

In het onderstaande worden allereerst aan de hand van eenvoudige tweedimensionale voorbeelden een aantal noodzakelijke aanvullende regels vastgesteld, die we in het vervolg van dit betoog voor het gemak de secundaire regels zullen noemen.

We gaan uit van de volgende tabel met willekeurig gekozen getallen, waarbij P staat voor primair geheim:

Tabel 1

Regio	Noord	Zuid	Totaal
<i>Sector</i>			
Industrie	P	50	80
Handel	30	30	60
Dienstverlening	40	30	70
Overig	10	0	10
<i>Totaal</i>	110	110	220

Zowel via de kolom als via de rij is hier het cijfer van de industrie uit de regio Noord rechtstreeks afleidend, namelijk 30. Het blijkt dus niet voldoende om alleen de cellen waarin iets aan de hand is geheim te maken. Er is meer nodig. In vaktermen: behalve de primaire geheimhouding moet ook secundaire geheimhouding worden toegevoegd om de primaire geheimhouding te waarborgen.

Uit de tabel zien we al dat in alle dimensies secundaire geheimhouding moet worden toegevoegd. Alleen in de rij of alleen in de kolom volstaat niet.

Een eerste secundaire regel die we zo ontdekken is, dat we in *alle dimensies*(1) moeten beschermen. In dit geval zijn er twee dimensies: sectoren en regio's. Als de indeling ook grootteklassen bevat, moet die als extra dimensie eveneens beschermd worden. Dat geldt natuurlijk voor alle andere indelingen die als extra dimensie worden gegeven.

Daarmee zijn we er echter nog niet. Want welke cel nemen we? Logisch zou zijn om de totalen te nemen, want daarmee wordt de primair geheime cel het effectiefst beschermd. Maar dan komt de tabel er zo uit te zien (P = primair, S = secundair):

Tabel 2

Regio	Noord	Zuid	Totaal
<i>Sector</i>			
Industrie	P	50	S
Handel	30	30	60
Dienstverlening	40	30	70
Overig	10	0	10
<i>Totaal</i>	S	110	S

We hebben het totaal van de totalen ook geheim moeten maken, want anders helpt het nog niet. Dit is een tweede secundaire regel die we zien: verhullen moet dus niet alleen in alle richtingen doorwerken, *maar ook in alle (hiërarchische) tussenniveaus van die richtingen* (2).

Op deze manier is er een goed beveiligde tabel ontstaan. Toch hebben we het idee dat we ons doel wat zijn voorbij geschoten en dat we liever iets anders zouden publiceren. We zien namelijk wel allerlei details, maar missen totalen. Juist datgene wat de klant het belangrijkste vindt ontbreekt. Daarom introduceren we een derde secundaire regel: *het geheel is meer dan de som der delen* (3). Dat houdt in dat we totalen, indien mogelijk, niet verhullen. We kiezen in plaats daarvan een ander detail op gelijk hiërarchisch niveau voor de bescherming van de primair geheime cel. Dan zou de tabel er bijvoorbeeld zo uit kunnen zien:

Tabel 3

Regio	Noord	Zuid	Totaal
<i>Sector</i>			
Industrie	P	S	80
Handel	30	30	60
Dienstverlening	40	30	70
Overig	S	S	10
<i>Totaal</i>	110	110	220

Tabel 3 komt intussen al aardig overeen met wat we zouden willen publiceren. We hebben de cel 'Zuid / Overig' ook geheim moeten maken, anders gaat het weer mis. Nu zijn alle totalen beschikbaar en slechts een paar andere cellen verhuld. Toch doet zich nog een probleem voor. We hebben namelijk nog geen rekening gehouden met de voorkennis die de gebruiker van de publicatie al heeft. Zo is bijvoorbeeld algemeen bekend, dat er in Nederland geen winning van ijzererts is en dat er alleen in het noorden aardgaswinning plaatsvindt. Stel dat de rij 'Overig' 'Aardgaswinning' heette, dan zou iedereen direct weten dat de 'S' bij Zuid in feite een 0 is en op die manier heel eenvoudig weer alles kunnen ontrafelen. Een vierde regel wordt daarom ook nog toegevoegd: *cellen met een inhoud van nul mogen nooit worden gebruikt om andere cellen te beschermen* (4).

Cellen met een inhoud van nul kunnen in publicaties daarom ook rustig worden gegeven. Ze worden nooit gebruikt voor geheimhouding. De tabel ziet er nu bijvoorbeeld als volgt uit:

Tabel 4

Regio	Noord	Zuid	Totaal
<i>Sector</i>			
Industrie	P	S	80
Handel	S	S	60
Dienstverlening	40	30	70
Overig	10	0	10
Totaal	110	110	220

In dit geval is gekozen voor de 'Handel' in plaats van de 'Dienstverlening'. Het verdient meestal op logische gronden de voorkeur, waar mogelijk, *op-eenvolgende waarden (5)* te nemen (in de rij of in de kolom). Impliciet wordt het totaal van die (al dan niet opeenvolgende) waarden gepubliceerd, de informatie van tabel 4 is qua inhoud namelijk hetzelfde als die van tabel 5:

Tabel 5

Regio	Noord	Zuid	Totaal
<i>Sector</i>			
Industrie +	60	80	140
Handel			
Dienstverlening	40	30	70
Overig	10	0	10
Totaal	110	110	220

De reden om, als de overige regels het toestaan, de opvolgende waarde te nemen is gelegen in de logica van de gebruikte indelingen (of classificaties). Branche-indelingen volgen de productiekolom van winning tot eindgebruik, en de grootteklasse-indeling is numeriek. De regio-indeling volgt een lijn van buurprovincies. Aggregaten zijn dus altijd min of meer logisch. Deze regel is overigens betrekkelijk arbitrair en ondergeschikt aan regels die eisen zijn om de geheimhouding te waarborgen. Als we nog even kijken bij tabel 4 dan zien we dat in een tweedimensionale tabel een blokje ontstaat dat geheim wordt. Bij een driedimensionale tabel wordt dat automatisch een kubus. Er komt immers een dimensie bij.

In dit betoog wordt op dit punt geen onderscheid gemaakt tussen "nodig" of "wenselijk". De regel 'Het geheel is meer dan de som der delen' (regel 3), waardoor de totalen voorrang krijgen, is weliswaar voor de secundaire geheimhouding niet persé nodig, maar wel voor de klanten. Die willen immers in ieder geval over totalen kunnen beschikken. Daar-

om is dat ook 'nodig'. Wel gaan secundaire eisen natuurlijk boven 'wensen' van de buitenwereld, tenminste als ze elkaar dreigen te bijten. De bovengenoemde volgorde is dan ook niet de prioriteitsvolgorde, maar slechts die waarin de regels in dit betoog aan de orde komen. Voor de duidelijkheid zal verderop een indeling van de te onderscheiden regels naar "nodig" en "wenselijk" worden gegeven.

Classificaties

In tabel 6 is een deel van de classificatie (synoniemen: hiërarchie, dimensie of 'richting') van de bedrijven gegeven. Ter wille van de leesbaarheid is de tabel een kwart slag gedraaid, zodat het hoogste niveau links staat, in plaats van bovenaan. Het gaat in de tabel om de Nederlandse branche-classificatie die gebaseerd is op de Europese NACE⁶. In de tabel is de volledige context van de cacao-bonen-(verwerkende)-industrie weergegeven. Deze industrie, met de code 158410, is, zo blijkt uit de tabel, via een aantal tussenniveaus onderdeel van de industrie.

Het eerste niveau van de classificatie bevat het totaal van alle Nederlandse bedrijven. Op het tweede niveau zien we de belangrijkste onderverdeling daarvan gedeeltelijk terug (de codeletters daarvan lopen door tot Q!), te beginnen bij de Landbouw (A). Onze cacao-bonen zijn een onderdeel van (respectievelijk) D (industrie), DA (voeding en genot), 15 (voeding), 158 (overige voeding), 1584 (cacao-bonen + chocolade en suikerwerk) en 15841 (cacao-bonen).

Net als deze classificatie is ook iedere andere strikt hiërarchisch. Er bestaat daarom niet een willekeurig (en, volgens de classificatie, onlogisch) aggregaat van de cacao-bonen samen met de delfstoffenwinning als aparte cel. Alleen de niveaus van de hiërarchie hebben een eigen cel. Als aggregaat zitten daarbij alleen de door de classificatie bepaalde, logische, totalen.

Op het laagste, 8e, niveau in deze hiërarchie staan de cacao-bonen alleen (158410). Op het niveau daarboven worden twee cellen met elkaar geconfronteerd: de cacao-bonen (15841) en de fabricage van chocolade en suikerwerken (15842). Op niveau 6 zijn er zelfs negen codes op gelijk niveau. Op niveau 5 zijn er ook negen, op niveau 4 zijn er maar twee, op niveau 3 zijn er 14 en op niveau 2 zelfs 17. De hiërarchie is dus heel onevenwichtig: soms is er maar 1 cel, soms zijn er heel veel alternatieven.

Ook de bij de bedrijfsstatistieken gebruikte classificaties 'Grootteklasse' en 'Regio' kennen een vergelijkbare hiërarchische opbouw, hoewel het aantal niveaus en rijen verschilt.

Tabel 6. Gedeeltelijke hiërarchie van de branches⁷

1	2	3	4	5	6	7	8 ^e niveau
T							Alle Nederl. bedrijven
	A						Landbouw
	B						Visserij
	C						Delfstoffenwinning
	D						Industrie
		DA					Voeding en genot
			15				Voedingsmiddelen
				151			
				152			
				153			
				154			
				155			
				156			
				157			
				158			Overige voeding
					1581		
					1582		
					1583		
					1584		Cacaobonen, suikerwerk
						15841	Cacaobonen
						158410	Cacaobonen
						15842	Suikerwerk
					1585		
					1586		
					1587		
					1588		
					1589		
				159			
			16				Tabaksverwerking
		DB					
		tot					
		DN					
	E						
	tot						
	Q						
1	2	3	4	5	6	7	8 ^e niveau

Van theorie naar methode

De tabellen 1 tot 5 maken aanschouwelijk waarom de secundaire regels nodig zijn. In de praktijk van alledag gaat het bij bedrijfsstatistieken echter om driedimensionale tabellen. Dat zijn tabellen waar drie dimensies waarin de dataverzameling uiteen kan vallen, worden onderscheiden. Die dimensies zijn

- de branche (NACE, een codestelsel met in de Nederlandse situatie 8 niveaus met in totaal ongeveer 2600 rijen),
- de grootteklasse (een codestelsel met 3 of 4 niveaus waarin de bedrijven naar omvang zijn gerangschikt, in totaal minder dan 20 rijen) en
- de regio (in de Nederlandse situatie met 5 niveaus, en, afhankelijk van het jaartal, 600 tot 700 rijen).

Het gaat dan om 25 miljoen cellen.

Het blijkt trouwens heel moeilijk zich een voorstelling te maken van een driedimensionale tabel met verschillende hiërarchische niveaus erin. Het wordt nog lastiger als je dat probeert te doen terwijl er ook nog acties in plaats vinden. Het eenvoudigste is dan ook je te beperken tot een logische redenering voor

één dimensie. In het volgende wordt dan ook uitgegaan van één enkele dimensie, om het probleem begrijpelijk te houden.

Basisgedachte

De gedachte is als volgt. Een dimensie bestaat uit een aantal verschillende niveaus. Die niveaus kunnen elkaar alleen op gelijk niveau rechtstreeks beïnvloeden (zie tabel 6), want we willen als het even kan het totaal wel blijven geven. Als je alle niveaus stap voor stap doorloopt, dan komen alle zijdelingse relaties vanzelf aan de orde. Dat betekent dat het niet nodig is alle niveaus tegelijk te bekijken. Je dus kunt volstaan met het niveau dat op dat moment aan de orde is, samen met het niveau daarboven, het totaal dus, te bekijken. Je maakt als het ware een deeltabel van ieder samenhangend niveau, met zijn eigen totaal. Onze cacaobonen (zie tabel 6) komen op die manier op niveau 8 in beeld als een deeltabel van 1 cel (code 158410) met een totaal (niveau 7, code 15841). Niet erg indrukwekkend dus, maar wel overzichtelijk. Als je alle losstaande deeltabellen van een niveau hebt gehad (in tabel 6

staan alleen de cacaobonen genoemd, maar er zijn er natuurlijk veel meer, net zoveel als er totalen zijn van het niveau daarboven!), ga je het volgende niveau bekijken. Het gaat dan om niveau 7. Daar krijgen de cacaobonen (15841) in hun deeltabel gezelschap van 'suikerwerk' (code 15842), met het bijbehorende totaal (code 1584). Dit gaat zolang door tot de deeltabellen van alle niveaus afgehandeld zijn. Iedere cel komt op die manier twee keer in een deeltabel voor, eerst als detail en daarna als totaal, behalve natuurlijk de hoogste en de laagste cellen. Op die manier communiceren de verschillende niveaus met elkaar. Via het gelijke niveau communiceren ze met cellen op gelijk niveau (in tabel 6 zijn dat de codes die onder elkaar staan), en via de top is op die manier de hele hiërarchie met elkaar verbonden. Als alle deeltabellen zijn afgehandeld, is de tabel (als geheel) nog niet veilig.

Omdat niveau voor niveau wordt afgewerkt en pas in hogere niveaus kan blijken dat er zijdelings (op gelijk niveau dus) iets geheim wordt dat ook op een niveau lager tot geheimhouding moet leiden, moet het proces iteratief worden. Als je van de top uitgaat, weet je nog niet wat je beneden tegenkomt, maar ga je van beneden uit, dan heb je de lagere niveaus juist al vastgesteld voordat je weet hebt van een probleem dat hogerop bekend wordt. Je kunt het daarom niet in een keer oplossen, maar moet dat stapsgewijs (niveau voor niveau, per deeltabel) en, als je alle niveaus hebt gehad, nogmaals, iteratief doen. Na de eerste iteratie door alle niveaus begin je dus bij de volgende iteratie weer van voren af aan. De tabel met al zijn niveaus moet zo vaak worden doorlopen tot alle veranderingen in alle hoeken hebben doorgewerkt en totdat er nergens meer iets is aan te passen.

Omdat de primaire geheimhouding wordt bepaald vanuit de laagste niveaus, gaan we uit van dat niveau. Iedere iteratie begint dus vanaf de bodem van de tabel, bottom-up. Geredeneerd vanuit tabel 6: het begint op niveau 8 van die classificatie en eindigt bij niveau 1.

De kennis van lagere niveaus kan helpen om op hoger niveau de juiste cel voor secundaire geheimhouding te kiezen. Op die manier kan het aantal te verhullen cellen zo veel mogelijk worden beperkt.

Bij de beoordeling van een deeltabel kunnen zich in principe drie situaties voordoen:

- I Er wordt een cel op gelijk niveau geheim gemaakt om een broedercel te beschermen (of meer dan 1);
- II Er wordt een totaal geheim gemaakt, omdat de details (broedercellen) onvoldoende mogelijkheden tot bescherming bieden (nulcellen bijvoorbeeld!) en
- III Er is een geheim totaal, zonder dat (minstens) één van de details geheim is. Deze situatie ontstaat na I, wanneer een geheimgemaakt detail, een niveau lager!, het totaal geworden is. Dan moeten er, naar behoefte, details geheim worden.

Het toevoegen van een tweede, een derde of zelfs van volgende dimensies is niets anders dan het herhalen van hetzelfde procédé. Het principe wordt er niet ingewikkelder of gecompliceerder van. In de

tabellen 1 tot en met 5 is dat voor twee dimensies gedeeltelijk uitgewerkt. Door extra dimensies komen er wel (voorrangs)regels bij.

Verdere complicaties en regels

Bij het toepassen van de tot nu toe gevonden 5 secundaire regels ontstaan nog een paar andere problemen. Dit geldt vooral voor meer ingewikkelde gevallen, wanneer er meer keus is, en toegepast op een meerdimensionale tabel. De volgende punten kunnen daarom worden beschouwd als even zoveel extra regels:

6. In een tabel met meer dan 1 dimensie moet voor iedere richting een keus worden gemaakt. Vanzelfsprekend is de dimensie waarvoor het eerst de keus wordt gemaakt in het voordeel, want daar wordt de keus nog niet beperkt of beïnvloed door andere gemaakte keuzen. *Afspraak is dat de eerste dimensie (de branche) voor de andere dimensies gaat. De tweede dimensie (grootteklasse) gaat weer voor derde (regio) (6).* De eerste dimensie is daarmee bevoorrecht op de tweede en die weer op de derde. Een voorbeeld:

Bij het beveiligen van tabel 7 kun je uitgaan van de verticale dimensie of de horizontale dimensie:

Tabel 7

Regio Sector	Noord	Oost	Zuid	West	Totaal
Industrie	P	20	20	20	70
Handel	30	0	20	20	70
Diensten	30	0	30	30	90
Overig	30	80	30	30	170
Totaal	100	100	100	100	400

In tabel 8 staat het resultaat uitgaande van de horizontale dimensie:

Tabel 8

Regio Sector	Noord	Oost	Zuid	West	Totaal
Industrie	P	S	20	20	70
Handel	30	0	20	20	70
Diensten	30	0	30	30	90
Overig	S	S	30	30	170
Totaal	100	100	100	100	400

In tabel 9 staat echter het resultaat uitgaande van de verticale dimensie:

Tabel 9

Regio Sector	Noord	Oost	Zuid	West	Totaal
Industrie	P	20	S	20	70
Handel	S	0	S	20	70
Diensten	30	0	30	30	90
Overig	30	80	30	30	170
Totaal	100	100	100	100	400

Hieruit blijkt duidelijk dat de resultaten kunnen verschillen naargelang het probleem in een andere volgorde wordt opgelost.

7. In tabellen met veel niveaus is het handig de keus te laten beïnvloeden door de al aanwezige problemen op lagere niveaus. Daardoor wordt er minder verhuld. *De problemen moeten zoveel mogelijk worden geconcentreerd, door rekening te houden met problemen in lagere niveaus (7).*

8. Als ergens een cel geheim wordt gemaakt, moet mogelijk op het niveau daaronder ook nog een cel geheim worden. Het is noodzakelijk op dat lagere niveau te weten hoeveel er moet worden gecompenseerd om niet in een situatie terecht te komen dat er te veel of te weinig wordt verhuld. *Te weinig verhullen mag niet en te veel verhullen is ongewenst. Een zo goed mogelijke benadering van de te verhullen omvang is dus noodzakelijk (8).*

9. In gevallen waarbij cellen met nul waarnemingen zijn betrokken kan de situatie ontstaan dat *het probleem niet op gelijk niveau kan worden opgelost (9)* (zie tabel 10, 11 en 12). In zo'n geval kan overigens slechts bottom-up (iteratief) worden gewerkt:

Tabel 10

Sector	Regio	Noord	Zuid	Totaal
Industrie		P	110	120
Overig		100	0	100
Totaal		110	110	220

Om een of andere reden is in tabel 10 de cel 'Noord / Industrie' geheim. Gegeven secundaire regel 4 (cellen met nul niet gebruiken voor verhulling), is het niet voldoende om de details geheim te maken, want de geheime cellen zijn dan eenvoudig af te leiden:

Tabel 11

Sector	Regio	Noord	Zuid	Totaal
Industrie		P	S	120
Overig		S	0	100
Totaal		110	110	220

Daarom is het nodig om ook de totalen te verhullen en daarmee een niveau hoger te gaan:

Tabel 12

Sector	Regio	Noord	Zuid	Totaal
Industrie		P	S	S
Overig		S	0	S
Totaal		S	S	220

10. Elkaar compenserende cellen moeten *zo weinig mogelijk van 'gewicht' verschillen (10)*, omdat anders het risico van te veel of te weinig geheimhouden groot wordt.

11. Als meer onderdelen van een bedrijf (bijvoorbeeld regionale vestigingen) in 1 cel zijn opgenomen, moet het totaal van de onderdelen worden afgezet tegen het celtotaal om te bepalen of de cel primair geheim is. Het gaat dan immers niet om ieder individueel onderdeel. Omhooggaand in de

dimensie moeten voor de (nieuwe) totaalcel opnieuw alle onderdelen gezamenlijk worden afgezet tegen het nieuwe celtotaal. Dat geldt natuurlijk voor alle niveaus van een dimensie. Bij het bepalen van de geheimhouding in een deeltabel waar sprake is van dit verschijnsel ('verdeelde bedrijven' of vestigingen), is, om programmatische redenen, niet altijd het celtotaal beschikbaar van willekeurige aggregaten die kandidaat geheimhoudingscel zijn. Om tot een 100% veilige uitkomst te komen, wordt in voorkomende probleemgevallen overdreven, waardoor *het probleem bij meerdere vestigingen net als bij 0-cellen een niveau kan stijgen (11)* (zie regel 9).

Samenvatting van de regels

In het voorgaande hebben we aan de hand van voorbeelden laten zien dat er regels nodig zijn, en welke dat zijn. Een aantal daarvan is absoluut nodig voor de beveiliging zelf, terwijl de overige alleen nodig zijn om zoveel mogelijk nuttige, en door de klant gevraagde, informatie te kunnen leveren. De eerste categorie kunnen we de harde beveiligingsregels, en de tweede de optimalisatieregels noemen. Beide soorten regels kunnen we beschouwen vanuit het perspectief van de tabel (A) en vanuit het perspectief van de verzameling van tabellen (B). De tussen haakjes geplaatste nummering verwijst naar de regels zoals die eerder werden toegelicht. De Romeinse cijfers I, II en III corresponderen met de drie situaties die zich kunnen voordoen en zoals vermeld in het hoofdstukje "Basisgedachte".

De harde beveiligingsregels

A. Vanuit het perspectief van de tabel.

- Om een primair geheime cel te beveiligen heeft de secundaire beveiliging zoveel mogelijk plaats op hetzelfde niveau. Dit betekent het volgende:
 - Een cel (of meer dan 1) wordt op gelijk niveau geheim gemaakt om een broedercel te beschermen (I); behalve
 - In het geval dat de details (broedercellen) onvoldoende mogelijkheden tot bescherming bieden, bijvoorbeeld bij 0-cellen (9) of bij meerdere vestigingen (11) wordt een totaal geheim gemaakt (II)
 - In een tabel waar alleen het totaal geheim is, moet de secundaire geheimhouding op het onderliggend niveau gezocht worden (III).
- De elkaar compenserende cellen moeten zoveel mogelijk van een gelijk gewicht zijn
 - Op hetzelfde niveau (10) of indien nodig
 - Op een onderliggend niveau (8) en
 - Mogen dus zeker niet de inhoud '0' hebben (4)

B. Vanuit het perspectief van de verzameling van tabellen.

- Beveiliging moet plaatsvinden
 - In alle dimensies (1) en
 - Op alle tussenniveaus van die dimensies (2).

De optimalisatieregels

A. *Vanuit het perspectief van de tabel.*

1. Het geheel is meer dan de som der delen, geheimhouding moet zoveel mogelijk op details (3).
2. Compenserende cellen worden zoveel mogelijk gezocht op opeenvolgende rijen binnen 1 niveau (5) en
3. De volgorde van de beveiliging binnen de tabellen is: branche, grootteklasse, regio (6)

B. *Vanuit het perspectief van de verzameling van tabellen.*

1. Beveiligingsproblemen worden zoveel mogelijk geconcentreerd (7).

De harde beveiligingsregels zijn altijd geldig. De optimalisatieregels zijn mede afhankelijk van omstandigheden, die per situatie (bijvoorbeeld per land) kunnen verschillen. Hier kan in de toekomst uitbreiding of verfijning nodig zijn, zeker in het geval dat statistische bureaus uit andere landen het programma willen gebruiken.

Slot

De 'Geheimhoudingsmodule 2000' (versie 2) komt tegemoet aan de hoofdzaken van de geschetste problematiek. Dit is mede te danken aan de inzet van vele deskundigen bij verschillende onderdelen van het statistische bureau tijdens de implementa-

tie. Daardoor zijn ook nog een aantal aanvullingen gerealiseerd ten opzichte van versie 1 van november 1999.

Uitgegaan wordt van ASCII-bestanden. De classificaties en de noodzakelijke informatie over de bedrijven worden op aparte bestanden aangeleverd. Ook kan geschiedenis waarmee rekening moet worden gehouden meegeleverd worden. Na het opstarten wordt door de module korte tijd later een ASCII-bestand opgeleverd dat het Microlab, als publicatiebasis van de bedrijfsstatistieken, voedt met de voor publicaties noodzakelijke geheimhoudingsinformatie. Iedere tabel uit het Microlab is op die manier helemaal te beveiligen, op alle gevraagde niveaus. Daarnaast kan ook veel meer detailinformatie gepubliceerd worden dan vroeger, omdat we regionale informatie niet meer bij voorbaat geheim verklaren, maar eveneens netjes hebben doorgerekend.

In versie 2 van het programma is nog geen rekening gehouden met door bedrijven eventueel afgegeven publicatiemachtigingen. Ook wordt de keuze voor secundaire geheimhouding nog niet in alle gevallen even optimaal gedaan. Met name de secundaire regels 7 en 8 verdienen nog betere implementatie. Er wordt intussen gewerkt aan versie 3, die naar verwachting in de loop van 2000 beschikbaar komt. Versie 3 zal zowel Engelstalig als Nederlandstalig zijn.

¹ Wim Koopman (email: wkpn@cbs.nl) en Ab Mulder (email: amlr@cbs.nl) zijn werkzaam bij de divisie Landbouw, Nijverheid en Milieu van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

² Zie ook: Accessibility of business microdata, Andrea Groot and Cor A.W. Citteur, Netherlands Official Statistics, winter 1997. Alle onderzochte landen hebben hiermee meer of minder problemen.

³ Eurostat is het statistische bureau van de Europese Unie.

⁴ De Geheimhoudingsmodule 2000 is ontworpen in Delphi door Ab Mulder. Tevens is het grootste deel van de methode door hem ontwikkeld. Het programma kan worden uitgevoerd onder Windows 95 op een computer met een processor uit de Pentium 100 serie of beter, en een intern geheugen van 128 Mb of meer. Hoe sneller de computer, des te sneller de resultaten. Hoe meer geheugen, des te groter de tabel kan zijn.

⁵ Het Microlab is een gegevensbestand met microdata van bedrijfsstatistieken. De betreffende publicaties worden in toenemende mate gegenereerd vanuit het Microlab. Op termijn zal dit alle bedrijfsstatistieken betreffen. Daarna is dan sprake van een Economisch Statistisch Basis Bestand. Wim Koopman is vanaf 1995 statistisch coördinator ten behoeve van de bedrijfsstatistieken.

⁶ NACE: Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes. Dit is de classificatie van economische activiteiten van de Europese Unie, waarop ook de Nederlandse classificatie is gebaseerd.

⁷ Alleen de regels die voor het voorbeeld Cacaobonen relevant zijn, worden in de tabel getoond.

Nederland en de industrie

De Nederlandse conjunctuurindicatoren geven een iets minder positief beeld dan in de voorgaande maanden. In de industrie groeit het productievolume fors. De vooruitzichten voor de komende maanden zijn gunstig: de orderpositie is stabiel, het producentenvertrouwen is weliswaar iets gedaald, maar ligt nog op een hoog niveau en de ondernemers verwachten een toenemende bedrijvigheid.

Beeld economie iets minder positief

De indicatoren van de Nederlandse conjunctuur geven een iets minder positief beeld te zien dan in voorgaande maanden, toen de geschetste ontwikkelingen zeer gunstig waren. In april groeit het volume van de consumptieve bestedingen minder fors dan in maart. Vooral de uitgaven aan duurzame goederen nemen minder snel toe. De inflatie in mei is hoger dan in de eerste vier maanden van dit jaar, met name door duurdere autobrandstoffen. In tegenstelling tot de consumentenprijzen zijn de producentenprijzen in april gedaald. Dit komt vooral doordat ruwe aardolie in april goedkoper werd. In mei is de olieprijs weer gestegen. De daggeldrente en het rendement op staatsobligaties stijgen. Hoewel het aantal geregistreerde werklozen relatief laag blijft, stagneert de daling de laatste maanden. Niet alle cijfers zijn minder positief. Zo is het productievolume in de industrie in april fors gegroeid.

Productie industrie stijgt fors

Het volume van de productie in de industrie in april neemt met ruim 5% toe ten opzichte van april vorig jaar. In bijna alle branches van de industrie is de productie groter dan een jaar eerder. Vooral in de hout-, bouwmaterialen- en meubelindustrie, de metaal- en elektrotechnische industrie en de textiel-, kleding en lederwarenindustrie is de groei sterk. De toename van de productie betekent niet automatisch dat de winst van de industriële ondernemingen in diezelfde mate verbetert. Dit hangt mede af van de prijsontwikkelingen van de verbruikte grond- en hulpstoffen en van de ontwikkeling van de afzetprijzen van de producten. Gemiddeld voor de hele industrie stijgen de afzetprijzen met 11% en de

verbruiksprijzen met 17%; per branche zijn hierin aanzienlijke verschillen.

Orderpositie stabiel

De producenten in de industrie hebben in mei meer orders ontvangen dan in april. Om aan de grotere vraag naar industriële producten te kunnen voldoen hebben de ondernemers in mei de productie opgevoerd. Deze toename van de bedrijvigheid volgt op de eerder door het CBS gemeten sterke productie-groei in april ten opzichte van maart. De index van de orderpositie, waarin de werkvoorraad tot uitdrukking komt, is in mei ten opzichte van april nagenoeg niet gewijzigd en uitgekomen op 102,1 (maart 1996=100).

Producentenvertrouwen iets minder hoog

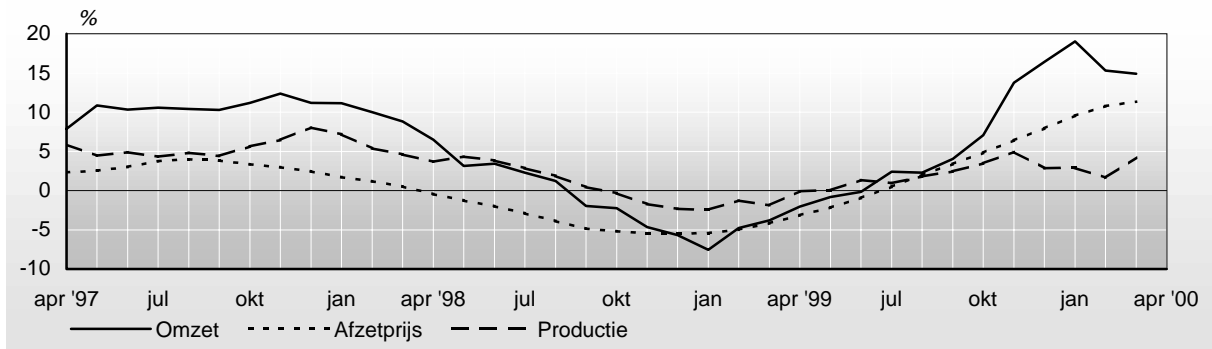
Het producentenvertrouwen, de stemmingsindicator van de ondernemers in de industrie, komt in mei 1,2 procentpunt lager uit dan in april toen de indicator een recordhoogte van 7,8 bereikte. Ondanks de lichte terugval bevindt het producentenvertrouwen zich nog steeds op een hoog niveau. De indicator komt in de eerste vijf maanden van 2000 gemiddeld uit op 6,5 hetgeen historisch gezien hoog is.

Verwachtingen

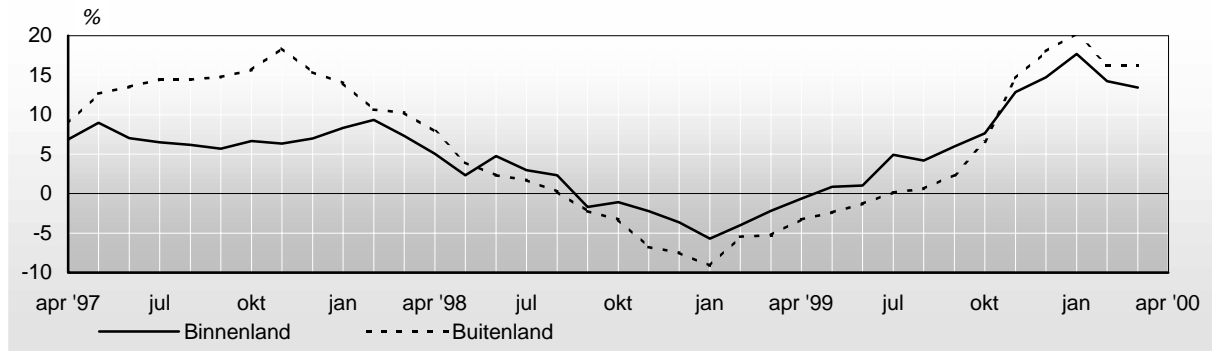
In mei verwachten minder ondernemers dan in april dat de productie in de industrie in de komende maanden zal toenemen. De verkoopprijzen zullen naar verwachting van de producenten in de periode juni tot en met augustus stijgen.

Procentuele ontwikkeling t.o.v. dezelfde periode voorgaand jaar (3-maands voortschrijdend gecentreerd gemiddelde)

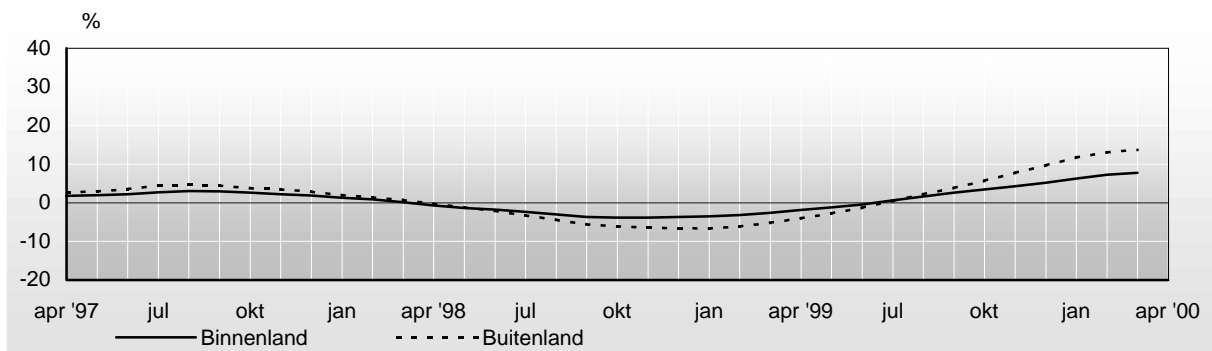
Omzet, afzetprijs en productie

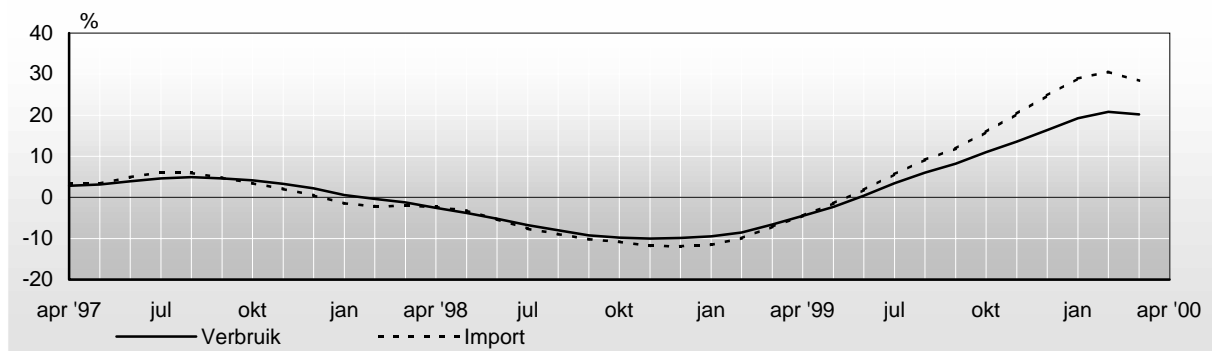
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 1.1

Kerngegevens: Nederland en de industrie

	Eenheid c.q. basis	jaar		kwartaal			maand					Ontwik- keling ¹⁾	
		1998	1999	1999			2000		2000				
				1e kw.	2e kw.	4e kw.	1e kw.	mrt.	apr.	feb.	mrt.		apr.
<i>1995=100</i>												%	
Industrie													
Omzet (waarde)		116,2	119,2	110,6	117,7	132,5	127,3	125,9	114,2	125,2	142,7	125,0	9,4
binnenland		114,7	118,7	124,2	134,4	147,3	131,7	125,7	115,6	124,0	139,5	123,5	6,9
buitenland		117,6	119,6	111,5	116,9	133,7	129,6	126,1	113,0	126,4	145,7	126,4	11,9
Ontvangen orders (waarde)		117,4	123,2	117,2	119,2	142,2	129,2	124,8	112,7	127,1	143,1	119,9	6,4
binnenland		122,0	124,3	119,9	126,6	134,8	132,2	132,0	123,2	131,0	145,4	124,1	0,7
buitenland		113,5	122,2	115,0	113,0	148,4	126,7	119,0	104,1	123,9	141,3	116,5	11,9
Afzetprijs		102,0	102,2	99,0	100,5	106,0	109,7	99,5	100,1	109,7	111,2	111,1	11,0
binnenland		101,8	102,2	100,1	101,0	104,6	107,4	100,4	100,7	107,5	108,5	108,3	7,6
buitenland		102,1	102,3	98,3	100,2	107,0	111,1	98,9	99,8	111,2	112,9	112,9	13,2
Verbruiksprijs		100,4	102,3	95,5	99,4	109,5	115,4	96,6	98,4	116,3	116,8	115,1	17,0
import		101,5	105,7	95,3	102,0	116,0	124,5	96,9	101,1	125,9	126,2	123,0	21,7
Productie (volume gemiddelde dag)		108,8	110,3	107,4	114,3	115,5	109,1	111,1	113,5	110,9	114,7	119,2	5,1
Productie (seizoengecorrigeerd)		108,8	110,3	109,1	109,4	112,0	110,9	109,5	109,0	112,0	113,2	114,6	5,2
Bruto Toegevoegde Waarde (fk, volume)		108,7	111,3	105,2	112,8	119,7	.						6,8
Vacatures													
openstaand ²⁾	1000	19	23	20	24	26	.						36,8
ontstaan	1000	91	103	24	28	25	.						8,7
vervuld	1000	89	96	23	24	23	.						4,5
Aantal bedrijven ³⁾													
Uitgesproken faillissementen	1	475	393	102	101	91	106						
Aantal werkdagen	1	255	256	63	61	66	65	23	20	21	23	19	
Energieverbruik	PJ	1199	1218	310	298	321	.						
<i>1995=100</i>													
Nederland													
Bruto Binnenlands Product (volume, mp)		110,9	114,8	111,3	117,1	119,8	116,0						4,2
Gezinsconsumptie (volume)		111,2	115,8	111,9	118,1	119,5	117,2						4,7
Bedrijfsinvesteringen (volume)		120,8	127,9	127,4	130,3	138,3	133,2						4,6
Invoer van goederen en diensten (volume)		122,5	129,0	124,9	126,8	136,8	134,1						7,4
Uitvoer van goederen en diensten (volume)		121,3	127,0	123,3	124,5	131,6	131,6						6,7
Geregistreerde werkloosheid ⁴⁾	1000	287	221	265	216	189	215	246	227	215	201	195	-14,1
Vacatures													
openstaand ²⁾	1000	123	158	146	182	168	.						35,5
ontstaan	1000	790	882	225	250	210	.						15,8
vervuld	1000	772	839	204	214	200	.						14,6
Aantal uren uitzendkrachten	mln uren	374,6	.	74,5	80,4	80,9	.						-8,5
Aantal bedrijven ³⁾													
Uitgesproken faillissementen ⁵⁾	1	4015	3238	857	838	795	825						
Energieverbruik	PJ	3024	2978	856	677	831	.						
Consumentenvertrouwen													
economische klimaat	⁶⁾	15	14	7	11	21	26	7	9	24	25	26	
koopbereidheid	⁶⁾	20	5	-6	-2	20	29	-8	-9	25	27	30	
Gemiddeld rendement staatsleningen	⁶⁾	18	20	16	20	22	23	17	20	23	23	24	
Consumentenprijsindexcijfers		106,3	108,6	107,7	108,6	109,4	110,4	108,5	108,7	109,6	110,6	111,0	2,1
CBS-koersindex algemeen		713,0	777,2	723,2	771,3	825,4	924,9	728,7	760,7	922,8	958,2	925,5	
Gemiddeld rendement staatsleningen	%	4,53	4,45	3,85	4,00	5,15	5,42	4,01	3,81	5,46	5,33	5,25	

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

²⁾ Jaarcijfer is gemiddelde.

³⁾ Stand per 1 januari.

⁴⁾ Kwartaalcijfer, betreft middelste maand van het kwartaal.

⁵⁾ Bedrijven en instellingen.

⁶⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-).

Tabel 1.2
Conjunctuurtest ' ' gegevens: Industrie

	Eenheid 2)	jaar		kwartaal				maand				Gemidd. laatste 12 mnd.	
		1998	1999	1998				2000		1999			
				1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	apr.	mei	apr.		mei
Producentenvertrouwen		3,7	3,0	0,1	1,7	4,3	6,1	6,1	1,2	1,5	7,8	6,6	5,5
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		3	8	7	7	9	7	13	3	7	2	12	10
binnenlandse markt		2	5	5	5	7	4	10	4	4	0	9	7
buitenlandse markt		1	7	5	6	10	9	14	0	9	4	12	10
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		3	5	4	3	5	7	8	1	0	1	11	7
Bezettingsgraad 3)	%	85,0	84,3	84,1	84,1	84,3	84,5	84,7					84,4
Productiebelemmeringen 3)													
geen	%	83	81	84	81	79	81	83					81
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	7	8	9	8	7	6	4					6
tekort aan arbeid	%	4	6	3	5	8	7	7					7
te geringe productiecapaciteit	%	3	2	1	2	2	2	2					2
overige belemmeringen	%	3	4	3	4	4	4	4					4
Orderpositie 4)		99,1	99,3	98,6	98,8	99,2	100,7	102,4	99,0	98,8	102,4	102,1	100,8
Beoordelingen:													
orderontvangst		-4	-5	-7	-8	-3	-1	1	-8	-9	0	3	-1
orderpositie totaal		-2	-3	-6	-6	-2	1	3	-6	-6	2	4	1
orderpositie buitenland		-2	-2	-7	-5	-1	3	5	-5	-4	7	8	3
productiecapaciteit		1	2	4	3	0	1	0					1
voorraden gereed product		4	5	8	6	3	3	3	7	5	0	0	3
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		4	5	4	4	6	7	4					5
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		4	4	2	1	2	10	2					4
buiten Europese Unie		1	3	0	0	4	6	5					4
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		7	10	9	5	14	12	19					13
bedrijvigheid komende 3 mnd		9	9	12	7	12	6	15	7	7	12	7	10
verkoopprijs komende 3 mnd		0	7	0	3	9	15	15	2	4	15	17	13
personeelssterkte komende 6 mnd		-1	-1	0	-1	-1	0	3					0
toe- of afname personeelssterkte	%	-0,2	-0,3	-0,2	-0,2	-0,4	-0,2	0,1					-0,2

1) De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

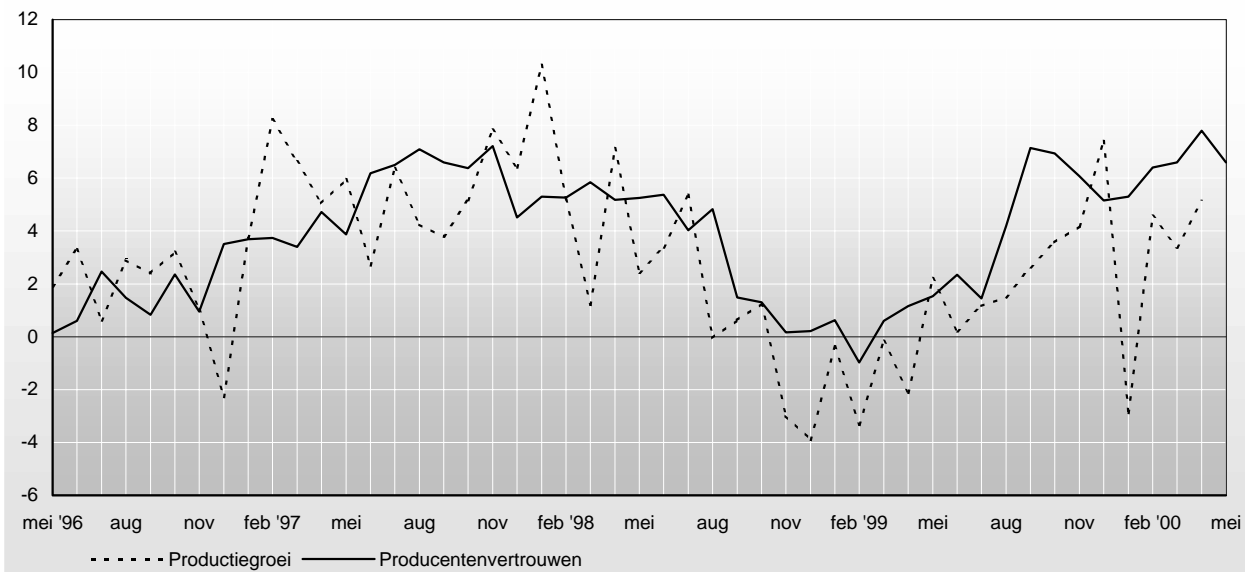
2) Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

3) Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

4) Indices: maart 1996=100.

Productiegroei en producentenvertrouwen

mei 1996 - mei 2000

Voedings- en genotmiddelenindustrie

Bij de voedings- en genotmiddelenindustrie stijgt zowel het volume van de gemiddelde dagproductie als dat van de gemiddelde dagomzet in april 2000 vergeleken met april vorig jaar. Volgens de ondernemers in de Conjunctuurtest stijgt de omzet in mei ten opzichte van april. Over het algemeen is men tevreden met de gang van zaken. Bijna een op de drie producenten verwacht een stijging van de afzetprijs in de periode juni tot en met augustus bij een vrijwel stabiele ontwikkeling van de bedrijvigheid.

Productie stijgt in april

Het volume van de gemiddelde dagproductie van de voedings- en genotmiddelenindustrie ligt in het eerste kwartaal van dit jaar 3,5% hoger dan in het overeenkomstige kwartaal van vorig jaar. In april zet deze groei door. Ten opzichte van april 1999 neemt het volume van de gemiddelde dagproductie met bijna 4% toe.

Toch nog groei volume gemiddelde dagomzet

In april 2000 zijn de producten van deze branche gemiddeld ruim 2,5% duurder dan in april vorig jaar. Desondanks laat de omzet van de voedings- en genotmiddelenindustrie in april van dit jaar een kleine teruggang zien ten opzichte van april 1999. Wel moet hierbij worden aangetekend dat april dit jaar een werkdag minder telt dan in 1999. Het effect van een werkdag raamt het CBS op 4 à 5%. Als deze effecten worden verrekend dan komt het volume van de gemiddelde dagomzet toch nog bijna 2% hoger uit dan in april 1999.

Met name op de Nederlandse markt groeit het volume van de gemiddelde dagomzet en wel met bijna 3%. Dit cijfer is gecorrigeerd voor het werkdageffect en de ruim 3% hogere afzetprijs op de binnenlandse markt.

Op de buitenlandse markt is het volume van de gemiddelde dagomzet met bijna een half procent gestegen. Naast een correctie voor de prijsstijging van ruim 2% is ook hierin het werkdageffect verrekend.

Omzet stijgt bij stabiele bedrijvigheid in mei

In de Conjunctuurtest van mei geven de ondernemers aan dat de omzet stijgt ten opzichte van april. Met name de industriële export neemt flink toe, terwijl de binnenlandse omzet nagenoeg gelijk blijft. Vooral vanuit de zuivelindustrie en de dranken- en tabaksverwerkende industrie wordt een zeer forse groei van de buitenlandse omzet gemeld.

Daarentegen melden de ondernemers in de diervoederindustrie dat hun omzet op de binnenlandse markt daalt en dat hierdoor ook de totale omzet terugloopt. Deze ontwikkeling is overigens wel gebruikelijk voor de tijd van het jaar.

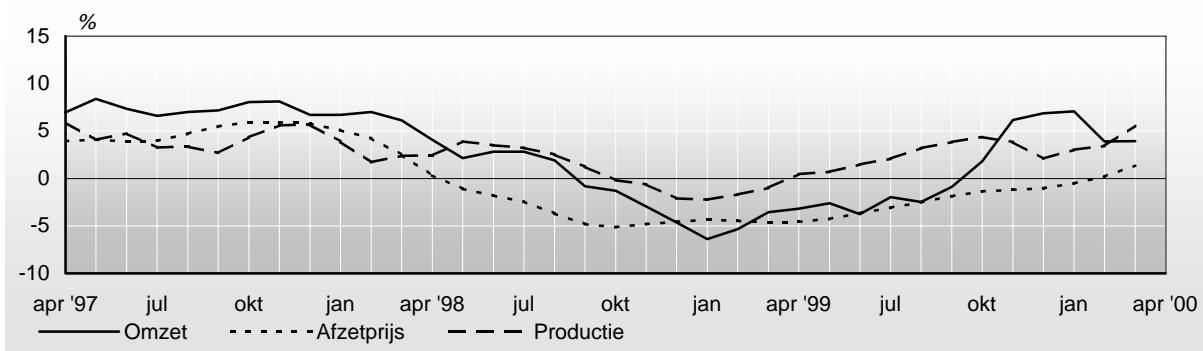
Voor de branche als geheel neemt de bedrijvigheid in mei nauwelijks toe in vergelijking met april. Alleen in de zuivelindustrie wordt melding gemaakt van flink meer bedrijvigheid.

Over de gang van zaken in mei tonen de fabrikanten in de voedings- en genotmiddelenindustrie zich min of meer even tevreden als in april.

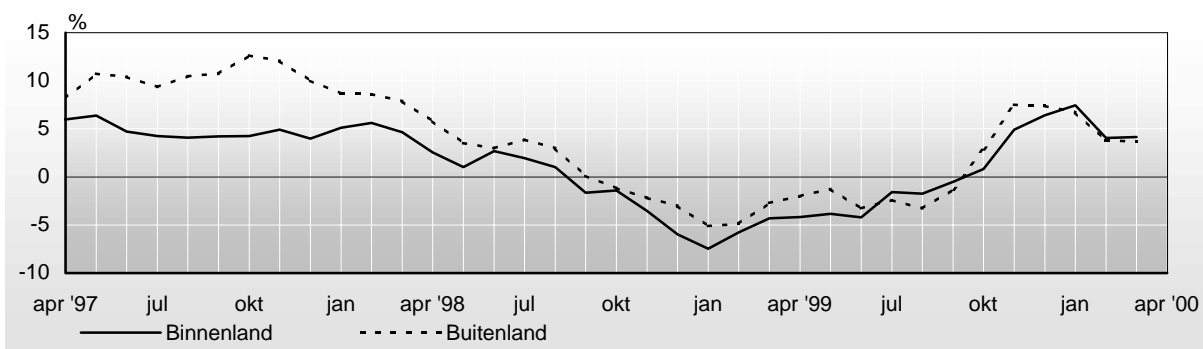
Verwachtingen

Voor de maanden juni tot en met augustus verwachten de ondernemers dat de bedrijvigheid op het hoge peil van mei zal worden gehandhaafd. Hierbij is de invloed van vakantiedagen buiten beschouwing gelaten. Sinds de zomer van 1999 is de prijs van geïmporteerde grondstoffen van maand op maand bijna elke keer gestegen. Ook de totale verbruiksprijs vertoont dit beeld. In april ligt de verbruiksprijs bijna 6% hoger dan een jaar geleden. Het is dan ook niet vreemd dat bijna een op de drie producenten aangeeft dat hij verwacht dat de afzetprijs zal stijgen.

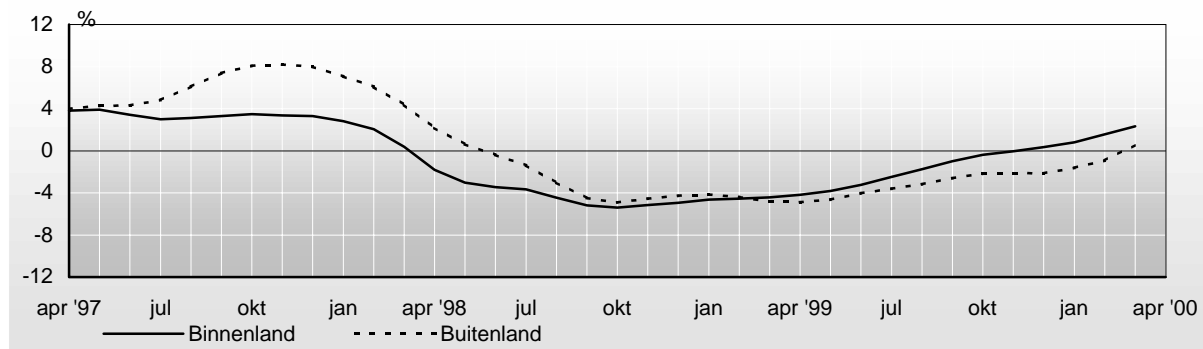
Omzet, afzetprijs en productie

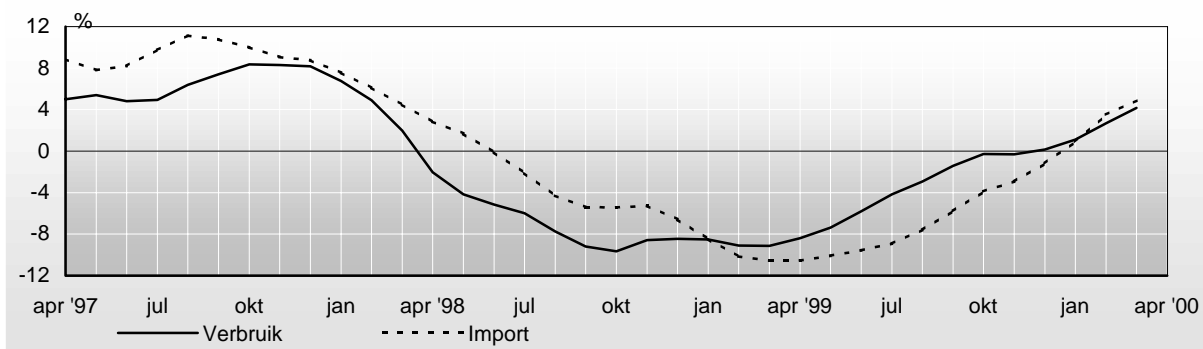
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 2.1

Kerngegevens: Voedings- en genotmiddelenindustrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand					Ontwik- keling ¹⁾
		1998	1999	1999			2000	1999		2000			
				1e kw.	2e kw.	4e kw.	1e kw.	mrt.	apr.	feb.	mrt.	apr.	
1995=100												%	
Omzet (waarde)		112,2	110,9	105,7	110,3	118,0	109,8	116,8	109,4	108,0	121,0	108,6	-0,7
binnenland		107,3	105,5	101,1	104,1	112,2	105,1	111,4	102,9	103,5	114,5	103,9	0,9
buitenland		118,4	117,7	111,5	118,0	125,2	115,6	123,4	117,3	113,4	129,1	114,4	-2,5
Afzetprijs		104,9	101,6	102,3	101,1	101,6	102,5	102,3	100,9	102,7	103,3	103,6	2,6
binnenland		102,8	100,2	100,4	99,6	100,5	102,0	100,4	99,5	102,1	102,6	102,7	3,2
buitenland		106,7	102,8	104,0	102,4	102,5	103,0	103,9	102,1	103,1	103,8	104,4	2,2
Verbruiksprijs		103,5	98,3	98,1	97,1	99,1	100,7	98,3	96,4	101,0	101,6	101,9	5,8
import		112,9	104,1	104,8	104,0	104,7	108,5	104,3	104,6	108,3	109,9	110,8	5,9
Productie (volume gemiddelde dag)		108,5	110,2	103,4	111,6	120,0	107,0	106,3	111,1	108,3	111,9	115,4	3,9
Bruto Toegevoegde Waarde (fk, volume)		108,5	110,5	100,5	107,6	125,1	.						5,3
Aantal bedrijven ⁴⁾	1000	5,5	5,5										
Uitgesproken faillissementen	1	48	46	15	14	7	11						
Aantal werkdagen	1	255	256	63	61	66	65	23	20	21	23	19	
Energieverbruik	PJ	100	112	25	24	33	.						

¹⁾ Laatste gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatste gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

⁴⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 2.2

Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Voedings- en genotmiddelenindustrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Gemidd. laatste 12 mnd.	
		1998	1999	1999			2000	1999		2000			
				1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	apr.	mei	apr.		mei
Verkoop / orderontvangst t.o.v. vorige maand		12	15	15	10	18	19	19	10	17	0	10	15
binnenlandse markt		6	6	6	4	6	6	11	4	11	0	1	6
buitenlandse markt		15	23	21	14	30	28	23	12	25	-2	24	22
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		5	8	6	8	7	13	8	5	12	5	5	8
Bezettingsgraad ²⁾	%	85,5	85,8	85,5	85,5	85,7	86,3	85,8					85,8
Productiebelemmeringen ³⁾													
geen	%	85	85	84	84	83	88	88					86
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	9	5	10	4	4	2	2					3
tekort aan arbeid	%	1	5	2	5	7	4	4					5
te geringe productiecapaciteit	%	1	1	1	1	1	2	2					2
overige belemmeringen	%	4	5	3	6	5	4	4					5
Beoordelingen:													
verkoop / orderontvangst		-9	-5	-11	-9	-2	1	1	-7	-9	1	1	-1
afzet / orderpositie totaal		-10	-7	-11	-9	-6	-2	-1	-9	-8	-4	-2	-4
afzet / orderpositie buitenland		-10	-5	-10	-10	-2	2	2	-7	-9	0	0	-1
productiecapaciteit		6	5	9	5	2	3	2					3
voorraden gereed product		4	6	11	7	4	1	4	10	6	0	-2	3
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		8	10	11	7	12	10	8					9
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		16	19	20	14	20	23	23					20
buiten Europese Unie		16	18	21	17	18	16	16					17
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		18	23	28	13	31	21	29					24
bedrijvigheid komende 3 mnd		14	16	18	13	20	14	24	17	11	13	3	17
verkoopprijs komende 3 mnd		12	10	8	8	15	11	15	7	9	19	29	15
personeelssterkte komende 6 mnd		-4	3	8	5	-1	-2	2					1
toe- of afname personeelssterkte	%	0,2	0,0	0,0	0,4	-0,2	-0,2	0,3					0,1

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

Tabel 2.3

Industriële verkopen: voedingsmiddelen, dranken en tabak

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			1998	1999 ¹⁾	1998	1999 ¹⁾
					<i>mln gld</i>	
Voedingsmiddelen en dranken	15				77225	75756
w.v.						
Vlees en vleesproducten	15.1				14689	14530
w.o.						
kalfs- en rundvlees, hele en halve dieren, voor- en achtervoeten, vers of gekoeld	15.11.11.40	mln kg	182	172	1384	1379
kalfs- en rundvlees, vers of gekoeld, excl. hele en halve dieren, voor- en achtervoeten	15.11.11.90	mln kg	181	199	1351	1463
kalfs- en rundvlees, delen, bevroren	15.11.12.00	mln kg	27	24	154	160
varkensvlees, hele en halve dieren, vers of gekoeld	15.11.13.30	mln kg	283	307	955	948
varkenshammen, -schouders en delen daarvan, vers of gekoeld	15.11.13.50	mln kg	456	452	1660	1470
varkensvlees, delen zoals karbonadenstrengen, buiken, buikspek en voorstukken, vers of gekoeld	15.11.13.90	mln kg	465	503	1529	1537
varkenshammen, -schouders en delen daarvan, met been, bevroren	15.11.14.50	mln kg	x	x	x	x
eebare slachtafvallen van runderen, varkens, schapen, geiten, paarden, ezels, muilezels en muildieren, excl. darmen, blazen en magen	15.11.19.00	mln kg	153	148	193	191
huiden en vellen van runderen, paarden of paardachtigen	15.11.22.00	mln kg	14	13	171	174
reuzel en ander gesmolten vet van varkens en pluimvee	15.11.30.50	mln kg	85	76	81	66
kippen en hanen, niet in stukken gesneden, vers of gekoeld	15.12.11.13	mln kg	130	136	553	555
hanen en kippen, delen van, vers of gekoeld	15.12.11.53	mln kg	345	355	1457	1485
kippen en hanen, niet in stukken gesneden, bevroren	15.12.12.13	mln kg	71	70	226	214
kippen en hanen, delen van, bevroren	15.12.12.53	mln kg	143	135	472	434
buiken van varkens alsmede delen daarvan zoals middel, rib en bacon, gedroogd, gezouten of gerookt	15.13.11.30	mln kg	38	34	209	194
varkensvlees, gedroogd, gezouten of gerookt, excl. buiken, hammen en schouders	15.13.11.50	mln kg	44	60	242	326
rundvlees, gedroogd, gezouten of gerookt	15.13.11.70	1 000 kg	4368	3266	60	49
leverworst	15.13.12.13	mln kg	20	19	91	86
worst, frikandellen, worsten- en saucijzenbroodjes e.d. producten, excl. leverworst bereidingen, incl. snacks, van vlees, slachtafvallen en bloed van pluimvee, excl. kalkoenen, excl. levers	15.13.12.35	mln kg	62	63	459	480
bereidingen van varkensvlees, minder dan 40 gew.% vlees of slachtafvallen, spek of vet bevattend, incl. snacks	15.13.12.53	mln kg	19	23	130	153
bereidingen van vnl. varkensvlees, slachtafval, spek of vet, ook gecombineerd met andere vleessoorten, vleesgehalte 40 of meer gew.%	15.13.12.59	mln kg	73	71	512	484
bereidingen van vnl. vlees of slachtafval van runderen, excl. sauzen, soepen, e.d.	15.13.12.60	mln kg	35	38	218	268
Bereidingen en conserven van vis en visproducten	15.2				1167	1123
w.o.						
visfilets en ander visvlees, ook indien fijngemaakt, vers of gekoeld	15.20.11.90	mln kg	13	11	163	149
zeevis, bevroren, excl. filets of fijngemaakt visvlees of van graten ontdaan visvlees	15.20.12.10	mln kg	14	16	108	111
visfilets, bevroren	15.20.12.70	mln kg	33	30	350	338
bereidingen en conserven van schaal-, schelp- en weekdieren met groente en deegwaren, excl. gevulde deegwaren, soepen, sauzen, of preparaten hiervoor	15.20.16.00	mln kg	21	22	189	144
Bereidingen en conserven van groenten en fruit	15.3				5655	6181
w.o.						
aardappelmeel, -gries, -vlokken, -korrels en -pellets	15.31.12.30	mln kg	70	91	161	207
aardappelen en aardappelproducten, bevroren, bijv. voorgebakken, excl. in azijn of azijnzuur verduurzaamd	15.31.12.50	mln kg	1075	1041	1381	1574
aardappelen en aardappelproducten, verduurzaamd, niet bevroren, excl. meel, gries en vlokken	15.31.12.90	mln kg	357	369	762	818
groenten (incl. gemengde groenten), bevroren, ook indien alleen vooraf gekookt of gestoomd	15.33.11.00	mln kg	129	106	218	183
paddestoelen en truffels, niet bereid of verduurzaamd in azijn of azijnzuur	15.33.14.30	mln kg	145	180	466	563
groenten en vruchten, verduurzaamd in azijn of azijnzuur	15.33.15.00	mln kg	69	62	107	107
grondnoten, gegnid, gezouten, gesuikerd of op andere wijze gezoet, in alcohol of op andere wijze bereid of verduurzaamd (pindakaas), echter geen borrelnotjes	15.33.23.30	mln kg	54	58	268	296
Ruwe oliën en vetten	15.41				2333	2085
Geraffineerde oliën en vetten	15.42				2833	2524
w.o.						
geraffineerde sojaolie en fracties daarvan, niet chemisch gewijzigd	15.42.11.10	mln kg	585	546	776	587
geraffineerde palmolie en vloeibare fracties daarvan, niet chemisch gewijzigd	15.42.12.10	mln kg	429	441	673	617
geraffineerde kokosolie (kopraolie), incl. fracties daarvan, niet chemisch gewijzigd	15.42.12.20	mln kg	124	x	205	x
dierlijke vetten en oliën, alsmede fracties daarvan, gehydrogeneerd en veresterd	15.42.13.30	mln kg	50	77	76	93
plantaardige vetten en oliën, alsmede fracties daarvan, gehydrogeneerd en veresterd	15.42.13.50	mln kg	298	304	489	460
Margarine en vetten voor menselijke consumptie, excl. ruwe en geraffineerde oliën en vetten	15.43				1175	1075
w.o.						
margarine, excl. vloeibare margarine	15.43.10.30	mln kg	310	282	859	798
bereidingen van vetten en oliën voor menselijke consumptie (vloeibare margarine)	15.43.10.50	mln kg	133	121	316	277

Tabel 2.3 (vervolg)

Industriële verkopen: voedingsmiddelen, dranken en tabak

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			1998	1999 ¹⁾	1998	1999 ¹⁾
			<i>mln gld</i>			
Zuivelproducten	15.5				12678	12311
w.o.						
melk en room, met een vetgehalte van meer dan 1%, doch max. 3%, zonder zoetstoffen, excl. ingedikt	15.51.11.40	mln kg	x	x	x	x
melk en room, met een vetgehalte van meer dan 3%, doch max. 6%, zonder zoetstoffen, excl. ingedikt	15.51.11.60	mln kg	170	178	229	244
melk in vaste vorm met een vetgehalte van max. 1,5%	15.51.12.00	mln l alc. 100%	36	24	186	108
melk en room in vaste vorm, vetgehalte meer dan 1,5%, zoals poeder, korrels e.d.	15.51.20.30	mln kg	x	x	x	x
boter met een vetgehalte van max. 85%	15.51.20.60	mln kg	141	146	731	765
boter met een vetgehalte van meer dan 85% en andere van melk afkomstige vetstoffen, excl. smeersels vervaardigd met zuivelproducten	15.51.30.30	mln kg	124	149	882	995
wrongel, weikaas en andere verse, niet-gefermenteerde kaas, zoals kwark, cottage cheese, verse roomkaas e.d.	15.51.30.50	mln kg	x	57	x	341
kaas, excl. wrongel, weikaas, smeltkaas en andere verse kaas	15.51.40.30	mln kg	x	x	x	x
smeltkaas, excl. geraspt of in poeder	15.51.40.50	mln kg	646	657	4802	4460
ingedikte melk en room, met zoetstoffen	15.51.40.70	mln kg	31	19	184	114
gestremde melk, room, yoghurt en andere gefermenteerde producten, zonder smaakstoffen en zonder toegevoegde vruchten, noten of cacao, niet in vaste vorm	15.51.51.08	mln kg	275	185	590	416
karnemelk, niet in vaste vorm	15.51.52.43	mln kg	182	169	236	229
lactose en melksuikerstroop	15.51.52.65	mln kg	149	150	176	175
wei in poeder, korrels of andere vaste vorm	15.51.54.00	mln kg	143	168	229	230
consumptie-ijs, ook indien cacao bevattend	15.51.55.33	mln kg	248	328	404	453
	15.52.10.00	mln l	77	84	239	272
Maalderijproducten	15.61				1333	1296
w.o.						
mengsels en deeg voor de bereiding van brood, gebak, biscuits, koekjes, beschoot, wafels, ontbijtkoek, hosties en ouwel, excl. broodverbeteraars	15.61.24.00	mln kg	65	81	166	205
halfwitte of volwitte rijst	15.61.40.30	mln kg	x	x	x	x
Zetmeel en zetmeelproducten	15.62				2250	2268
w.o.						
glucose en glucosestroop, met minder dan 50 % fructose in droge toestand	15.62.21.10	mln kg	543	581	389	385
maïszetmeel	15.62.22.13	mln kg	273	261	207	181
tarwegluten ook indien gedroogd	15.62.22.50	mln kg	134	67	137	129
afvalfen van zetmeelfabrieken en dergelijke afvalfen	15.62.30.00	mln kg	1430	1459	227	201
Bereide diervoeders	15.7				8246	7297
w.o.						
diervoeders, excl. voor huisdieren	15.71.10.00	mln kg	15076	14694	7640	6754
honden- en kattenvoer, opgemaakt voor de verkoop in het klein	15.72.10.30	mln kg	387	339	565	504
Bakkerijproducten	15.81				2589	2600
w.v.						
brood en broodjes, incl. roggebrood en afgebakken bake-off broodproducten, excl. gevuld brood en broodjes	15.81.11.00	mln kg	.	.	1464	1461
bakkers- en banketwaren, gezoet, zoals natgebak, oliebollen, donuts, schuimgebak en gevuld banket, vruchten-, noten- en suikerbrood, croissants of brioches	15.81.12.00	mln kg	.	.	1124	1139
Beschuit, koekjes en ander houdbaar banketbakkerswerk	15.82				1977	1972
w.o.						
beschuit, geroosterd brood en dergelijke geroosterde producten	15.82.11.50	mln kg	40	34	151	156
snijkoek (ontbijt-, candij-, luxekoek) en taaitaai	15.82.12.30	mln kg	31	31	108	107
gezoete koekjes, biscuits, wafeltjes, met cacao	15.82.12.53	mln kg	47	47	206	201
gezoete koekjes en biscuits, zonder cacao	15.82.12.55	mln kg	93	110	448	507
wafels en wafeltjes zonder cacao	15.82.12.59	mln kg	21	23	114	126
koekjes, biscuits en crackers, niet gezoet	15.82.13.40	mln kg	33	17	213	143
geëxtrudeerde en geëxpandeerde producten, gezouten of gearomatiseerd, op basis van bloem, meel of maïs	15.82.13.50	mln kg	28	27	205	215
Suiker	15.83				x	x
Cacao, chocolade en suikerwerk	15.84				5132	5057
w.o.						
cacaoboter, cacaovet en cacao-olie	15.84.12.00	mln kg	179	178	1503	1327
cacaopoeder, zonder toegevoegde suiker of andere zoetstoffen	15.84.13.00	mln kg	183	186	396	438
zoethoutextract meer dan 10 gew. % saccharose bevattend, incl. drop, zonder andere toegevoegde stoffen	15.84.23.20	mln kg	27	27	161	146
pasta's en spijs (incl. marsepein), zonder cacao	15.84.23.53	mln kg	34	38	118	133
gom- en geleiproducten, incl. vruchtenpasta's toeberleid als suikergoed	15.84.23.65	mln kg	38	36	200	188
Macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	15.85				147	136

Tabel 2.3 (slot)

Industriële verkopen: voedingsmiddelen, dranken en tabak

	prodcom	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			1998	1999 ¹⁾	1998	1999 ¹⁾
					<i>mln gld</i>	
<i>Thee en koffie</i>	15.86				x	x
w.o.						
extracten, essences en concentraten van koffie, in vaste vorm, met een gehalte aan droge, uit koffie afkomstige stof van 95 % of meer	15.86.12.30	mln kg	17	20	243	249
<i>Specerijen en kruiden</i>	15.87				1466	1497
w.o.						
tomatenketchup en andere tomatensausen	15.87.12.30	mln kg	110	120	388	425
sausen en preparaten voor sausen; samengestelde kruiden en dergelijke producten, excl. sojasaus, tomatensausen, mosterdmeel en bereide mosterd	15.87.12.70	mln kg	218	209	981	973
<i>Gehomogeniseerde voedingspreparaten en dieetvoeding</i>	15.88				894	854
w.o.						
kindervoeding bestemd voor de detailhandel	15.88.10.70	mln kg	107	104	688	624
<i>(Overige) voedingsmiddelen zoals (preparaten voor) soepen, eiproducten, gist moutextract, samengestelde bakpoeders, producten van meel, gries en "fondues"</i>	15.89				2295	2491
w.o.						
preparaten voor soep of voor bouillon; bereide soep en bouillon	15.89.11.00	mln kg	134	131	662	685
eiproducten, excl. ovoalbumine	15.89.12.30	mln kg	53	63	177	183
bereidingen voor menselijke consumptie van meel, gries, griesmeel, zetmeel enz.	15.89.14.39	mln kg	41	60	198	295
proteïneconcentraten w.o. puddingpoeder, voedingssuppl., gisthydrolysatens, producten met i.p.v. melkvet plantaardig vet, zonder cacao, incl. limonadesiropen	15.89.14.91	mln kg	136	164	466	559
<i>Dranken</i>	15.9				6715	7014
w.o.						
gin en jenever	15.91.10.50	mln l alc 100%	14	14	201	216
likeuren, wodka, alcoholvolumegehalte van meer dan 45,4 % en andere gedistilleerde dranken, zoals likeuren, vieux, advocaat, arak, boerenjongens e.d., excl. gedistill. uit fruit of wijn, whiskey, rum, tafia, gin, jenever en wodka	15.91.10.80	1000 l alc 100%	7702	7907	171	174
bier van mout	15.96.10.00	mln l	2335	2395	4191	4336
mineraalwater en spuitwater, ongezoet	15.98.11.30	mln l	133	130	56	62
frisdranken en water, gezoet, incl. mineraal- en spuitwater, excl. sportdranken	15.98.12.30	mln l	1343	1335	1292	1391
alcoholvrije dranken, zonder melkvet, excl. ongegiste vruchten- en groentesappen	15.98.12.50	mln l	187	199	367	383
alcoholvrije dranken met melkvet	15.98.12.70	mln l	33	29	94	82
<i>Tabaksproducten</i>	16				6730	6929
w.o.						
sigaren en sigarillo's, tabak bevattend	16.00.11.30	mln stuks	2015	2195	550	597

¹⁾ Voorlopige cijfers.

Textiel-, kleding-, leder- en schoenindustrie

Het omzetvolume is in april sterk gestegen. De orderontvangst en de bedrijvigheid zijn in mei licht toegenomen. In mei worden branchebreed de voorraden gereed product opnieuw als te groot beoordeeld en daalt de index van de orderpositie licht. Het meest optimistisch is men in de textielindustrie en het minst in de leerindustrie. In de periode juni tot en met augustus verwachten de ondernemers een verdere groei van de productie en een stijging van de verkoopprijzen.

Omzetvolume groeit fors in april

De omzet stijgt in april 2000 ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar met bijna 5%. Hierbij moet opgemerkt worden dat april 2000 één werkdag minder telt dan april 1999. Rekening houdend met dit werkdageffect en de prijsontwikkeling groeit het totale omzetvolume fors met bijna 10% in april. De toename wordt zowel op de binnenlandse als de buitenlandse markt gerealiseerd.

De waarde van de ontvangen orders stijgt in april ten opzichte van april vorig jaar met bijna 2%. Deze stijging komt vooral door de buitenlandse orderontvangsten. Vergeleken met de betrekkelijk grote afzet vielen de orderontvangsten in april dit jaar afgezet tegen april vorig jaar dus wat tegen.

De verbruiksprijs stijgt in april 2000 ten opzichte van april 1999 met bijna 3%, terwijl de afzetprijzen met slechts met 0,5% stijgen.

In mei iets meer orderontvangsten en productie

Uit de Conjunctuurtest blijkt dat de orderontvangsten en de productie in mei ten opzichte van april licht zijn toegenomen. Deze verbetering wordt op brancheniveau met name veroorzaakt door de textiel en kledingindustrie. De ontvangen orders en productie in de leder- en lederwarenindustrie nemen af. De index van de orderpositie, een maat voor de omvang van de werkvoorraad, krimpt in alle drie bovengenoemde branches. Uitgezonderd de voorraden gereed product, zijn de ondernemers in mei iets meer te spreken over de orderontvangsten en de orderpositie.

1. Textielindustrie

In mei stijgen de orderontvangsten ten opzichte van april fors. Ook de bedrijvigheid neemt toe. De orderpositie daalt licht in mei. Over deze ontwikkeling zijn de ondernemers, in tegenstelling tot in april, zeer te spreken gelet op hun beoordeling van de orderontvangsten en de orderpositie. De voorraden gereed product vinden de ondernemers nog steeds als te groot.

Ten aanzien van de verkoopprijzen verwachten de ondernemers in de textiel- en lederindustrie een verdere stijging in de maanden juni tot en met augustus. Betrekkelijk veel ondernemers verwachten ook een stijging van de afzetprijzen in deze periode.

2. Kledingindustrie

De waarde van de ontvangen orders in april 2000 daalt met bijna 16% ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar. De buitenlandse orderontvangsten dalen zelfs met bijna 29%.

Het ondernemerspanel meldt, in mei ten opzichte van april, een stijging van zowel de binnenlandse als de buitenlandse orderontvangsten. De bedrijvigheid neemt in mei verder toe. Als gevolg van de gestegen orderontvangsten en de bedrijvigheid daalt per saldo de orderpositie van april op mei met 4 procentpunten. Over de ontwikkeling van de orderontvangsten zijn de ondernemers in mei minder tevreden terwijl hun beoordeling van de orderpositie amper verandert.

In deze industrie vindt men de voorraden gereed product ook nog steeds te groot.

De ondernemers in de kledingindustrie verwachten in de periode juni-augustus dat de productie stijgt, ook geven ze een daling aan van de verkoopprijzen. Deze laatste verwachting is beduidend negatiever dan op grond van het seizoenpatroon van deze maanden verwacht mag worden.

3. Lederindustrie

Ten opzichte van april 1999 daalt de waarde van de ontvangen orders in april 2000 met bijna 17%. De buitenlandse orderontvangsten dalen op jaarbasis zelfs met ruim 30%.

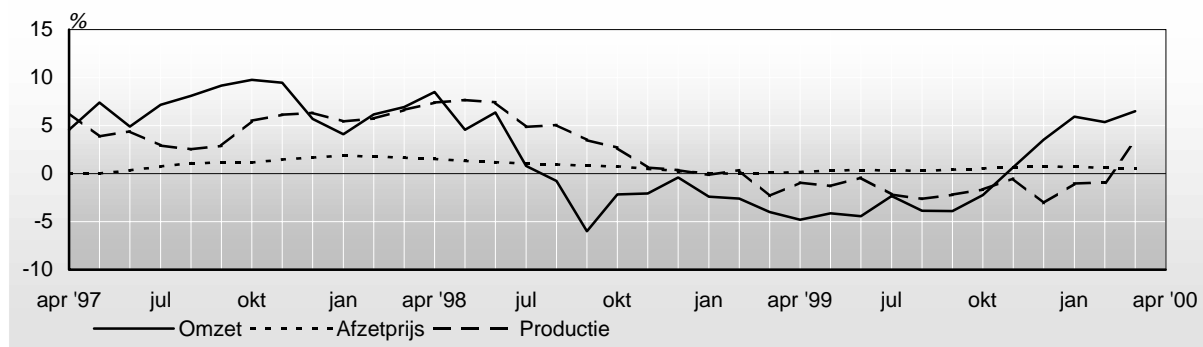
Uit de Conjunctuurtest blijkt dat van april op mei de orderontvangsten eveneens dalen, met name de buitenlandse orderontvangsten blijven fors uit. Door de afgenomen orderontvangsten vermindert de bedrijvigheid sterk en deze ontwikkelingen leiden ertoe dat de index van de orderpositie met bijna 5 procentpunten daalt. Met deze ontwikkelingen in mei blijken de ondernemers niet tevreden te zijn. De orderontvangsten en de orderpositie worden als sterk verslechterd beoordeeld. Bovendien vinden zij de voorraden gereed product nog steeds te groot, zij het in wat mindere mate dan in april.

In deze industrie voorzien veel ondernemers in de maanden juni tot en met augustus een productietoename en een stijging van de verkoopprijzen.

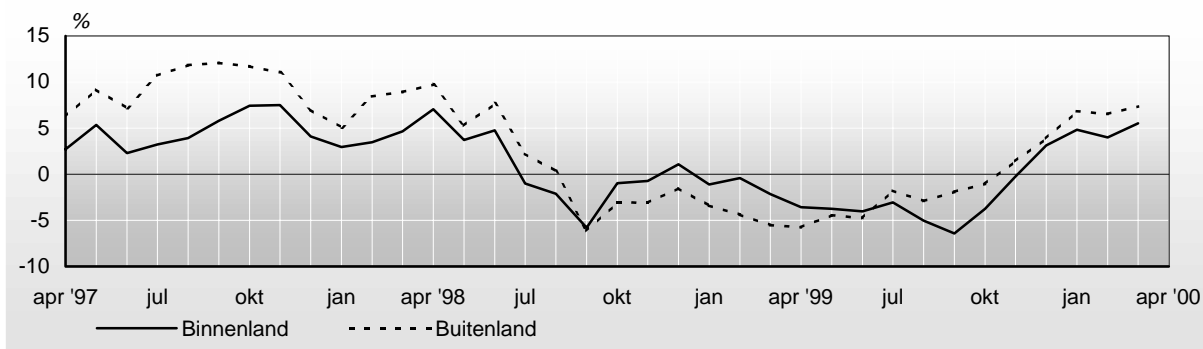
Verwachtingen

Op het niveau van de branche verwachten de ondernemers in de periode juni tot en met augustus dat de bedrijvigheid toeneemt en dat de verkoopprijzen stijgen.

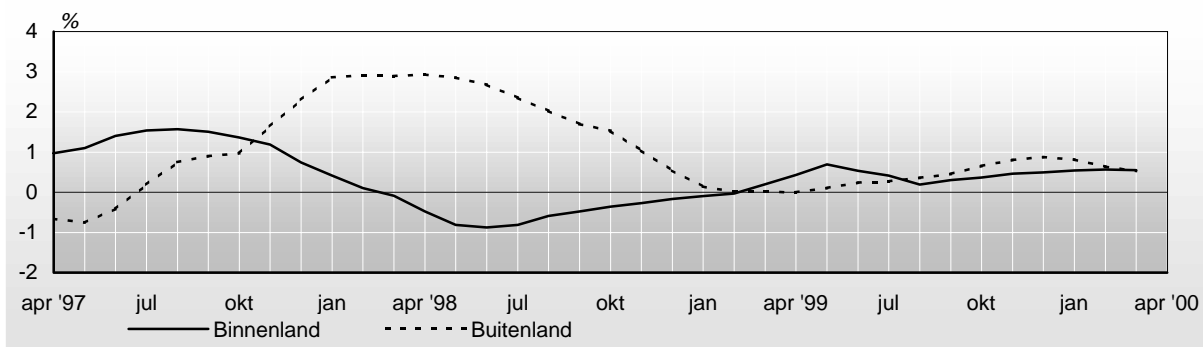
Omzet, afzetprijs en productie

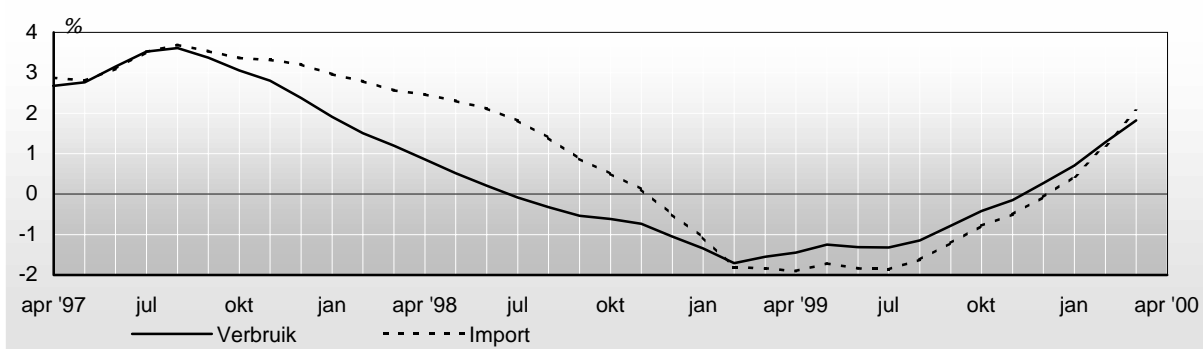
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 3.1

Kerngegevens: Textiel-, kleding-, leder- en schoenindustrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand					Ontwik- keling ¹⁾	
		1998	1999	1999			2000		1999			2000		
				1e kw.	2e kw.	4e kw.	1e kw.	mrt.	apr.	feb.	mrt.	apr.		
1995=100													%	
Omzet (waarde)		108,3	105,5	110,3	104,0	107,5	116,1	123,9	103,8	115,8	127,9	108,8	4,8	
binnenland		107,9	105,2	112,8	104,6	106,3	117,2	127,3	107,5	116,1	130,7	112,8	5,0	
buitenland		108,7	105,7	108,3	103,5	108,4	115,2	121,2	100,8	115,6	125,7	105,6	4,7	
Ontvangen orders (waarde)		111,6	108,4	114,5	109,0	110,6	118,7	122,1	106,1	118,1	133,0	108,2	1,9	
binnenland		110,0	105,6	113,0	105,6	111,1	119,8	120,0	106,8	114,7	134,5	107,9	1,0	
buitenland		112,9	110,4	115,6	111,6	110,2	117,9	123,6	105,6	120,7	131,9	108,4	2,6	
Afzetprijs		100,7	101,0	100,7	100,9	101,2	101,3	100,8	100,9	101,3	101,3	101,4	0,5	
binnenland		98,8	99,1	98,9	99,1	99,2	99,5	98,9	99,1	99,5	99,5	99,6	0,5	
buitenland		102,0	102,3	101,9	102,2	102,6	102,6	102,1	102,1	102,5	102,5	102,6	0,5	
Verbruiksprijs		102,8	101,7	101,7	101,6	101,9	103,0	101,4	101,7	103,0	103,2	104,3	2,6	
import		105,9	104,4	104,5	104,3	104,6	105,8	103,9	104,4	105,8	106,1	107,6	3,1	
Productie (volume gemiddelde dag)		109,5	108,5	112,2	114,4	109,4	111,1	114,9	115,2	112,7	115,7	121,9	5,8	
Bruto Toegevoegde Waarde (fk, volume)		109,4	108,5	91,9	114,2	125,6	.						1,3	
Aantal bedrijven ²⁾	1000	3,9	3,9											
Uitgesproken faillissementen	1	47	26	7	10	5	12							
Aantal werkdagen	1	255	256	63	61	66	65	23	20	21	23	19		
Energieverbruik	PJ	10	9	2	2	2	.							

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 3.2

Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Textiel-, kleding-, leder- en schoenindustrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Gemidd. laatste 12 mnd.	
		1998	1999	1999			2000		1999		2000		
				1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	apr.	mei	apr.		mei
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		6	2	0	-3	3	6	9	-16	-3	-8	5	5
binnenlandse markt		5	2	3	-6	2	9	8	-20	-3	-9	8	5
buitenlandse markt		3	-1	-5	0	0	-1	8	-9	-7	-2	6	4
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		9	3	3	-3	7	6	10	-13	-6	-2	4	7
Bezettingsgraad ²⁾	%	84,7	84,2	84,2	83,2	84,1	85,2	85,3					84,5
Productiebelemmeringen ³⁾													
geen	%	86	83	87	82	81	83	87					83
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	7	8	9	9	6	7	5					7
tekort aan arbeid	%	2	5	2	5	7	5	3					5
te geringe productiecapaciteit	%	3	2	1	2	2	2	3					2
overige belemmeringen	%	2	3	1	2	4	3	2					3
Orderpositie	⁴⁾	116,5	111,0	111,8	110,6	110,0	111,4	115,5	109,7	110,4	116,7	115,4	112,9
Beoordelingen:													
orderontvangst		-1	-8	-12	-10	-5	-3	3	-20	-9	-6	-3	-2
orderpositie totaal		-3	-8	-11	-14	-3	-4	1	-19	-13	-7	0	-3
orderpositie buitenland		-3	-11	-14	-16	-3	-9	-4	-18	-15	-13	0	-6
productiecapaciteit		1	4	6	4	1	3	-3					1
voorraden gereed product		10	14	12	14	12	19	18	15	14	20	19	16
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		11	6	3	6	7	7	0					5
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		6	0	-2	-1	-4	6	-6					-1
buiten Europese Unie		5	1	2	2	0	-1	-1					0
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		15	6	-5	10	4	14	17					11
bedrijvigheid komende 3 mnd		9	7	-1	4	12	12	10	5	5	6	12	10
verkoopprijs komende 3 mnd		5	6	2	2	2	18	15	4	1	12	10	11
personeelssterkte komende 6 mnd		4	2	4	-2	3	2	-4					0
toe- of afname personeelssterkte	%	0,1	-0,3	-0,1	-0,2	0,2	-1,1	-0,5					-0,4

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: maart 1996=100.

Tabel 3.3

Industriële verkopen: producten van textiel of leder

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			1998	1999 ¹⁾	1998	1999 ¹⁾
			<i>mln gld</i>			
Textiel	17				4901	4821
w.v.						
<i>Textielgarens</i>	17.1				246	128
w.o.						
tapijtgarens met tenminste 85% synthetische vezels, n.o.v.k.	17.10.52.31	1 000 kg	3962	3512	32	x
<i>Textielweefsels</i>	17.2				537	550
w.o.						
stoffen van synthetische filamentgarens, excl. voor kleding, wandbekleding woningtextiel	17.20.31.59	mln m ²	48	47	101	101
stoffen voor vitrages, gordijnen, rolgordijnen e.d. van weefsels met tenminste 85% synthetische vezels	17.20.32.14	1 000 m ²	5416	6383	43	50
<i>Textielveredelingsdiensten</i>	17.3				690	655
w.o.						
verven van weefsels van katoen	17.30.22.30	mln m ²	33	28	69	52
bedrukken van weefsels van katoen	17.30.30.30	mln m ²	40	37	254	238
bedrukken van weefsels van kunstmatige filamentgarens en stapelvezels	17.30.30.60	mln m ²	7	5	45	35
<i>Geconfectioneerde artikelen van textiel, excl. kleding</i>	17.4				678	726
w.o.						
vitrages, gordijnen, rolgordijnen en valletjes, geweven	17.40.15.50	1 000 m ²	1482	1487	133	145
dekbedden en andere textielwaren, niet gevuld met veren of dons, excl. slaapzakken en matrassen	17.40.24.99	1 000 stuks	2700	2840	83	90
geconfectioneerde artikelen, zoals zwemgordels, -vesten, dweilen, vaatdoeken e.d. van brei- of haakwerk	17.40.25.90	mln kg	6	5	113	96
<i>Vloerkleden en tapijt</i>	17.51				1617	1699
w.o.						
geweven tapijt, incl. handgeweven	17.51.12.00	1 000 m ²	2263	1745	101	102
getuftte tapijten, incl. tegels	17.51.13.00	mln m ²	118	114	1376	1443
tapijten van vilt, incl. tegels, excl. gevlokt of getuft	17.51.14.30	mln m ²	x	x	x	x
tapijten, excl. geweven, geknoopt, getuft of van vilt	17.51.14.90	1 000 m ²	x	x	x	x
<i>Koord, bindgaren, touw en netten</i>	17.52				18	18
<i>Gebonden textielvlies en artikelen van gebonden textielvlies, excl. kleding</i>	17.53				446	500
<i>Textielproducten, excl. garens, weefsels, geconfect. artikelen, vloerbedekking, touw, netten, (art. van) gebonden textiel, kleding, gebreide en gehaakte stoffen en artekele</i>	17.54				425	323
w.o.						
beklede weefsels	17.54.37.00	mln kg	13	10	142	83
<i>Gebreide en gehaakte stoffen</i>	17.6				73	72
w.o.						
tricotstukgoed van kunstm. of synthetische garens, excl. voor gordijnen of vitrages	17.60.12.90	1 000 kg	3144	x	56	x
<i>Gebreide en gehaakte artikelen</i>	17.7				173	149
w.o.						
truien, jumpers, pullovers en slipovers voor dames/meisjes, van synthetische of kunstmatige vezels, excl. hemdtruien (sous-pulls)	17.72.10.72	1 000 stuks	3655	3655	102	90
Kleding; bont	18				1003	871
w.v.						
<i>Kleding van leer</i>	18.1				x	x
<i>Werkkleding</i>	18.21				x	x
w.o.						
werk- en bedrijfskleding voor heren/jongens, van katoen, excl. ensembles, jasjes, blazers, lange broeken en overalls	18.21.30.11	1 000 stuks	1472	740	44	28
<i>Bovenkleding</i>	18.22				390	309
w.o.						
lange broeken voor heren/jongens, van weefsels van synthetische garens, excl. werk- en bedrijfskleding	18.22.24.46	1 000 stuks	1015	1028	44	42
anoraks en blousons voor dames/meisjes, van weefsels van katoen	18.22.31.21	1 000 stuks	99	79	x	x
anoraks en blousons voor dames/meisjes, van weefsels van synthetische of kunstmatige garens	18.22.31.25	1 000 stuks	100	45	x	x
blazers en andere jasjes voor dames/meisjes, van textielweefsels, excl. van wol, fijn haar of katoen	18.22.33.39	1 000 stuks	320	149	11	6
japonnen voor dames/meisjes, van katoenen weefsels	18.22.34.71	1 000 stuks	1109	862	19	12
japonnen voor dames/meisjes, van weefsels van synthetische garens	18.22.34.76	1 000 stuks	295	321	19	13

Tabel 3.3 (slot)

Industriële verkopen: producten van textiel of leder

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde		
			1998	1999 ¹⁾	1998	1999 ¹⁾	
			<i>mln gld</i>				
Bovenkleding (vervolg)	18.22				390	309	
rokken en broekrokken voor dames/meisjes, van weefsels van katoen	18.22.34.81	1 000 stuks	319	x	9	x	
rokken en broekrokken voor dames/meisjes, van weefsels van synthetische garens	18.22.34.86	1 000 stuks	260	189	5	3	
lange broeken voor dames/meisjes, van weefsels van katoen, excl. van denim of corduroy, ook excl. werk- en bedrijfskleding	18.22.35.43	1 000 stuks	1082	1171	30	30	
lange broeken voor dames/meisjes, van synthetische weefsels, excl. werk- en bedrijfskleding	18.22.35.46	1 000 stuks	389	593	14	13	
Onderkleding	18.23				239	224	
w.o.							
overhemden voor heren/jongens, van brei- of haakwerk	18.23.11.10	1 000 stuks	1027	962	6	6	
slips- en onderbroeken voor heren/jongens, van brei- of haakwerk	18.23.12.20	1 000 stuks	5117	4876	20	20	
blouses en hemdblouses voor dames/meisjes, van brei- of haakwerk	18.23.13.10	1 000 stuks	2731	3577	25	30	
slips en onderbroeken voor dames/meisjes, van brei- of haakwerk	18.23.14.20	mln stuks	11	11	54	56	
blouses en hemdblouses voor dames/meisjes, van synthetische of kunstm. garens	18.23.23.15	1 000 stuks	938	532	23	11	
t-shirts, van brei- of haakwerk, van katoen	18.23.30.30	1 000 stuks	8863	7088	38	33	
Kleding en toebehoren, excl. werk-, boven-, onder-, nachtkleding en kleding van leer	18.24				204	167	
w.o.							
babykleding van brei- of haakwerk	18.24.11.00	1 000 kg	x	x	x	x	
zwemkleding voor dames/meisjes van brei of haakwerk	18.24.12.50	1 000 stuks	1194	1089	30	29	
kledingtoebehoren, zoals koppels, moffen, mouwbeschermers, etiketten, insignes, van geweven stoffen, excl. zakdoeken, sjaals, dassen, handschoenen	18.24.23.93				38	40	
Leder en lederwaren	19				600	546	
w.v.							
Leder	19.1				261	238	
w.o.							
gesplit leder van runderen, zonder natuurlijke nerf, na het looien verder bewerkt	19.10.20.50	mln m ²	5686	4286	198	184	
leder van runderen, zonder natuurlijke nerf, na het looien verder bewerkt	19.10.20.70	mln m ²	1589	x	64	x	
Reiskoffers, handtassen e.d.; zadel- en tuigmakerswerk	19.2				72	47	
w.o.							
handtassen	19.20.12.20	1 000 stuks	x	x	x	x	
kleinlederwaren, die gewoonlijk in de zak of in de handtas worden meege dragen, zoals portefeuilles, etuis, kokers	19.20.12.30				24	15	
Schoeisel	19.3				268	261	
w.o.							
wandelschoenen, bovendeele leder, voor heren, binnenzoolengte groter dan of gelijk aan 24 cm	19.30.13.51	1 000 paar	619	648	80	83	
wandelschoenen, bovendeele leder, voor dames, binnenzoolengte groter dan of gelijk aan 24 cm	19.30.13.52	1 000 paar	411	416	41	43	

1) Voorlopige cijfers.

Papier- en grafische industrie

April laat een verdere groei zien van omzet en orders. In mei is volgens het panel van de Conjunctuurtest de bedrijvigheid verder toegenomen. De binnenlandse orderontvangsten lopen dan iets terug. Over het geheel blijft de orderportefeuille echter goed gevuld. Voor juni tot en met augustus verwachten de ondernemers een stijging van de verkoopprijzen maar geen toename meer van de bedrijvigheid.

Hoge omzet in de branche in april

In april stijgt de omzet in vergelijking met vorig jaar met bijna 8%. De groei is het sterkst op de binnenlandse markt met bijna 9% tegen bijna 6% voor het buitenland. Qua volume is het verschil in omzetgroei nog beduidend groter. De afzetprijzen op de buitenlandse markt stijgen in dezelfde periode met ruim 7%. De stijging van de afzetprijzen op de binnenlandse markt is geringer en bedraagt 3,5%. Gecorrigeerd voor het feit dat april 2000 een werkdag minder heeft dan april vorig jaar, bedraagt de groei van het omzetvolume op de buitenlandse markt dan ongeveer 3,5% en voor het binnenland ruim 9%.

Ook de orderontvangsten in april stijgen met bijna 15% op de binnenlandse markt veel sterker dan op de buitenlandse, waar de groei 5% bedraagt.

Verdere groei in mei

Uit de Conjunctuurtest blijkt dat de orderontvangst in mei in totaal weinig verandert ten opzichte van april. Maar ook hier is een groot verschil tussen de binnenlandse en buitenlandse markt. Waar op de binnenlandse markt de orderontvangsten iets achter blijven in vergelijking met een maand eerder, nemen de orders uit het buitenland wederom fors toe. Ook de bedrijvigheid neemt volgens de ondernemers weer flink toe. De ondernemers tonen zich dan ook tevreden met hun orderontvangsten en orderpositie. Binnen het geheel van deze ontwikkelingen beoordeelt men de voorraden gereed product als te gering.

1. Papierindustrie

In de papierindustrie bedraagt de omzetgroei in april ruim 6% ten opzichte van dezelfde maand vorig jaar. De verschillen in ontwikkeling tussen de binnenlandse markt en het buitenland, zoals hiervoor vermeld, blijken geheel op het conto van de papierindustrie zijn toe te schrijven. Qua omzetvolume is er na correctie voor het werkdageffect en het prijseffect op de buitenlandse markt zelfs sprake van een geringe afname met 1%. Met name de

stijging van de afzetprijzen met bijna 11% op de buitenlandse markt is hierop van invloed. Voor het binnenland wordt een toename in het omzetvolume berekend tussen de 4 en 5%. Ook de binnenlandse en buitenlandse orderontvangsten verschillen sterk in ontwikkeling in vergelijking met april 1999 bedraagt de groei hiervan respectievelijk 15% en 5%.

Uit de Conjunctuurtest blijkt dat de bedrijvigheid in mei vergeleken met de maand ervoor is toegenomen, dit geldt met name voor de productie van papier- en kartonwaren. De orderontvangsten liggen in mei ongeveer op hetzelfde niveau als in april. De tevredenheid van de ondernemers over hun orderontvangsten neemt hierbij toe. Van de producenten van pulp, papier en karton geeft meer dan 80% aan dat de verkoopprijzen stijgen.

2. Grafische industrie

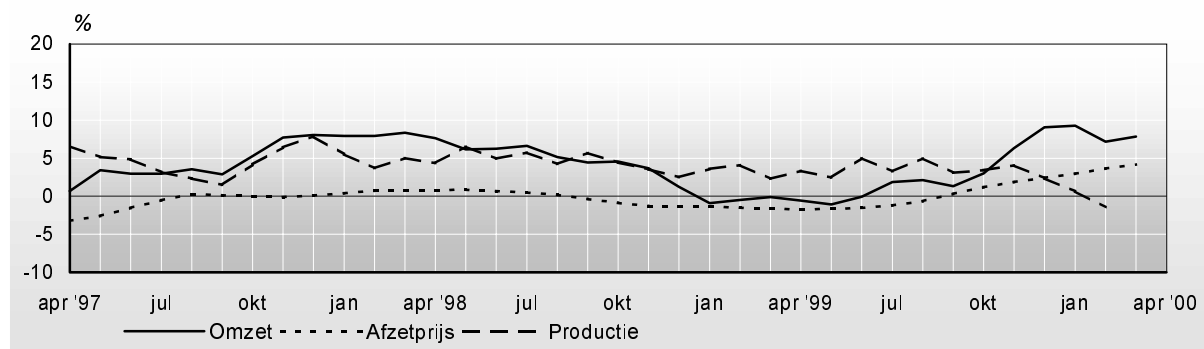
In de grafische industrie groeit de omzet in april met bijna 9%. Tussen de binnenlandse en buitenlandse markt is hier nagenoeg geen verschil. De prijsstijging van 2% in de grafische industrie is matig in vergelijking met andere bedrijfstakken.

Volgens de ondernemers in de Conjunctuurtest is de bedrijvigheid in mei flink toegenomen. Op de belangrijke binnenlandse markt nemen in deze maand de orderontvangsten af, terwijl op de buitenlandse markt, na de terugval van vorige maand de orderontvangsten zich duidelijk weer hersteld hebben. Gecorrigeerd voor het seizoen loopt de index van de orderpositie al met al 3 indexpunten terug naar 140,5. De ondernemers zijn hier tevreden mee.

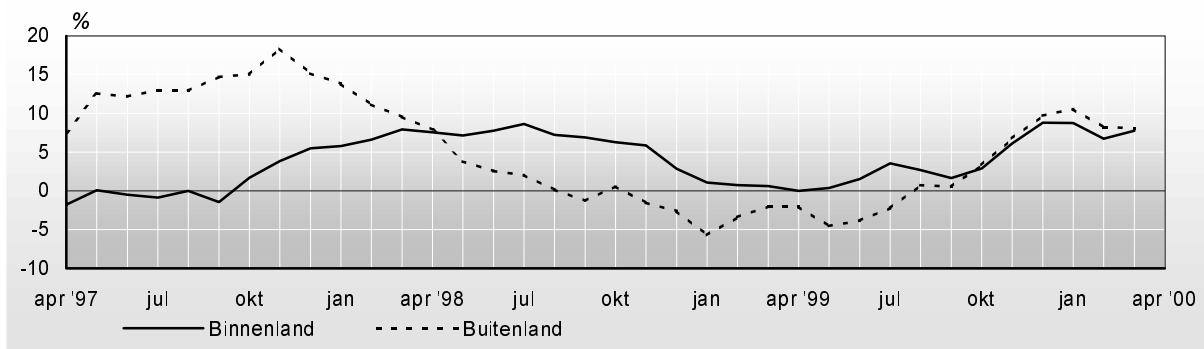
Verwachtingen

In de branche in zijn geheel verwacht men voor juni tot en met augustus dat de bedrijvigheid per saldo wat zal afnemen. In de papierindustrie verwacht men echter nog wel een verdere toename van de bedrijvigheid. In de grafische industrie duidelijk niet. De verkoopprijzen in de gehele branche maar zeker bij de pulp, papier en karton zullen naar men verwacht stijgen.

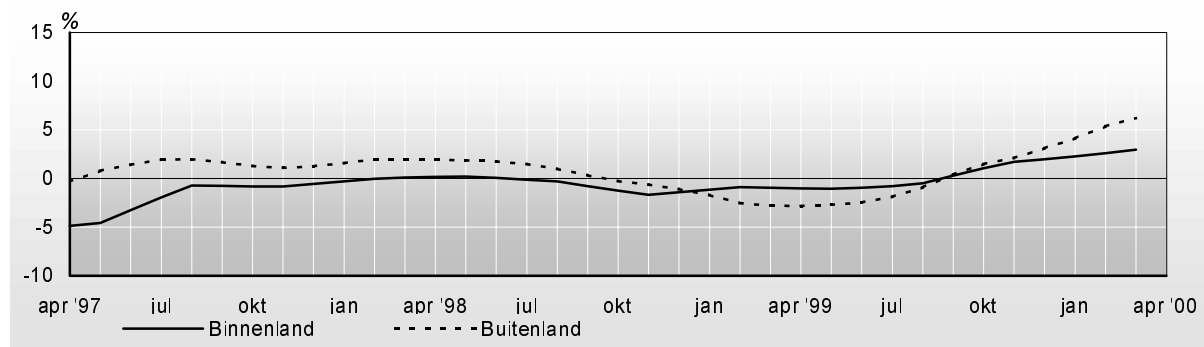
Omzet, afzetprijs en productie

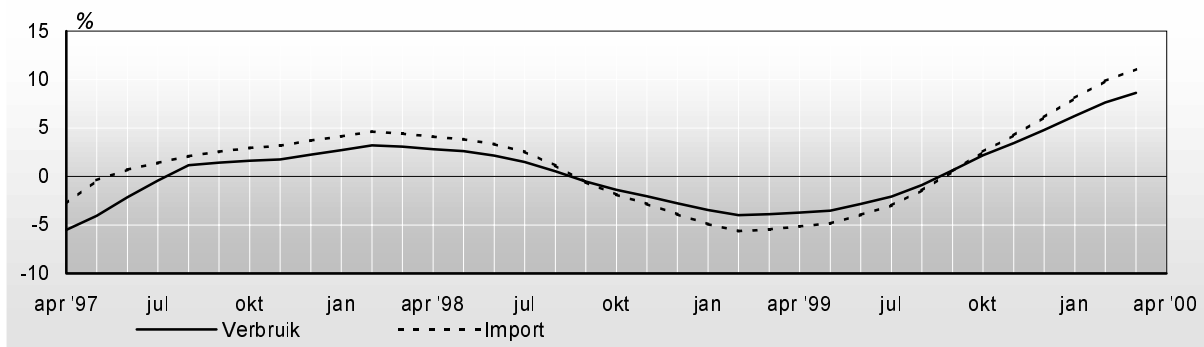
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 4.1

Kerngegevens: Papier- en grafische industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand					Ontwik- keling ¹⁾	
		1998	1999	1999			2000		1999		2000			
				1e kw.	2e kw.	4e kw.	1e kw.	mrt.	apr.	feb.	mrt.	apr.		
1995=100												%		
Omzet (waarde)		110,9	113,0	106,0	110,7	125,2	113,6	120,8	107,1	108,9	128,9	115,5	7,8	
binnenland		109,3	112,2	104,7	110,5	124,5	111,7	119,2	106,3	106,7	127,3	115,4	8,6	
buitenland		115,1	115,0	109,6	111,2	126,8	118,5	125,2	109,4	114,6	133,0	115,8	5,9	
Ontvangen orders (waarde)		113,5	110,4	107,7	110,7	115,1	117,6	124,6	107,9	114,5	130,9	117,8	9,2	
binnenland		104,9	99,5	97,3	101,2	104,5	105,4	111,7	95,0	101,8	118,7	109,1	14,8	
buitenland		121,9	121,1	117,9	120,1	125,5	129,6	137,2	120,6	127,1	142,9	126,4	4,8	
Afzetprijs		96,3	95,8	95,3	95,2	96,9	98,8	95,2	95,2	98,8	99,0	99,9	5,0	
binnenland		96,4	96,2	95,9	95,8	96,9	98,4	95,9	95,8	98,3	98,5	99,2	3,5	
buitenland		96,1	95,1	94,3	94,1	97,0	99,4	94,2	94,2	99,5	99,8	101,0	7,3	
Verbruiksprijs		92,5	91,3	89,7	90,1	93,8	96,6	89,7	89,9	96,6	97,0	98,9	10,0	
import		92,8	90,9	88,6	89,3	94,2	97,3	88,6	89,0	97,5	97,8	100,3	12,8	
Productie (volume gemiddelde dag)		112,0	116,3	111,0	120,3	124,7	109,4	116,5	118,0	108,6	117,8	.	1,1	
Bruto Toegevoegde Waarde (fk, volume)		112,0	115,1	110,2	115,7	121,7	.						4,8	
Aantal bedrijven ⁴⁾	1000	7,5	7,5											
Uitgesproken faillissementen	1	81	69	11	18	21	5							
Aantal werkdagen	1	255	256	63	61	66	65	23	20	21	23	19		
Energieverbruik	PJ	43	42	11	10	11	.							

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

⁴⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 4.2

Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Papier- en grafische industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Gemidd. laatste 12 mnd.	
		1998	1999	1999			2000		1999		2000		
				1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	apr.	mei	apr.		mei
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		5	10	7	4	17	13	9	-7	2	10	4	12
binnenlandse markt		6	11	6	3	22	15	6	-10	0	8	-4	12
buitenlandse markt		-2	8	10	8	0	13	17	0	12	24	19	12
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		8	5	2	-4	11	11	14	-11	-7	7	14	11
Bezettingsgraad ²⁾	%	86,9	85,1	84,9	84,7	85,0	85,7	86,1					85,4
Productiebelemmeringen ³⁾	%	81	75	72	75	77	77	81					78
geen													
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	8	12	14	14	9	9	3					9
tekort aan arbeid	%	3	7	5	7	10	7	8					8
te geringe productiecapaciteit	%	2	1	1	0	1	2	4					2
overige belemmeringen	%	6	5	8	4	3	5	4					4
Orderpositie	⁴⁾	110,6	119,0	112,0	111,8	122,6	129,6	132,6	112,2	110,8	136,3	135,6	128,2
Beoordelingen:													
orderontvangst		0	-5	-6	-17	-1	3	-3	-16	-24	5	7	0
orderpositie totaal		0	-6	-9	-15	-1	0	-3	-10	-22	3	1	-2
orderpositie buitenland		-1	-6	-13	-12	-6	8	9	-16	-15	7	8	4
productiecapaciteit		-3	3	5	8	-3	2	-6					0
voorraden gereed product		5	5	7	4	4	5	3	5	3	1	-3	3
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		4	10	10	6	14	10	-3					7
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		0	-5	-7	-10	3	-7	-16					-8
buiten Europese Unie		-4	-4	-5	-17	9	-3	-1					-3
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		7	7	12	-12	7	21	14					8
bedrijvigheid komende 3 mnd		10	12	17	-1	29	2	23	-3	4	2	-2	13
verkoopprijs komende 3 mnd		2	13	-1	2	24	25	27	2	1	27	25	24
personeelssterkte komende 6 mnd		-6	-2	-6	3	-7	1	4					0
toe- of afname personeelssterkte	%	-0,5	-0,5	-0,3	0,1	-1,1	-0,6	-0,2					-0,5

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: maart 1996=100.

Tabel 4.3

Industriële verkopen: papier en grafische producten

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			1998	1999 ¹⁾	1998	1999 ¹⁾
			<i>mln gld</i>			
Pulp, papier en kartonwaren	21				10370	10013
w.v.						
<i>Pulp</i>	21.11				x	x
<i>Papier en karton</i>	21.12				3801	3747
w.o.						
houtvrij grafisch papier en karton, met max. 10% mechanische vezels, met een minimaal gewicht van 150 g/m ² , ongestreken	21.12.14.50	mln kg	35	37	129	134
kraftpapier, ongestreken, met een gewicht van max. 150 g/m ² , excl. gecept, geplisseerd of voor kraftliner of grote zakken	21.12.23.33	mln kg	63	59	127	113
papier en karton, vervaardigd uit oud papier, met een gewicht van minimaal 225 g/m ² , ongestreken, excl. testliner	21.12.30.85	mln kg	773	805	725	743
papier en karton, met een deklaag van kunststof, gebleekt, gewicht groter dan 150 g/m ² , excl. deklaag van kleefmiddelen	21.12.56.55	kg	-	7849	94	52
<i>Gegolfd papier en golfkarton en verpakkingsmateriaal van papier en karton</i>	21.21				3259	3075
w.o.						
gegolfd papier en gegolfd karton, ook indien geperforeerd	21.21.11.00	mln kg	139	125	303	262
zakken van verpakkingspapier of -karton, met een bodembreedte van minder dan 40 cm, incl. puntzakken	21.21.12.50	mln kg	25	24	95	89
dozen van gegolfd papier of van gegolfd karton	21.21.13.00	mln kg	609	632	965	946
vouwdozen van verpakkingskarton, excl. van gegolfd papier of karton	21.21.14.00	mln kg	555	522	1268	1228
verpakkingsmiddelen, incl. bussen, vaten en kernen van composietmat., zachte verpakkingsmidd. en hoezen voor grammofoonplaten, excl. vouwdozen en zakken	21.21.15.30	mln kg	94	77	533	462
<i>Huishoudelijke en sanitaire papierwaren</i>	21.22				1177	1067
w.o.						
toilet papier	21.22.11.10	mln kg	59	x	159	x
keukenrollen, handdoeken van papier of cellulosewatten	21.22.11.35	mln kg	46	x	108	x
luiers, inlegluiers, onderleggers voor zieken, artikelen voor incontinentie van papier, cellulosewatten of vliezen van cellulosewatten	21.22.12.30	mln kg	113	128	586	606
<i>Kantoorbenodigdheden van papier</i>	21.23				799	794
w.o.						
enveloppen	21.23.12.30	kg	81	74	400	410
postbladen, brief- en correspondentiekaarten van papier, excl. prentbriefkaarten	21.23.12.50	kg	.	.	11	13
assortimenten van papierwaren voor correspondentie in dozen	21.23.12.70	kg	.	.	15	11
<i>Behangselpapier</i>	21.24				x	x
<i>Papier- en kartonwaren, excl. verpakkingsmateriaal, sanitaire- en huishoudelijke papierwaren, kantoorbenodigdheden, behangselpapier, golfpapier en -karton</i>	21.25				x	x
w.o.						
bedrukte etiketten van papier of karton, zelfklevend	21.25.12.35	kg	.	.	537	539
klossen, hulzen en dergelijke artikelen van papier of karton, voor het opwinden van textielgarens	21.25.14.30	mln kg	35	36	65	68
bierviltjes en andere artikelen van papier of karton, zoals kartonnen strippen voor kleeerhangers, staafjes van papier voor mondstukken voor sigaretten	21.25.14.90	mln kg	23	15	91	96
Drukwerk en opgenomen media	22				19140	20274
w.v.						
<i>Boeken, couranten en dergelijk drukwerk</i>	22.1				10038	10989
w.o.						
boeken, brochures en dergelijk drukwerk, in losse vellen	22.11.10.00	mln stuks	.	.	386	478
schoolboeken	22.11.20.10	mln stuks	19	23	409	636
kinderboeken, excl. prentenalbums, -boeken, teken- of kleurboeken	22.11.20.20	mln stuks	9063	9954	77	82
letterkundige boeken	22.11.20.30	1 000 stuks	3799	4351	52	56
sociale en mensenwetenschappelijke boeken	22.11.20.40	1 000 stuks	.	.	120	x
natuurwetenschappelijke en technologische boeken	22.11.20.50	1 000 stuks	.	.	112	123
boeken, brochures en dergelijk drukwerk, zoals telefoon- en adresboeken, telex- en telefaxgidsen, beroeps- en exportgidsen, fotoboeken en plaatwerken	22.11.20.60	mln stuks	52	30	587	571
dagbladen en tijdschriften, vier of meer keer per week verschijnend	22.12.10.00	mln stuks	1320	1267	3771	3986
dagbladen en tijdschriften, minder dan vier keer per week verschijnend	22.13.10.00	mln stuks	1566	.	4111	4497
prentbriefkaarten en andere gedrukte briefkaarten	22.15.11.30				8	13
gedrukte kaarten met persoonl. wensen of mededelingen, al dan niet met envelopp	22.15.11.50				x	54
kalenders van alle soorten, gedrukt, incl. kalenderblokken	22.15.13.50				x	5
<i>Drukkerijen en diensten in verband met drukkerijen</i>	22.2				7756	7935
w.o.						
drukken van dagbladen en tijdschriften, vier of meer keer per week verschijnend	22.21.10.00				209	242
waardepapieren, w.o. nieuwe postzegels, gezegeld papier, cheques, bankbiljetten, aandelen e.d.	22.22.11.00				174	157

Tabel 4.3 (slot)

Industriële verkopen: papier en grafische producten

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			1998	1999 ¹⁾	1998	1999 ¹⁾
<i>mln gld</i>						
<i>Drukkerijen en diensten in verband met drukkerijen (vervolg)</i>	22.2				7756	7935
handelscatalogi	22.22.12.30				211	217
reclamedrukwerk zoals brochures, folders, reisgidsen, sales promotionmateriaal, excl. handelscatalogi	22.22.12.50				2183	2239
drukwerk zoals handelsformulieren, vergunningen, reisbijzitten, toegangskaarten en familiedrukwerk, excl. kettlingformulieren en reclamedrukwerk	22.22.13.00				903	999
opbergmappen, mappen en banden, omslagen voor dossiers, van papier en karton	22.22.20.50				149	134
onderleggers, boekomslagen en andere bedrukte papierwaren	22.22.20.90				13	8
drukken van boeken, brochures (geen reclame), jaarverslagen e.d. drukwerk, prentenalbums, prenten-, teken- en kleurboeken, geschreven of gedrukte muziek	22.22.31.00				563	598
drukken van dagbladen en tijdschriften, minder dan vier keer per week verschijnen	22.22.32.20				1570	1600
drukken van cartografische en topografische werken van alle soorten	22.22.32.30				x	2
drukken van alle soorten kalenders, incl. kalenderblokken	22.22.32.50				30	32
drukken van prenten, posters, gravures en foto's	22.22.32.70				30	45
afwerken van boeken en dergelijke artikelen (vouwen, lijmen, snijden, inbinden e.d.)	22.23.10.10				188	199
afwerken van brochures, tijdschriften, catalogi, reclamemateriaal, prospectussen, e.d. (vouwen, lijmen, snijden, inbinden e.d.)	22.23.10.30				258	268
drukletters, clichés, drukplaten, drukcilinders en dergelijke	22.24.20.00				307	264
<i>Reproductie van opgenomen media</i>	22.3				1346	1349
w.o.						
reproductie van magneetbanden voor geluid, breedte max. 4 mm	22.31.10.30	mln stuks	58	53	95	82
reproductie van compact discs	22.31.10.70	mln stuks	424	465	797	803
gereproduceerde magneetbanden voor video (breedte meer dan 6,5 mm)	22.32.10.50	mln stuks	64	65	268	204

¹⁾ Voorlopige cijfers.

Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie

De stemming in de branche is opperbest. In mei zien de ondernemers weer een flinke toestroom van orders en de orderportefeuilles zijn goed gevuld. Weer verwachten de ondernemers een hogere bedrijvigheid in de komende maanden. De afzetprijzen zullen volgens hen eveneens stijgen. De daling van de prijs van ruwe aardolie in april was slechts van korte duur want in mei ging die weer fors omhoog. Nu is het wachten op het prijseffect van de door de OPEC-landen voorgenomen productieverhogingen van ruwe aardolie.

Productie in april op iets lager pitje

In april groeit de productie met 2,3% ten opzichte van dezelfde maand in 1999 iets minder dan in maart. De groei in maart bedroeg 4,6% en het eerste kwartaal liet een 3,8% hogere productie noteren.

Tijdelijke prijsdaling in april

Door een plotselinge maar kortstondige prijsdaling van aardolieproducten, vooral brandstoffen, komt in april het prijspeil van de gehele branche in april enkele procenten lager uit dan in maart. Ten opzichte van april 1999 zijn de afzetprijzen ruim 34% hoger. Er is weinig verschil in ontwikkeling tussen binnenlandse en buitenlandse verkoopprijzen.

De extreme prijsontwikkeling beheerst al sinds medio 1999 het verloop van de omzet. Ook in april moet de omzetstijging van 28% vooral aan prijsstijging toegeschreven worden. Correctie voor het verschil in werkdagen - april 2000 heeft één werkdag minder dan in 1999 - brengt de omzetstijging op ongeveer 33%. En dit is dan weer vrijwel evenveel als de prijsstijging.

Ondernemers zeer tevreden met orders in mei

Volgens het panel van de Conjunctuurtest is het niveau van de orderontvangst in mei flink gestegen ten opzichte van april. Hierdoor is de stemming over de orderontvangst in één maand tijd weer

omgeslagen van matig naar zeer tevreden.

In de chemie stijgt de bedrijvigheid in mei eveneens flink en de orderpositie kan dankzij de hoge orderontvangst zelfs iets groeien. Ook dit is voor de ondernemers een aanleiding om een zeer positief oordeel over de orderpositie uit te spreken.

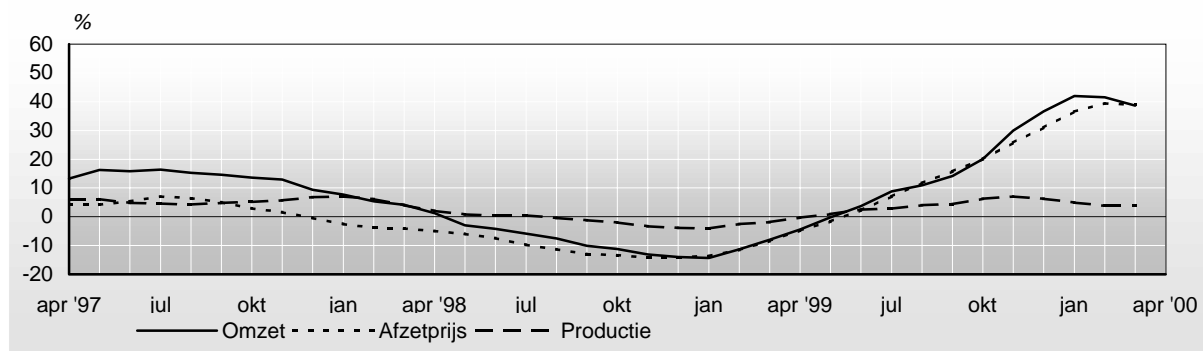
De ondernemers in de kunststofverwerkende industrie zien dezelfde ontwikkeling van bedrijvigheid en orders, maar de orderpositie daalt verder in mei. De daling van de orderpositie is echter wel minder dan in maart en april. Desalniettemin is men over die opnieuw lagere orderpositie beter te spreken dan in april. Daarentegen noemen in mei meer fabrikanten van kunststofproducten dan in april hun voorraden gereed product te groot.

Voor de branche als geheel is in mei een opperbeste stemming ontstaan. Het optimisme is even groot als in de herstelfase in 1994 en 1995 na het conjuncturele dal van 1993.

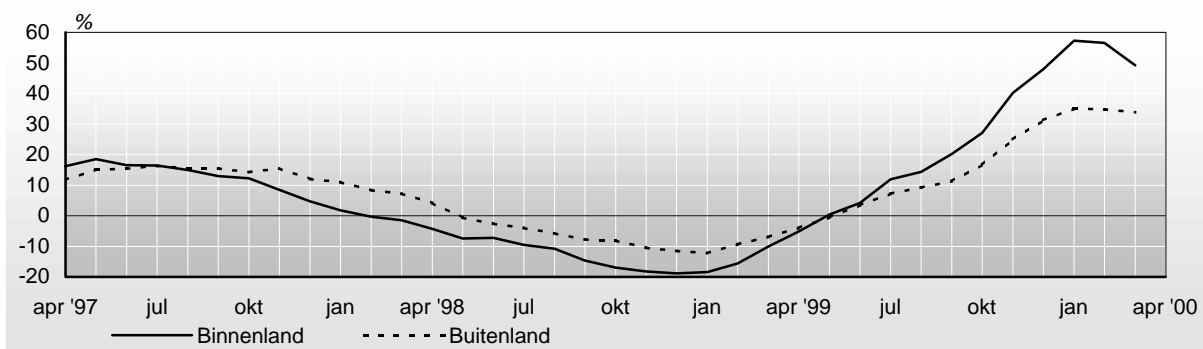
Verwachtingen

Volgens de ondernemers in het panel van de Conjunctuurtest zal de productie in de periode juni-augustus toenemen. Bij deze verwachting wordt de invloed van de vakanties buiten beschouwing gelaten. Daarnaast verwachten de ondernemers dat de verkoopprijzen gaan (blijven) stijgen. Afgewacht moet worden wat de voorgenomen productiestijgingen van ruwe aardolie door de OPEC-landen voor invloed zullen hebben op het prijsniveau.

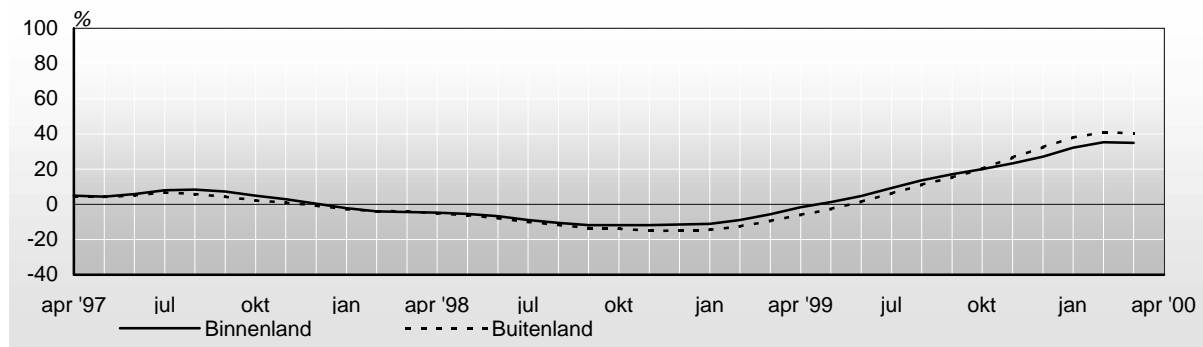
Omzet, afzetprijs en productie

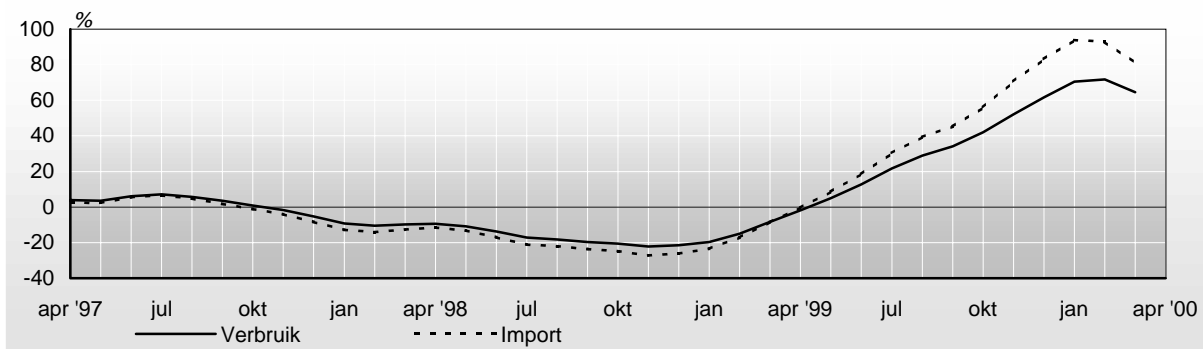
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 5.1

Kerngegevens: Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand					Ontwik- keling ¹⁾
		1998	1999	1999		2000		1999		2000			
				1e kw.	2e kw.	4e kw.	1e kw.	mrt.	apr.	feb.	mrt.	apr.	
		1995=100											%
Omzet (waarde)		113,6	120,9	106,7	116,4	137,1	151,1	118,4	113,3	147,8	167,3	145,1	28,0
binnenland		111,2	120,8	99,3	116,2	142,5	155,1	112,2	113,3	154,2	170,7	144,9	27,9
buitenland		114,7	120,9	110,5	116,5	134,3	149,1	121,6	113,4	144,6	165,6	145,2	28,1
Afzetprijs		99,5	104,9	92,6	99,4	118,4	129,1	94,5	98,3	129,3	133,3	131,9	34,1
binnenland		101,0	108,0	95,9	102,9	120,3	129,8	98,2	101,6	130,1	134,1	132,2	30,1
buitenland		98,9	103,8	91,4	98,1	117,8	128,8	93,2	97,2	129,0	133,1	131,7	35,6
Verbruiksprijs		96,7	112,4	88,6	103,8	135,9	152,1	92,4	101,3	155,2	155,5	147,4	45,5
import		94,4	116,0	85,5	105,7	145,2	164,9	90,4	102,6	169,4	168,6	156,3	52,4
Productie (volume gemiddelde dag)		103,3	105,6	104,3	109,0	105,2	108,3	106,8	107,1	110,7	111,7	109,7	2,3
Bruto Toegevoegde Waarde (fk, volume)		103,3	107,5	100,7	108,9	110,9	.						10,7
Aantal bedrijven ⁴⁾	1000	1,9	1,9										
Uitgesproken faillissementen	1	22	25	2	8	5	10						
Aantal werkdagen	1	255	256	63	61	66	65	23	20	21	23	19	
Energieverbruik	PJ	813	823	209	205	211	.						

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 5.2

Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Gemidd. laatste 12 mnd.	
		1998	1999	1999		2000		1999		2000			
				1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	apr.	mei	apr.		mei
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		-4	7	6	12	8	1	20	9	13	3	22	10
binnenlandse markt		-5	7	7	9	12	1	21	12	5	-12	29	11
buitenlandse markt		-5	7	5	13	5	4	20	7	16	9	18	11
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		1	5	6	4	7	5	9	9	-2	-5	10	6
Bezettingsgraad ²⁾	%	86,3	84,9	83,6	85,4	85,2	85,5	86,0					85,5
Productiebelemmeringen ³⁾													
geen	%	86	83	83	82	83	85	79					82
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	6	8	12	9	6	5	4					6
tekort aan arbeid	%	3	4	1	3	5	5	7					5
te geringe productiecapaciteit	%	2	2	1	2	2	2	3					2
overige belemmeringen	%	4	4	3	4	4	3	7					5
Orderpositie	⁴⁾	102,8	101,6	100,1	101,5	103,0	101,8	102,9	100,5	101,6	103,7	103,3	102,7
Beoordelingen:													
orderontvangst		-5	-2	-9	-4	2	2	4	-6	-5	-4	7	2
orderpositie totaal		-5	-3	-10	-5	-1	2	5	-9	-3	-1	7	2
orderpositie buitenland		-6	-2	-12	-1	-1	5	6	-4	1	4	14	4
productiecapaciteit		1	3	4	3	3	1	-3					1
voorraden gereed product		8	4	12	3	1	0	0	4	3	-7	-3	0
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		2	-2	-6	-1	-2	3	0					0
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		-2	1	-4	-3	-2	14	-2					2
buiten Europese Unie		-7	0	-7	-5	2	10	2					2
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		-1	7	2	2	9	15	11					9
bedrijvigheid komende 3 mnd		4	6	9	11	-1	6	3	11	11	11	12	5
verkoopprijs komende 3 mnd		-12	8	-8	4	14	22	20	-4	7	25	21	18
personeelssterkte komende 6 mnd		-6	-12	-14	-15	-11	-7	-1					-9
toe- of afname personeelssterkte	%	-0,5	-1,2	-1,0	-1,1	-1,6	-0,9	-0,5					-1,0

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: maart 1996=100.

Tabel 5.3

Industriële verkopen: chemische producten en producten van rubber of kunststof

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			1998	1999 ¹⁾	1998	1999 ¹⁾
			<i>mln gld</i>			
Chemische producten en synthetische of kunstmatige vezels	24				54144	55579
w.v.						
<i>Basischemicaliën</i>	24.1				32171	32452
w.o.						
<i>Industriële gassen</i>	24.11				340	400
<i>Kleurstoffen en pigmenten</i>	24.12				763	782
w.o.						
kleur- en verfstoffen, preparaten en luminoforen, excl. op basis van titaanoxide, of chroom- of cadmiumverbindingen	24.12.24.70	mln kg	18	14	206	175
<i>Anorganische chemische basisproducten, excl. ind. gassen, kleur- en verfstoffen</i>	24.13				2028	2003
w.o.						
fosforzuur en polyfosforzuren	24.13.14.55	mln kg	239	287	205	245
<i>Organische chemische basisproducten</i>	24.14				12686	13788
w.o.						
cycloalkanen, cycloalkenen en cycloterpenen, excl. cyclohexaan	24.14.12.15	mln kg	41	48	103	122
benzeen, zuiverheid minstens 95 gew. perc.	24.14.12.23	mln kg	740	780	351	418
esters van azijnzuur, excl. ethyl- en vinylacetaat	24.14.32.19	mln kg	30	x	69	60
mono-, di-, trichloorazijnzuur, propion-, boter-, valeriaanzuur en zouten of esters daarvan	24.14.32.20	mln kg	72	77	133	137
verzadigde eenw. acyclische carbonzuren, incl. zouten en esters daarvan, excl. miere-, azijn-, propion-, boter-, valeriaan-, palmatine- en stearinezuur	24.14.32.80	mln kg	x	x	x	x
carbonzuren met andere zuurstofhoudende groepen en derivaten daarvan, excl. citroenzuur en derivaten daarvan	24.14.34.75	mln kg	x	x	233	228
aminoverbindingen met zuurstofhoudende groepen, excl. aminoalcoholen, lysine en glutaminezuur	24.14.42.90	mln kg	x	55	319	269
acyclische ethers en halogeene-, sulfo-, nitro- en nitrosoderivaten daarvan, excl. diethylether	24.14.63.19	mln kg	x	x	x	x
2,2'-oxydiëthanol (diëthyleenglycol)	24.14.63.33	mln kg	x	68	x	63
etheralcoholen en halogeene-, sulfo-, nitro- en nitrosoderivaten daarvan, excl. diëthyleenglycol	24.14.63.39	mln kg	164	161	280	271
olie en andere olieproducten, uit de distillatie van steenkoolteer, excl. benzeen, toluëen, xyleen, naftaleen, creosootolie en mengsels van aromaten	24.14.73.67	mln kg	569	484	116	113
<i>Kunstmeststoffen en stikstofverbindingen</i>	24.15				2034	1792
w.o.						
ammoniak, watervrij (100 % N)	24.15.10.75	mln kg	1044	1123	301	260
meststoffen van dierlijke of van plantaardige oorsprong	24.15.60.00	mln kg	x	x	x	x
meststoffen met stikstof, fosfor en kalium, met meer dan 10 gewichtspercenten stikstof (100 % effectieve stof)	24.15.80.23	mln kg	455	452	253	228
<i>Kunststoffen in primaire vormen</i>	24.16				13899	13291
w.o.						
copolymeren van styreen en acrylonitril (SAN), in primaire vormen	24.16.20.50	mln kg	x	x	x	x
copolymeren van acrylonitril, butadieen en styreen (ABS), in primaire vormen	24.16.20.70	mln kg	151	130	478	391
polymeren van stureen, in primaire vormen, excl. polystyreen, SAN en ABS	24.16.20.90	mln kg	218	147	442	390
polyethyleenglycolen en andere polyetheralcoholen, in primaire vormen	24.16.40.15	mln kg	341	312	794	815
verzadigde polyester n.e.g., in primaire vormen	24.16.40.90	mln kg	102	103	664	595
acrylpolymeren, in primaire vormen, excl. polymethylmethacrylaat	24.16.53.90	mln kg	88	94	437	450
polyamide-6, -11, -12, -6,6, -6,9, -6,10 of -6,12, in primaire vormen	24.16.54.50	mln kg	192	148	715	500
polyamiden in prim. vormen, excl. polyamide-6, -11, -12, -6,6, -6,9, -6,10 of -6,12	24.16.54.90	mln kg	x	x	x	x
polyurethanen in primaire vormen	24.16.56.70	mln kg	x	x	x	x
<i>Synthetische rubber in primaire vormen</i>	24.17				421	395
<i>Verdelgingsmiddelen en andere chemische producten voor de landbouw</i>	24.2				444	470
<i>Verf, vernis e.d., drukinkt en mastiek</i>	24.3				3180	3575
w.o.						
verf en vernis op basis van acryl- of vinylpolymeren, in waterige systemen	24.30.11.50	mln kg	128	148	379	392
verf en vernis in waterige systemen, op basis van synthetische polymeren, excl. op basis van acryl- of vinylpolymeren	24.30.11.70	mln kg	15	23	98	98
verf en vernis oplossingen van polyester met max. 50 gew. % oplosmiddel, niet-waterige systemen	24.30.12.29	mln kg	51	51	471	518
verf en vernis oplossingen op basis van acryl- of vinylpolymeren, met max. 50 gew. % oplosmiddel, niet-waterige systemen	24.30.12.50	mln kg	21	x	156	150
verf en vernis oplossingen op basis van synth. polymeren met max. 50 gew. % oplosmiddel, niet-waterige systemen, excl. op basis van acryl- of vinylpolymeren	24.30.12.90	mln kg	74	72	499	490
bereide pigmenten, opacifeermiddelen en verfstoffen, bijv. voor keramiek	24.30.21.30	1 000 kg	9058	8776	143	130
zwarte drukinkt	24.30.24.50	mln kg	16	12	70	44
drukinkt, excl. zwarte drukinkt	24.30.24.70	mln kg	49	x	380	420

Tabel 5.3 (vervolg)

Industriële verkopen: chemische producten en producten van rubber of kunststof

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			1998	1999 ¹⁾	1998	1999 ¹⁾
					<i>mln gld</i>	
<i>Farmaceutische grondstoffen</i>	24.41				1305	1304
<i>Farmaceutische producten</i>	24.42				8424	9059
w.o.						
geneesmiddelen met penicillinen of streptomycinen in afgemeten hoeveelheden, dan wel opgemaakt voor de verkoop in het klein	24.42.11.60				142	152
geneesmiddelen met antibiotica, in afgemeten hoeveelheden, dan wel opgemaakt voor de verkoop in het klein, excl. met penicillinen of streptomycinen	24.42.11.80				83	95
geneesmiddelen zonder antibiotica met hormonen uit de bijnierschors, in afgemeten hoeveelheden, dan wel opgemaakt voor de verkoop in het klein	24.42.12.70				81	89
geneesmiddelen, niet op basis van penicillinen, hormonen, antibiotica, alkaloiden of provitaminen, opgemaakt voor de verkoop in het klein	24.42.13.80				x	x
vaccins voor mensen	24.42.21.40				208	212
<i>Glycerol, zeep en wasmiddelen, poets- en reinigingsmiddelen</i>	24.51				1452	1594
w.o.						
niet-ionische organische tensioactieve producten, excl. zeep	24.51.20.50	mln kg	.	.	101	102
was- en reinigingsmiddelen, opgemaakt voor de verkoop in het klein	24.51.32.50	mln kg	220	242	398	421
was- en reinigingsmiddelen, niet opgemaakt voor de verkoop in het klein	24.51.32.70	mln kg	96	94	233	237
preparaten voor het parfumeren van of het neutraliseren van geuren in vertrekken	24.51.41.00				87	98
<i>Parfums en cosmetische artikelen</i>	24.52				469	532
w.o.						
schoonheids- en verzorgingsmiddelen, excl. voor het opmaken van lippen en ogen, de verzorging van handen of voeten, poeder voor cosmetisch gebruik	24.52.15.00				83	108
haarshampoo	24.52.16.30				30	32
haarverzorgingsmiddelen, excl. shampoo, lak, preparaten voor het permanent-haargolven of ontkrullen	24.52.17.00				54	62
<i>Kruit en springstoffen</i>	24.61				x	x
<i>Lijm en gelatine</i>	24.62				589	471
w.o.						
lijmen opgemaakt voor de verkoop in het klein; kleefmiddel opgemaakt voor de verkoop in het klein, verpakking max. 1 kg	24.62.10.70	1 000 kg	8366	-	99	-
bereide kleefmiddelen, op basis van o.a. gluten, natuurlijmen, silicaten, korstmos, lijn, excl. op basis van caseïne, caseïnat, albuminen, albuminaten, gelatine, beenderen of zetmeel	24.62.10.95				-	256
<i>Etherische oliën</i>	24.63				742	823
w.o.						
mengsels van reukstoffen voor de voedingsmiddelen- en drankenindustrie	24.63.10.75	mln kg	34	38	526	594
<i>Fotochemische producten</i>	24.64				1674	1790
w.o.						
fotografische film en film voor "direct-klaar fotografie", op rollen, lichtgevoelig en onbelicht	24.64.11.50	mln m ²	x	x	774	x
<i>Informatiedragers waarop niets is opgenomen</i>	24.65				x	x
<i>(Overige) chemische producten, zoals smeermiddelen, dopes, remvloeistof, antivriespreparaten, peptonen, residuen, proteïnestoffen, bereide bindmiddelen, appreteermiddelen, alkylbenzenen</i>	24.66				2292	2305
w.o.						
reageermiddelen van gemengde samenstelling, voor diagnose of laboratorium, incl. geïmpregneerd of bekleed papier	24.66.42.10	kg	.	.	99	105
reactie-initiatoren, -versnellers en katalytische preparaten, n.e.g.	24.66.46.60	mln kg	x	50	306	378
chemische producten en preparaten n.e.g., zoals niet-gedoopt lithium, mengsels van aminen uit gedimeriseerde vetzuren met een mol. gew. >250 en <=550	24.66.48.90	mln kg	210	-	561	-
Producten van rubber of kunststof	25				9690	9797
w.v.						
<i>Producten van rubber</i>	25.1				1070	966
w.o.						
gegoten artikelen van niet-geharde ge vulcaniseerde rubber, excl. voor motorvoert.	25.13.73.60	kg	.	.	160	116
<i>Platen, vellen, buizen en profielen van kunststof</i>	25.21				3771	3852
w.o.						
stijve buizen en slangen van polyethyleen	25.21.21.53	mln kg	.	.	138	151
stijve buizen en slangen van polyvinylchloride	25.21.21.57	mln kg	.	.	282	308
niet-versterkte buizen en slangen van kunststof, verkregen door herschikking of additie, zonder hulpstukken	25.21.22.35	1 000 kg	.	.	x	x
niet-versterkte buizen en slangen van kunststof, versterkt of op andere wijze gecombineerd met andere stoffen, excl. flexibele met drukweerstand <27,6 Mpa	25.21.22.50	kg	.	.	114	109

Tabel 5.3 (slot)

Industriële verkopen: chemische producten en producten van rubber of kunststof

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			1998	1999 ¹⁾	1998	1999 ¹⁾
			<i>mln gld</i>			
<i>Platen, vellen, buizen en profielen van kunststof (vervolg)</i>	25.21				3771	3852
hulpstukken voor buizen en slangen van kunststof	25.21.22.70	mln kg	.	.	290	314
platen, foliën e.d. van kunststof zonder celstruct., niet versterkt met andere stoffen, van polyethyleen, dikte max. 0,1 mm, niet vezelversterkt	25.21.30.10	mln kg	116	-	434	493
platen, foliën e.d. van polyurethanen met celstructuur	25.21.41.50	mln kg	.	54	315	342
platen, foliën e.d. van kunststoffen, met celstructuur, excl. van polystyreen, polyvinylchloride, polyurethanen of geregenereerde cellulose	25.21.41.80	mln kg	28	46	159	155
platen, foliën e.d. van kunststof zonder celstruct., versterkt of gecombineerd, excl. van polymerisatieproducten door herschikking, condensatie of additie	25.21.42.80	kg	.	.	128	121
<i>Verpakkingsmateriaal van kunststof</i>	25.22				1819	1878
w.o.						
vuilniszakken, draagtassen en andere zakken van polyethyleen	25.22.11.00	mln kg	116	.	435	463
vuilniszakken, draagtassen en andere zakken van kunststof, excl. van polyethyleen	25.22.12.00	mln kg	.	.	100	88
dozen, bakken, kisten en dergelijke artikelen van kunststof	25.22.13.00	mln kg	.	.	465	511
flessen, flacons en dergelijke artikelen van kunststof, max. 2 l	25.22.14.50	mln stuks	845	1047	205	220
flessen, flacons en dergelijke artikelen van kunststof, meer dan 2 l	25.22.14.70	stuks	.	.	66	62
stoppen, deksels en andere sluitingen van kunststof	25.22.15.27	mln kg	.	.	97	91
vaten, containers of pallets voor vervoer, opslag of verpakking van kunststof	25.22.15.40	stuks	-	-	-	-
<i>Kunststofartikelen voor de bouw</i>	25.23				1004	976
w.o.						
bidets, closetpotten, stortbakken en dergelijke sanitaire artikelen van kunststof	25.23.12.90	1 000 stuks	946	x	81	x
garnituren, beslag en coating van kunststof, om blijvend te worden bevestigd in of op deuren, vensters, trappen, muren en andere delen voor gebouwen	25.23.15.50	kg	.	.	64	77
uitrustingsstukken van kunststof voor gebouwen, zoals kabelgoten of rawl- en andere pluggen, excl. garnituren en beslag	25.23.15.90	kg	.	.	148	117
geprefabriceerde bouwwerken van kunststof	25.23.20.00				83	97
<i>Producten van kunststof, excl. platen, vellen, foliën, buizen, profielen, verpakkingsmiddelen en producten voor de bouw</i>	25.24				2026	2126
w.o.						
tafelkleden, bakjes voor levensmidd. en andere keuken- en tafelgerei van kunststof	25.24.23.20	mln kg	32	.	182	197
huish. en toiletartikelen van kunststof, excl. van geregenereerde cellulose, excl. keuken- of tafelgerei	25.24.23.70	kg	.	.	205	210
art. van kunststof en van fysisch gewijzigde natuurlijke harsen, niet uit vellen, excl. kleding (toebehoren), beslag voor meubelen, beeldjes, schoolbehoeften	25.24.28.70				680	803
onderdelen van kunststof voor optische, fotografische, cinematografische, medische, chirurgische apparaten of voor meet- en precisietoestellen	25.24.90.97	kg	.	.	63	60

¹⁾ Voorlopige cijfers.

Metaal-, elektrotechnische en transportmiddelenindustrie

In april trekt de productie weer aan. Met name de buitenlandse omzet en orderontvangst nemen toe. Volgens de Conjunctuurtest hebben de ondernemers de bedrijvigheid in mei verder opgevoerd. Daarnaast zijn meer orders ontvangen dan in april. Voor juni tot en met augustus verwachten de ondernemers een verdere toename van de productie.

Productie neemt toe in april

Het volume van de gemiddelde dagproductie van de metaal-, elektrotechnische en transportmiddelen-industrie ligt in april 2000 zo'n 6% hoger dan in april van verleden jaar. In het eerste kwartaal lag het productievolume nog iets lager dan in het eerste kwartaal van vorig jaar. Het lijkt er op dat de productie weer aantrekt.

Buitenlandse omzet stijgt

In april 2000 ligt de omzet van deze branche ruim 5% hoger dan in april van vorig jaar. De branche realiseert deze omzetgroei ondanks dat april in 2000 een werkdag minder telt dan in 1999. Wel zijn de afzetprijzen ten opzichte van april vorig jaar met 3,5% gestegen. Voor het volume van de gemiddelde dagomzet betekent dit een groei van bijna 7%.

Deze groei komt grotendeels tot stand door de toename van het omzetvolume op de exportmarkten. Als de omzetgroei van 9% op de buitenlandse markt wordt gecorrigeerd voor het werkdageffect en de 4% hogere afzetprijs, blijkt dat het volume van de gemiddelde dagomzet in het buitenland met ruim 10% is gestegen.

Terwijl de omzetwaarde op de binnenlandse markt nagenoeg gelijk is gebleven, vertoont het volume van de gemiddelde dagomzet in Nederland nog een lichte groei van 3%.

Ook meer orders uit het buitenland

Dat de waarde van de totale orderontvangst in april van dit jaar nog bijna 7% hoger ligt dan in april 1999, ligt volledig aan de buitenlandse orderont-

vangst. Die stijgt namelijk met bijna 14%, terwijl op de binnenlandse markt juist sprake is van een geringe daling van bijna 1%.

Bedrijvigheid en orderontvangst stijgen in mei

Nadat de bedrijvigheid in april op een hoog niveau stabiel is gebleven, neemt de bedrijvigheid in mei weer toe in vergelijking met april. Verder blijkt uit de Conjunctuurtest dat in mei, ten opzichte van april, vooral de orderontvangst toeneemt. De orderontvangst uit het buitenland neemt daarentegen nauwelijks toe. Voor de totale orderontvangst mag echter gesproken worden van een behoorlijke toename.

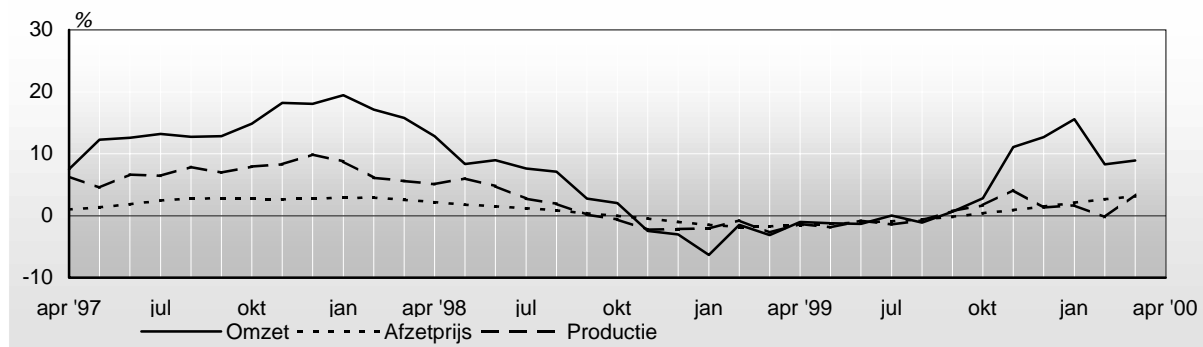
Het oordeel van de producenten over deze orderontvangst wijzigt nauwelijks; in mei komen er normaal ook veel orders binnen.

Ondanks de toename van de orderontvangst heeft de hoge bedrijvigheid er voor gezorgd dat de orderpositie iets is afgenomen. Hoewel de tevredenheid van de fabrikanten hierover ook iets terugloopt, zijn ze nog steeds gunstig gestemd over de orderpositie.

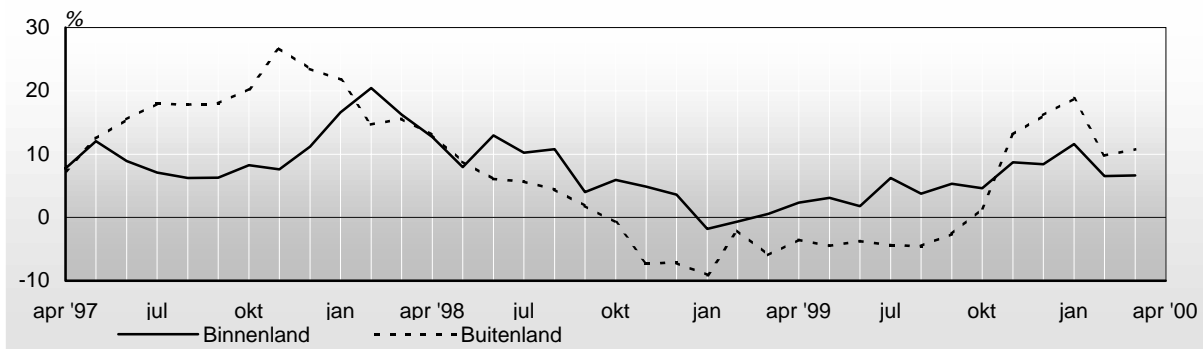
Verwachtingen

Ook voor de periode juni tot en met augustus blijven de ondernemers redelijk positief. Ze verwachten dat de bedrijvigheid in deze drie maanden nog verder zal toenemen. Hierbij is de invloed van vakantiedagen buiten beschouwing gelaten. Verder is het percentage ondernemers dat aangeeft hogere afzetprijzen te verwachten, ten opzichte van april licht gestegen.

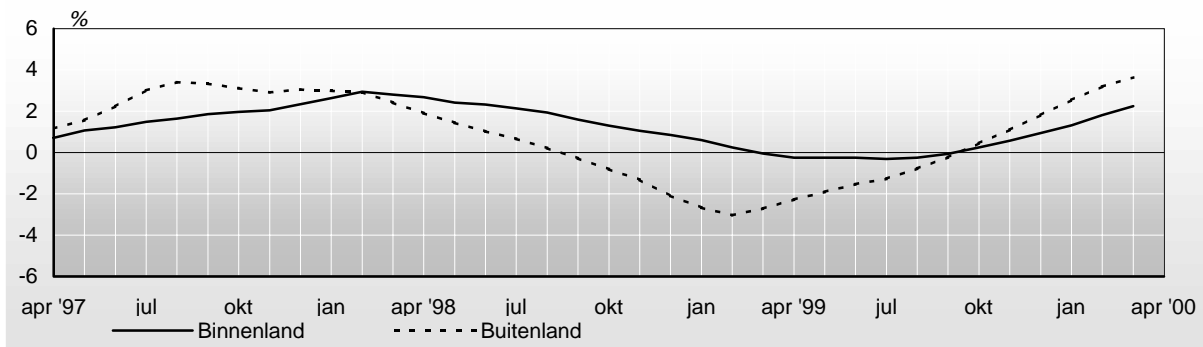
Omzet, afzetprijs en productie

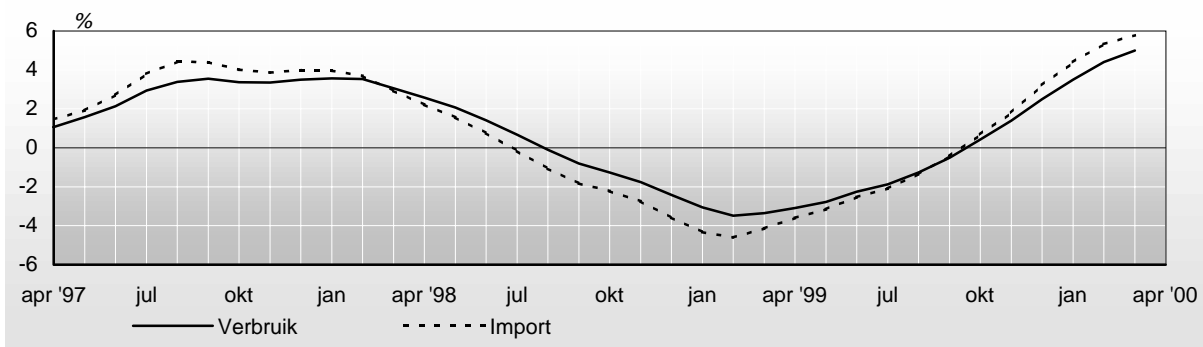
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 6.1

Kerngegevens: Metaal-, elektrotechnische en transportmiddelenindustrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand					Ontwik- keling ¹⁾	
		1998	1999	1999			2000		1999		2000			
				1e kw.	2e kw.	4e kw.	1e kw.	mrt.	apr.	feb.	mrt.	apr.		
1995=100												%		
Omzet (waarde)		123,9	126,4	118,0	125,2	145,1	127,3	139,2	119,0	125,7	145,3	125,1	5,1	
binnenland		127,7	132,5	124,2	134,4	147,3	131,7	147,4	130,3	131,7	149,3	131,3	0,8	
buitenland		121,2	121,9	113,4	118,3	143,5	124,2	133,1	110,8	121,3	142,3	120,6	8,9	
Ontvangen orders (waarde)		117,8	124,4	116,9	119,3	146,7	129,9	123,1	111,5	127,5	143,5	119,2	6,9	
binnenland		124,3	125,9	119,5	128,3	137,7	133,1	131,4	124,2	132,0	145,3	123,1	-0,9	
buitenland		112,9	123,3	115,0	112,7	153,4	127,5	116,9	102,0	124,1	142,2	116,2	13,9	
Afzetprijs		103,0	102,2	101,6	101,9	102,9	104,3	101,6	101,8	104,3	104,9	105,3	3,5	
binnenland		103,6	103,6	103,6	103,4	103,9	105,4	103,1	103,3	105,4	105,7	106,0	2,7	
buitenland		102,6	101,4	100,5	101,0	102,3	103,7	100,7	100,9	103,6	104,4	104,9	4,0	
Verbruiksprijs		102,0	100,4	99,5	100,0	101,6	103,9	99,6	99,7	103,8	104,6	105,4	5,8	
import		101,5	99,7	98,4	99,3	101,0	103,6	98,9	98,9	103,6	104,4	105,4	6,6	
Productie (volume gemiddelde dag)		111,9	112,1	112,9	116,3	116,5	112,7	116,0	116,8	114,6	117,5	123,8	6,0	
Bruto Toegevoegde Waarde (fk, volume)		111,9	113,6	112,6	114,5	121,8	.						6,4	
Aantal bedrijven ⁴⁾	1000	16,6	16,8											
Uitgesproken faillissementen	1	191	146	35	47	39	48							
Aantal werkdagen	1	255	256	63	61	66	65	23	20	21	23	19		
Energieverbruik	PJ	193	194	51	46	52	.							

¹⁾ Laatste gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatste gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

⁴⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 6.2

Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Metaal-, elektrotechnische- en transportmiddelenindustrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Gemidd. laatste 12 mnd.	
		1998	1999	1999			2000		1999		2000		
				1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	apr.	mei	apr.		mei
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		0	4	2	3	5	5	8	-2	1	-1	13	6
binnenlandse markt		1	3	1	6	1	2	4	4	3	-4	16	4
buitenlandse markt		-1	2	-1	-1	7	5	9	-9	-1	1	4	6
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		2	2	2	0	2	5	7	-3	-4	0	13	5
Bezettingsgraad ²⁾	%	83,2	82,4	83,0	82,1	82,3	82,2	82,5					82,3
Productiebelemmeringen ³⁾	%	83	82	85	82	79	80	83					81
geen													
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	6	8	7	8	8	7	6					7
tekort aan arbeid	%	6	6	4	5	8	8	7					7
te geringe productiecapaciteit	%	3	2	2	2	2	2	1					2
overige belemmeringen	%	3	3	2	3	3	3	3					3
Orderpositie	⁴⁾	96,6	95,9	96,1	95,8	95,4	96,5	98,4	96,3	95,7	98,2	97,5	96,8
Beoordelingen:													
orderontvangst		-1	-8	-6	-10	-8	-6	1	-9	-10	-1	1	-4
orderpositie totaal		4	-1	-1	-1	-1	1	6	-1	-3	7	4	3
orderpositie buitenland		5	0	0	-2	0	2	7	0	-4	11	7	3
productiecapaciteit		-1	1	1	1	0	2	3					2
voorraden gereed product		2	3	4	4	3	2	1	4	4	1	1	2
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		2	1	0	0	0	2	1					1
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		5	0	1	-1	-4	5	1					0
buiten Europese Unie		0	0	-2	-1	0	4	4					2
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		6	9	6	8	13	7	21					12
bedrijvigheid komende 3 mnd		8	6	8	2	10	2	14	0	3	13	8	9
verkoopprijs komende 3 mnd		-2	3	-1	1	3	9	9	1	1	6	9	7
personeelssterkte komende 6 mnd		4	2	2	0	4	1	5					3
toe- of afname personeelssterkte	%	-0,1	0,0	0,0	-0,2	0,0	0,1	0,2					0,0

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: maart 1996=100.

Tabel 6.3

Industriële verkopen: metaalproducten, elektrotechnische producten, transportmiddelen

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			1998	1999 ¹⁾	1998	1999 ¹⁾
			<i>mln gld</i>			
Metalen in primaire vorm en metaalproducten uit eerste verwerking	27					
w.o.						
<i>Buizen en hulpstukken (fittings) van gietijzer</i>	27.21				x	x
<i>Buizen en hulpstukken (fittings) van staal</i>	27.22				629	622
<i>Getrokken draad uit ijzer of staal</i>	27.34				145	150
<i>Aluminium en werken van aluminium</i>	27.42				2720	2662
w.o.						
ruw aluminium (blokken e.d.) van gelegeerd secundair aluminium	27.42.11.55	mln kg	101	88	320	274
staven en profielen, incl. holle profielen, van gelegeerd aluminium	27.42.22.50	mln kg	87	87	615	594
<i>Lood, tink en zink en werken daarvan</i>	27.43				x	x
<i>Werken van koper</i>	27.44				551	501
<i>Gieten van ijzer</i>	27.51				461	452
<i>Gieten van lichte metalen</i>	27.53				353	329
w.o.						
gegoten onderdelen van lichte non-ferro metalen, excl. voor voertuigen, machines, aandrijvingselementen, kussenblokken of assen	27.53.10.90	mln kg	13	11	228	206
Producten van metaal, excl. machines en apparaten	28				18701	19089
w.o.						
<i>Metalen constructiewerken en delen daarvan</i>	28.11				7491	7977
w.o.						
geprefabriceerde bouwwerken van ijzer of staal	28.11.10.30				767	917
geprefabriceerde bouwwerken van aluminium	28.11.10.50				239	311
bruggen en bruggdelen van ijzer of staal	28.11.21.00	kg	.	.	135	179
steiger-, bekistings- en stutmateriaal, materiaal voor pijler- en galerij-ondersteuning, van ijzer of staal	28.11.23.10	kg	.	.	76	61
constr. werken hoofdz. bestaand uit plaatmat. van ijzer of staal, met isolerende tussenlaag, zoals puien, vloeren of scheidingswanden, excl. waterb.constr.werken	28.11.23.40	kg	.	.	390	482
constr.werken, hoofdz. bestaande uit plaatmateriaal zonder isolerende tussenlaag	28.11.23.50	mln kg	.	.	342	335
constr. werken en delen hiervoor, van ijzer of staal, vrijwel geen platen, zoals luchtkanalen, pijp- en transportleidingen, skeletten, e.d., excl. waterb.constr.werken	28.11.23.60	kg	.	.	4278	4311
constr.werken en delen van constr.werken, van aluminium	28.11.23.70	kg	.	.	1091	1187
<i>Metalenconstructiewerken voor de bouw</i>	28.12				814	853
w.o.						
deuren en ramen, alsmede kozijnen daarvoor en drempels, van ijzer of staal	28.12.10.30	1 000 stuks	838	882	352	353
deuren en ramen, alsmede kozijnen daarvoor en drempels, van aluminium	28.12.10.50	stuks	.	.	461	500
<i>Tanks, reservoirs en bergingsmiddelen van metaal</i>	28.21				594	576
w.o.						
gashouders, -tanks e.d. bergingsmidd., inhoud >300 l, voor opslag van gassen, van ijzer of staal, excl. gecompriemd of vloeibaar gemaakt gas	28.21.11.10	kg	.	.	28	x
kuipen, reservoirs, tanks, inhoud >300 l, inw. bekleed of voorzien van warmte-isolerende bekleding, van ijzer of staal, voor vloeistoffen, excl. vloeibare gassen	28.21.11.20	kg	.	.	82	x
kuipen, reservoirs, tanks, inh. >300 l, niet inw. bekleed of voorzien van warmte-isolerende bekleding, van ijzer of staal, voor vloeistoffen, excl. vloeibare gassen	28.21.11.30	kg	.	.	174	113
kuipen, reservoirs, tanks, silo's, inhoud >300 l, voor vaste stoffen, van ijzer of staal	28.21.11.50	mln kg	.	.	53	95
<i>Radiatoren en ketels voor centrale verwarming</i>	28.22				987	1063
w.o.						
radiatoren, convectoren, panelen en delen daarvan, van ijzer of staal, excl. voor elektrische verwarming en excl. steunen, afsluiters, buizen e.d.	28.22.11.50	mln kg	.	.	226	205
verwarmingsketels voor centrale verwarming, lagedrukstoomketels e.d.	28.22.12.00	1 000 stuks	358	412	713	816
<i>Stoomketels, excl. warmwaterketels voor centrale verwarming</i>	28.3				458	473
<i>Smeden, persen, stampen en profielwalsen van metaal; poedermetallurgie</i>	28.4				1968	1834
w.o.						
pers-, trek- en stansdelen van staal voor voertuigen voor vervoer over land	28.40.13.10	mln kg	.	.	634	559
pers-, trek- en stansdelen van staal voor elektrotechnische producten	28.40.13.40	kg	.	.	124	128
pers-, trek- en stansdelen van staal, excl. voor landvoertuigen, machines of elektrotechnische producten	28.40.13.50	kg	.	.	644	586
pers-, trek- en stansdelen van non-ferrometalen	28.40.13.70	mln kg	.	.	168	159

Tabel 6.3 (vervolg)

Industriële verkopen: metaalproducten, elektrotechnische producten, transportmiddelen

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			1998	1999 ¹⁾	1998	1999 ¹⁾
					<i>mln gld</i>	
<i>Oppervlaktebehandeling van metaal</i>	28.51				936	791
w.o.						
metallische laag (dompel)	28.51.11.30		.	.	184	140
het aanbrengen van metallische lagen d.m.v. elektro-chemisch verchromen, vernikkelen, incl. hardverchromen, verkoperen, cadmeren e.d.	28.51.11.90		.	.	109	120
het aanbrengen van niet- metallische lagen: lak- en poederspuiten, moffelen, email	28.51.22.30		.	.	415	329
<i>Algemene metaalbewerking</i>	28.52				613	700
w.o.						
gedraaide, geslepen, gelaste e.d. metaalproducten, zoals delen voor kernreactoren, stoomketels, machines, toestellen of mechanische werktuigen	28.52.10.33	kg	.	.	171	221
gedraaide, geslepen, gelaste e.d. metaalproducten, zoals delen voor optische, foto-grafische, medische, meet- en regelapparatuur	28.52.10.55	kg	.	.	137	130
<i>Scharen, messen en bestek</i>	28.61				x	x
<i>Gereedschap</i>	28.62				423	425
w.o.						
stamp-, pers- en stansgereedschappen voor metaalbewerking	28.62.50.33	kg	.	.	127	148
<i>Hang- en sluitwerk</i>	28.63				x	x
w.o.						
cilindersloten voor deuren van gebouwen van onedel metaal, mech. of elektrisch	28.63.12.30	1 000 stuks	x	x	114	110
garnituren, beslag e.d. artikelen voor gebouwen van onedel metaal	28.63.14.40	mln kg	19	16	99	92
<i>Stalen vaten e.d.</i>	28.71				253	228
w.o.						
reservoirs, vaten, bussen e.d. verpakkingsmidd., inhoud 50 t/m 300 l, al dan niet bekleed of geïsoleerd, van ijzer of staal, excl. voor geïmpreëerd of vloeibaar gas	28.71.11.00	1 000 stuks	6004	x	209	x
<i>Bergingsmiddelen van lichtmetaal</i>	28.72				1140	1119
w.o.						
blikken door solderen of felzen gesloten, inhoud minder dan 50 l, voor verpakkingsdoeleinden van ijzer of staal, excl. conservenblikken voor voeding en drank	28.72.11.50	mln stuks	x	x	217	234
<i>Artikelen van draad</i>	28.73				710	725
<i>Bouten, schroeven, moeren, kettingen en veren</i>	28.74				297	283
<i>Overige metaalproducten zoals kastjes, (berg-, kaarten-, brand-), scheepsschroeven, tafel-, keukengerie, sluitingen, geldkistjes, safeloketten, lijsten, spiegels</i>	28.75				1607	1677
w.o.						
werken van ijzer/staal, zoals zonwering, troggen voor kneden/mengen, looprekken, gereedschapkisten, botaniseertrommels, contactverb. voor optische vezelkabel	28.75.27.49	kg	.	.	156	185
werken van aluminium, zoals kettingen, lijstwerkprofielen, afvoerbuizen, binnen- en buitenzonwering, excl. van gegoten alum. en excl. spijkers, nagels e.d.	28.75.27.55	1 000 kg	.	.	379	394
Machines, apparaten en werktuigen, n.e.g.	29				22173	24348
w.o.						
<i>Motoren en turbines, excl. voor luchtvaartuigen, motorvoertuigen en bromfietsen</i>	29.11				1216	1067
w.o.						
revisie, reparatie en onderhoud van verbrandingsmotoren en turbines, excl. voor luchtvaartuigen, motorvoertuigen en motorrijwielen	29.11.92.00		.	.	460	411
<i>Pompen en compressoren</i>	29.12				1816	1787
w.o.						
hydraulische motoren en krachtmach., rechtlijnig werkend, excl. hydraul. systemen	29.12.11.35	stuks	.	.	202	195
delen van pompen en elevatoren voor vloeistoffen	29.12.42.00				210	174
delen van lucht- en vacuümpompen, compressoren, ventilatoren en afzuigkappen, waarvan de langste horizontale zijde maximaal 120 cm is	29.12.43.00				95	111
revisie, reparatie en onderhoud van hydraulische en pneumatische motoren en systemen, pompen en compressoren	29.12.92.00				197	236
<i>Kranen en dergelijke artikelen</i>	29.13				683	686
w.o.						
vlinderkleppen	29.13.13.75	kg	.	.	201	174
kranen, excl. sanitaire, voor C.V., regel-, schuif-, klep- en kogelafsluiters, plugkranen, vlinderkleppen of membraanafsluiters	29.13.13.80	1 000 kg	.	.	112	109
<i>Lagers, getande overbrengingen en drijfwerkelementen</i>	29.14				302	330

Tabel 6.3 (vervolg)

Industriële verkopen: metaalproducten, elektrotechnische producten, transportmiddelen

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			1998	1999 ¹⁾	1998	1999 ¹⁾
<i>mln gld</i>						
<i>Hijs-, hef- en transportwerktuigen</i>	29.22				3120	3332
w.o.						
kranen, hijsmach. en -toest., voor montage op wegvoertuig (hoog en laagwerkers)	29.22.14.60	stuks	2994	5748	138	205
elektrisch aangedreven personen- en goederenliften, incl. bakkenliften	29.22.16.30	1 000 stuks	13	12	241	296
continu werkende transportinrichtingen met banden voor stort- en stukgoederen, excl. pneumatisch werkend of speciaal ontworpen voor ondergronds gebruik	29.22.17.70	stuks	.	.	243	265
continu werkende transportinrichtingen met rollenbanen/castors, excl. pneumatisch werkend of speciaal ontworpen voor ondergronds gebruik	29.22.17.93	stuks	.	.	123	108
continu werkende transportinrichtingen, excl. met bakken, banden en rollenbanen/castors of pneumatisch werkend of speciaal ontworpen voor ondergronds gebruik	29.22.17.95	stuks	.	.	219	248
hef-, hijs-, laad- en losmachines en -toestellen, incl. laadtoestellen voor hoogovens en manipulatoren voor smeedinrichtingen	29.22.18.70	1 000 stuks	.	.	394	370
delen van hefwerktuigen, heftrucks en transportwagentjes met hef- en hanteer-inrichting, transport-, laad- en losinrichtingen of toestellen	29.22.19.30				246	265
revisie, reparatie en onderhoud van hef-, hijs- en transportwerktuigen (incl. goederen- en personenliften)	29.22.92.00				438	488
<i>Machines en apparaten voor de koeltechn. en klimaatregeling, voor niet- huish. gebr.</i>	29.23				1714	1836
w.o.						
warmtewisselaars	29.23.11.30	1 000 stuks	.	.	168	176
toestellen voor het filteren of zuiveren van lucht	29.23.14.10	1 000 stuks	.	.	145	161
centrifugale ventilatoren, vermogen meer dan 125 Watt	29.23.20.50	1 000 stuks	.	.	133	84
installeren van machines en apparaten voor de industr. koeltechn. en klimaatregel.	29.23.91.00				412	452
revisie, reparatie en onderhoud van machines en apparaten voor de industriële koeltechniek en klimaatregeling	29.23.92.00				186	213
<i>(Overige) machines en apparaten en onderdelen voor alg. gebruik, zoals weeg-toestellen, verkoopautomaten, distill.-, zuiverings-, heetwatertoestellen (voor vloeistoffen), spuit- en blusapparatuur</i>	29.24				2550	2853
w.o.						
toestellen voor het filteren en zuiveren van water	29.24.12.30	stuks	.	.	264	340
verpakingsmach., excl. voor het vullen, sluiten, capsulieren of etiketteren van verpakkingen en het persen van koolzuur in dranken	29.24.21.70	1 000 stuks	24	25	428	413
thermische apparaten, inrichtingen en systemen voor de industrie	29.24.40.70	stuks	.	.	196	277
onderdelen voor filters en toestellen voor het filteren of zuiveren van vloeistoffen, lucht en andere gassen	29.24.52.50				108	115
onderdelen voor machines en toestellen van metaal, excl. elektrische of voorzien van elektrische onderdelen, n.e.g.	29.24.54.00				724	768
revisie, reparatie en onderhoud van overige machines en apparaten voor algemeen gebruik, n.e.g.	29.24.92.00				353	430
<i>Machines en werktuigen voor land- of bosbouw, excl. tractoren</i>	29.32				1400	1644
w.o.						
machines voor het reinigen of sorteren van eieren, vruchten of andere landbouwproducten	29.32.61.00	stuks	-	1411	-	248
machines en toestellen voor het bereiden van veevoeder, excl. pletmolens en machines voor het bereiden van veevoeder	29.32.63.36	stuks	.	.	-	99
machines en toestellen voor de land-, bosbouw en bijenteelt, excl. voor veevoederbereiding, pluimveeteelt en automatische drinkbakken	29.32.65.50	stuks	.	.	123	120
onderdelen voor oogst-, dorst-, pers-, maai-, reiniging- en sorteermachines	29.32.70.50				90	119
<i>Gereedschapswerktuigen</i>	29.4				809	769
<i>Machines voor de winning van delfstoffen en voor de bouw</i>	29.52				352	388
w.o.						
onderdelen voor bulldozers, schrapers, walsen, hijskranen, takelwagens, heimach. sneeuwruimers, kolenploegen, machines voor grond, mineralen, ertsen e.d.	29.52.61.50				141	178
revisie, reparatie en onderhoud van machines voor de delfstoffenw. en de bouw	29.52.92.00				42	32
<i>Machines voor de productie van voedings- en genotmiddelen</i>	29.53				1407	1583
w.o.						
machines en toestellen voor zuivelbedrijven, excl. melkontromers	29.53.12.00	stuks	190	x	111	x
machines en toestellen voor het industrieel vervaardigen van deegwaren	29.53.16.15	stuks	.	.	128	134
machines en toestellen voor het industrieel bewerken of verwerken van vlees	29.53.16.50	1 000 stuks	.	.	364	389
machines voor de industriële behandeling of bereiding van koffie, thee, dranken en voedingsmiddelen, excl. brouwerijen	29.53.16.70	1 000 stuks	.	.	123	138
onderdelen voor machines en toestellen voor de voedingsmiddelen- en dranken-industrie, brood- en banketbakkerijen, excl. voor bewerking van vetten en oliën	29.53.22.50				206	263
<i>Machines voor de productie van textiel, kleding en leer</i>	29.54				191	180

Tabel 6.3 (vervolg)

Industriële verkopen: metaalproducten, elektrotechnische producten, transportmiddelen

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			1998	1999 ¹⁾	1998	1999 ¹⁾
<i>mln gld</i>						
<i>(Overige) machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden zoals zet-, offsetdruk-, diepdruk-, spuitgiet-, spinmachines, matrijzen, droogtoestellen, machines voor mengen, malen</i>	29.56				4653	5592
w.o.						
vormen (matrijzen) voor het spuit- of persgieten van rubber of kunststof machines voor het mengen, kneden, breken, malen, ziften, homogeniseren, emulgeren of roeren, excl. robots	29.56.24.70	stuks	.	.	164	157
(Montage)machines, mech. toest., zoals voor luchtverfrissen via verdampen, prod. van diverse soorten schakelingen, systemen voor openen van garagedeuren e.d.	29.56.25.65	1 000 stuks	9	10	146	158
onderd. voor mach. met eigen functie, zoals mach. voor uitvoeren van openb.- en bouwwerken, voor kneden/breken/roeren, persen van spaanplaat, ind. robots	29.56.25.90	1 000 stuks	20	18	2458	3320
revisie, reparatie en onderhoud van speciaal machines, -apparaten en -werktuigen voor specifieke industriële activiteiten	29.56.26.70				x	x
	29.56.92.00				247	230
<i>Niet-elektrische huishoudapparaten</i>	29.72				336	366
w.o.						
luchtverhitters en/of luchtverspreiders voorzien van ventilator of blaasinrichting met motor, excl. met elektrische warmtebron	29.72.13.00	1 000 stuks	73	80	148	159
Kantoomachines en computers	30				5348	5026
w.v.						
<i>Kantoomachines, alsmede delen daarvan</i>	30.01				x	x
<i>Computers en andere informatieverwerkende machines</i>	30.02				x	x
(Overige) elektrische machines en apparaten, incl. delen, zoals elektromotoren, transformatoren, schakel- en verdeelinrichtingen, geïsoleerde kabel en draad, accumulatoren, lampen, buizen	31				7019	6726
w.o.						
<i>Elektromotoren, elektrischegeneratoren en elektrischetransformatoren</i>	31.1				1075	1160
w.o.						
statische omvormers, zoals gelijkrichters voor lassen e.d., excl. voor laden van accumulatoren, voedingseenh. voor autom. gegevensverwerkende app., omzeters	31.10.50.70	1 000 stuks	161	49	31	32
<i>Schakel- en verdeelinrichtingen</i>	31.2				1976	1824
w.o.						
schakelaars, spanning max. 1 kV, excl. vermogensschakelaars borden, (installatie)panelen, schakelkasten, verdelers, meterbevestigingsplaten, voor elektrische bediening/verdeling van elektrische stroom, spanning max. 1 kV	31.20.25.00	mln stuks	.	.	292	300
	31.20.31.70	1 000 stuks	.	.	484	442
<i>Geïsoleerd kabel en draad</i>	31.3				1246	1241
w.o.						
coaxiaalkabel en andere coaxiale geleiders van elektriciteit, data- en besturingskabel	31.30.12.00	kg	.	.	117	112
draad en kabel voor telecommunicatie, spanning max. 80 V	31.30.13.30	kg	.	.	191	161
draad en kabel, 80 V < spanning <= 1 kV	31.30.13.70	kg	.	.	486	443
draad en kabel, spanning meer dan 1 kV	31.30.14.00	1 000 kg	.	.	138	158
optische vezelkabel voor datatransmissie	31.30.15.00	kg	.	.	177	234
lichtreclames, verlichte aanwijzingsborden e.d. artikelen	31.50.24.00	1 000 stuks	.	.	244	201
luchters en andere elektrische plafond- en wandlampen voor huishoudelijk gebruik	31.50.25.30	stuks	.	.	238	235
elektrische toestellen voor buitenverlichting, openbare wegen, andere openbare plaatsen, bakenlichten voor zee-, binnen- of luchtvaart	31.50.34.30	1 000 stuks	359	368	64	58
elektrische mach. en toest. met een eigen functie, excl. deeltjesversnellers, signaalgen., toest. voor galvanotechniek, elektrolyse of elektroforese	31.62.13.90	kg	.	.	229	293
Radio-, televisie- en telecommunicatieapparatuur	32				5215	x
Medische apparatuur en instrumenten, precisie- en optische instrumenten	33				5781	5975
w.o.						
<i>Medische apparatuur en instrumenten en orthopedische artikelen</i>	33.1				2753	3039
<i>Meet-, regel- en controleapparatuur (excl. voor de bewaking van industr. processen)</i>	33.2				2180	2027
w.o.						
elektronische doorstromingsmeters	33.20.52.35	1 000 stuks	66	70	225	210
installatie van meet-, regel-, controle- en besturingsapparatuur, excl. voor bewaking of besturing van industriële processen	33.20.91.00		.	.	x	227
<i>Optische instrumenten en foto- en filmapparatuur</i>	33.4				509	608
w.o.						
brillenglazen, afgewerkt aan beide zijden, voor verbetering van gezichtsstoornissen, excl. unifocale	33.40.11.59	1 000 stuks	1456	1483	104	118

Tabel 6.3 (slot)

Industriële verkopen: metaalproducten, elektrotechnische producten, transportmiddelen

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			1998	1999 ¹⁾	1998	1999 ¹⁾
					<i>mln gld</i>	
Motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers	34				13770	14138
w.o.						
Motorvoertuigen	34.1				9961	10329
w.o.						
reinigings-, röntgen-, bibliotheek-, werkplaats-, winkelauto's e.d. auto's	34.10.54.90	stuks	x	x	163	137
<i>Carrosserieën voor motorvoertuigen; aanhangwagens en opleggers</i>	34.2				1849	1783
w.o.						
carrosserieën, incl. cabines voor auto's en andere motorvoertuigen, voor personenvervoer > 10 personen, incl. bestuurder	34.20.10.30	stuks	1461	1252	284	258
carrosserieën, incl. cabines voor auto's en andere motorvoertuigen, excl. voor personenvervoer voor minder dan 10 personen	34.20.10.50	1 000 stuks	17	12	464	407
containers en dergelijke laadkisten, incl. tankcontainers, ingericht en uitgerust voor het vervoer met ongeacht welk vervoermiddel	34.20.21.00	stuks	.	67	131	119
aanhangwagens en opleggers voor goederenvervoer	34.20.23.00	1 000 stuks	44	48	735	767
<i>Delen en toebehoren voor automobielen en motoren daarvan (excl. elektrische)</i>	34.3				1960	2026
w.o.						
delen voor zuigermotoren met vonkontsteking, excl. voor luchtvaartuigmotoren	34.30.11.00				131	136
delen en toebehoren voor tractors, automobielen en andere voert., zoals brandstoftanks, klimaatregelinstantaties en delen voor transmissie of ophanging	34.30.20.70				816	835
delen en toebehoren voor carrosserieën en cabines, excl. veiligheidsgordels	34.30.30.90				362	403
Transportmidd., excl. auto's, aanhangwagens, opleggers en onderdelen hiervan	35				6733	7908
w.o.						
Schepen	35.11				3639	5150
w.o.						
nieuwbouw van zeegaande algemene ladingschepen, groter dan 100 GT	35.11.24.30	stuks 1 000 GT	32	41 181	835	799
nieuwbouw van zeegaande containerschepen, groter dan 100 GT	35.11.24.40	stuks 1 000 GT	8	x	118	x
reparatie, onderhoud en scheepsschilderwerken aan binnenvaart- en zeegaande schepen en ander drijvend materieel, excl. sport- en recreatievaartuigen	35.11.91.00				1089	1187
verbouw van binnenvaart- en zeegaande schepen, baggermolens en ander drijvend materieel, excl. sport- en recreatievaartuigen	35.11.92.00				96	81
<i>Plezier- en sportvaartuigen</i>	35.12				733	664
w.o.						
motorboten en -jachten, zeegaand, excl. met buitenboordmotor	35.12.13.30	stuks	75	55	450	474
<i>Rollend materieel voor spoor- en tramwegen</i>	35.2				176	170
w.o.						
delen van rollend spoor- en tramwegmaterieel	35.20.40.30				151	163
<i>Lucht- en ruimtevaartuigen</i>	35.3				1115	822
w.o.						
delen voor luchtvaartuigen met en zonder voortbewegingsmechanisme e.a. vlieg- en ruimtevaartuigen, excl. propellers, rotors en landingsgestellen	35.30.50.90				822	582
<i>Motorrijwielen</i>	35.41				65	81
<i>Rijwielen</i>	35.42				845	842
w.o.						
fietsen met kogellagers, zonder hulpmotor, incl. bakfietsen	35.42.10.50	1 000 stuks	1023	1017	752	741
<i>Invalidenwagens</i>	35.43				47	60
<i>Voertuigen zonder eigen beweegkracht, excl. aanhangwagens, opleggers, afvalcontainers, treinstellen, zweefvliegtuigen, fietsen, invalidenwagens, kruiwagens</i>	35.5				112	119

1) Voorlopige cijfers.

Hout-, bouwmaterialen- en overige industrie

De hoogconjunctuur houdt aan in 2000. Dit blijkt uit de ontwikkeling van het productie- en omzetvolume. In de eerste vier maanden is de ontwikkeling van het omzetvolume met 7,5% gegroeid. De groei over geheel 1999 bedroeg 8%. Bovendien is de productie ook flink toegenomen in 2000. De voorspoedige economische ontwikkelingen in de branche blijken ook uit de zeer positieve stemming van de ondernemers. Voor de periode juni tot en met augustus zijn de vooruitzichten voor de branche gunstig.

Hoge groei van omzetvolume houdt aan in 2000

De groei van het volume van de gemiddelde dag omzet bedraagt in april op jaarbasis circa 6%. Bij de berekening van deze volumeontwikkeling is rekening gehouden met zowel de prijsstijging als met het feit dat er een werkdag minder was. In de eerste vier maanden van 2000 bedraagt de volumegroei van de omzet 7,5%, afgezet tegen dezelfde periode een jaar eerder. Daarmee bestendigt in 2000 de gunstige omzetontwikkeling.

Productie flink opgevoerd in 2000

De volumegroei van de productie bedraagt in april vergeleken met april vorig jaar 6,4%. In de eerste vier maanden van dit jaar vergeleken met dezelfde periode een jaar eerder is de industriële productie met 4,9% gestegen. Dat is fors meer ten opzichte van de 0,8% toename in 1999. In de eerste helft van 1999 zijn de voorraden gereed product snel opgelopen. De productie is dan al drastisch ingeperkt. Het tij keert ten goede in de zomermaanden van 1999. Eerst worden de voorraden gereed product. Als dit gerealiseerd is in het najaar van 1999, laten de producenten de machines weer op hogere toeren draaien.

In mei flink meer bedrijvigheid

Het conjunctuurtestpanel meldt dat in mei, vergeleken met april, de productie fors is gestegen. Ook zijn de orderontvangsten toegenomen in mei ten opzichte van april. De index van de orderpositie stijgt bescheiden met bijna 1 procentpunt. Deze ontwikkeling geeft aan dat de werkvoorraad maar weinig toegenomen is.

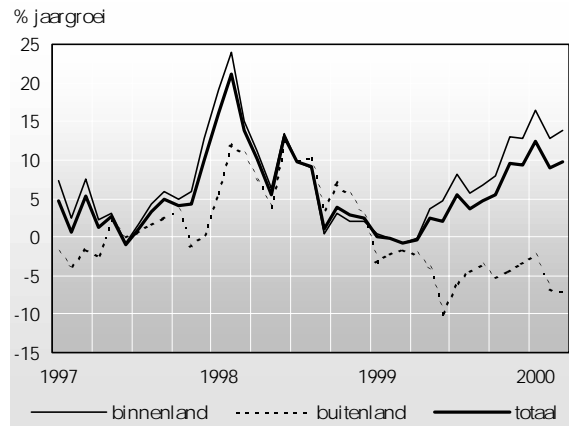
Ondernemers zeer tevreden gestemd

Op een breed front zijn de ondernemers tevreden gestemd. Na een incidenteel sterke verslechtering in april zijn de ondernemers in mei al weer zeer content over de orderontvangsten. Ook de tevredenheid over de totale orderpositie en de omvang van de voorraden gereed product neemt in mei verder toe.

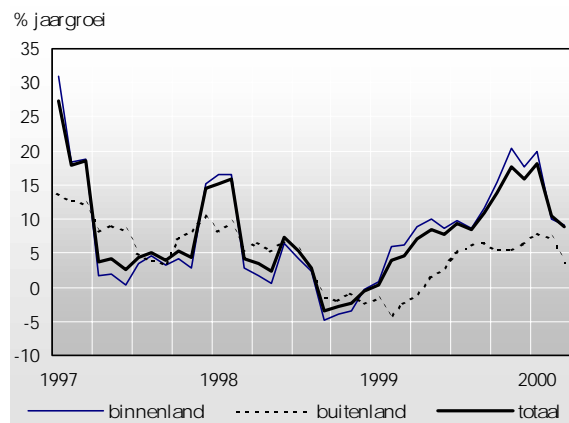
Verwachtingen

In de periode juni tot en met augustus voorziet het ondernemerspanel dat de productie toeneemt en dat de verkoopprijzen stijgen.

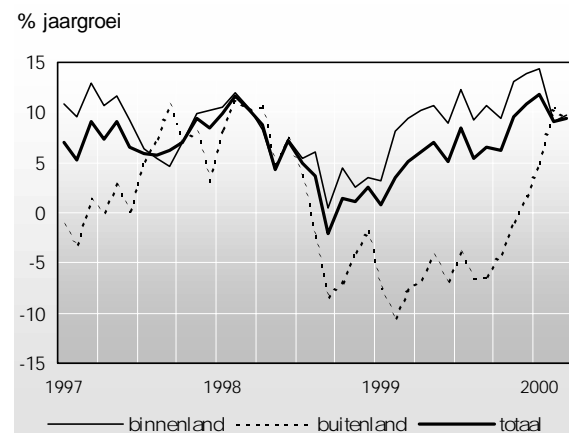
Gedefleerde omzet houtindustrie:
januari 1997 – april 2000

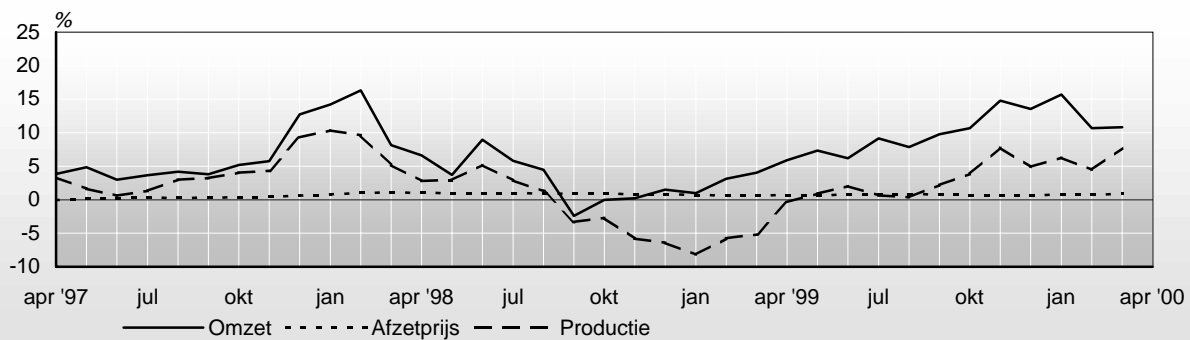
Gedefleerde omzet bouwmaterialenindustrie:
januari 1997 – april 2000

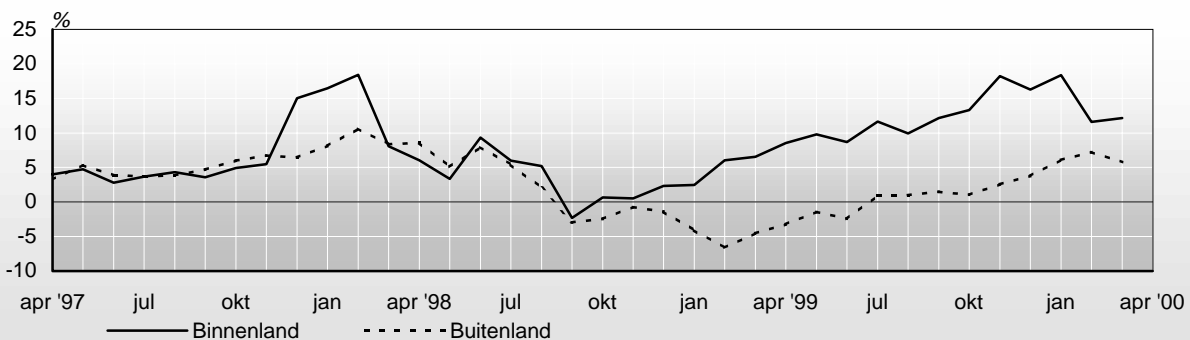
Gedefleerde omzet meubel en overige industrie:
januari 1997 – april 2000

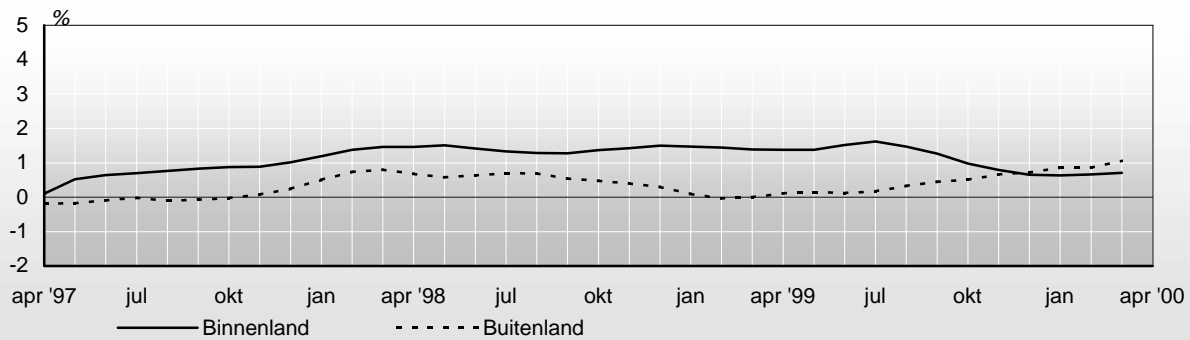
Omzet, afzetprijs en productie

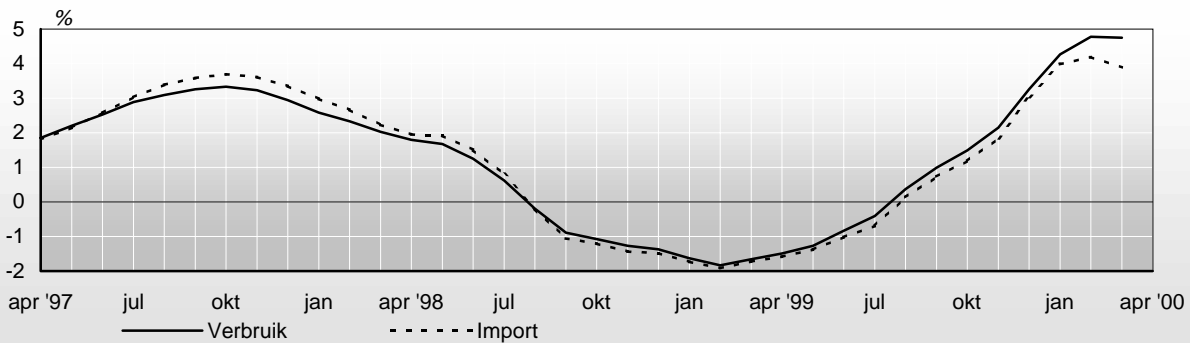
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 7.1

Kerngegevens: Hout-, bouwmaterialen- en overige industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand					Ontwik- keling ¹⁾
		1998	1999	1999			2000	1999		2000			
				1e kw.	2e kw.	4e kw.	1e kw.	mrt.	apr.	feb.	mrt.	apr.	
1995=100													%
Omzet (waarde)		116,0	125,5	117,0	133,7	134,2	129,1	139,2	129,1	131,8	148,3	132,3	2,5
binnenland		118,0	130,9	121,5	140,2	141,6	135,0	145,8	134,9	139,3	155,0	140,2	3,9
buitenland		109,6	108,2	102,5	112,8	110,6	110,0	117,7	110,7	107,5	127,1	107,0	-3,3
Afzetprijs		102,3	103,0	102,9	103,0	103,1	103,6	102,9	103,0	103,6	103,7	104,1	1,1
binnenland		103,7	105,0	104,9	105,2	104,9	105,6	104,9	105,1	105,6	105,6	105,9	0,8
buitenland		101,1	101,4	101,2	101,3	101,6	102,1	101,3	101,4	102,0	102,3	102,7	1,3
Verbruiksprijs		102,5	102,3	101,3	102,0	103,6	106,1	101,2	101,9	106,1	105,8	107,0	5,0
import		102,1	101,7	100,8	101,6	102,8	105,0	100,6	101,5	105,0	104,3	105,5	4,0
Productie (volume gemiddelde dag)		106,4	107,3	98,2	115,8	115,8	102,6	105,9	113,5	105,8	112,6	120,7	6,4
Bruto Toegevoegde Waarde (fk, volume)		106,4	109,6	97,9	119,4	117,8	.						8,1
Aantal bedrijven ⁴⁾	1000	10,6	10,9										
Uitgesproken faillissementen	1	86	81	32	14	14	20						
Aantal werkdagen	1	255	256	63	61	66	65	23	20	21	23	19	
Energieverbruik	PJ	41	41	11	10	11	.						

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

⁴⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 7.2

Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Hout- en bouwmaterialen- en overige industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Gemidd. laatste 12 mnd.	
		1998	1999	1999			2000	1999		2000			
				1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	apr.	mei	apr.		mei
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		1	5	13	6	5	-3	14	8	1	9	8	6
binnenlandse markt		1	6	13	8	6	-3	14	11	3	12	11	7
buitenlandse markt		-4	6	16	1	-2	8	13	2	-8	9	10	7
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		3	6	6	8	6	2	7	7	2	3	16	7
Bezettingsgraad ²⁾	%	86,8	86,4	86,1	86,7	86,5	86,2	86,8					86,6
Productiebelemmeringen ³⁾	%	79	76	79	73	74	76	72					74
geen													
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	7	6	6	7	4	5	4					5
tekort aan arbeid	%	8	11	7	8	15	13	14					13
te geringe productiecapaciteit	%	2	4	2	7	4	3	5					5
overige belemmeringen	%	4	4	6	5	3	3	5					4
Orderpositie	⁴⁾	104,3	104,8	103,0	104,9	104,8	106,3	108,9	104,2	105,0	110,4	111,2	107,3
Beoordelingen:													
orderontvangst		-5	-2	-3	-3	0	-1	4	-4	-3	0	6	1
orderpositie totaal		-3	1	-2	-2	5	4	5	-2	-3	5	7	4
orderpositie buitenland		-8	-2	-4	-10	6	2	-6	-9	-16	8	6	1
productiecapaciteit		1	-3	2	-3	-7	-5	-7					-6
voorraden gereed product		5	10	15	14	6	4	5	15	16	4	3	5
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		2	8	2	7	8	13	17					11
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		-7	-5	-10	1	-8	-1	-2					-3
buiten Europese Unie		-7	-9	-16	-4	-7	-8	2					-4
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		8	7	20	-9	0	16	19					7
bedrijvigheid komende 3 mnd		8	12	19	11	14	3	20	15	12	19	12	12
verkoopprijs komende 3 mnd		5	11	8	4	5	25	20	7	4	17	10	15
personeelssterkte komende 6 mnd		0	3	3	3	0	7	7					4
toe- of afname personeelssterkte	%	0,1	0,2	0,3	-0,1	0,2	0,5	0,3					0,2

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: maart 1996=100.

Tabel 7.3

Industriële verkopen: producten van hout en bouwmaterialen, meubels en overige

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde		
			1998	1999 ¹⁾	1998	1999 ¹⁾	
			<i>mln gld</i>				
Delfstoffen, excl. metaalertsen, aardolie, aardgas en turf	14				1105	1127	
w.o.							
kiezelzand, kwartszand of industrieel zand	14.21.11.50	mln kg	14843	13555	164	140	
zand voor de bouw, excl. metaalhoudend	14.21.11.90	mln kg	13510	10135	98	87	
grind, keistenen, vuurstenen en rolstenen	14.21.12.10	mln kg	6345	6239	105	93	
minerale stoffen, zoals tuinaarde, potgrond, mergel, teelaarde als grondverbeteraar, meerschuur, amber, stukken en scherven van aardewerk	14.30.13.90	mln kg	.	.	154	167	
Hout en producten van hout en kurk (excl. meubelen), art. van riet	20				2922	3082	
w.o.							
<i>Hout, gezaagd, geschaafd of geïmpregneerd</i>	20.1				71	92	
<i>Fineer, duplex-, triplex- en multiplexhout, meubelplaat, spaanplaat, vezelplaat en andere panelen of platen</i>	20.2				133	125	
<i>Schrijn- en timmerwerk voor bouwwerken</i>	20.3				1937	2086	
w.o.							
ramen en raamkozijnen van hout	20.30.11.10	st	.	.	743	816	
deuren van hout en houtvezelplaat, incl. kozijnen en drempels	20.30.11.50	1 000 st	3039	2949	458	445	
timmerwerken voor bouwwerken, zoals panelen, wanden, trappen, hout- en dakconstructies e.d., excl. deuren, ramen, kozijnen e.d.	20.30.13.00	kg	.	.	325	389	
geprefabriceerde bouwwerken van hout	20.30.20.00				271	302	
<i>Houten emballage</i>	20.4				564	519	
w.o.							
pallets, opzetframes voor pallets	20.40.11.33	mln st	22	20	353	327	
<i>Artikelen van kurk, van riet en vlechtwerk; (overige) artikelen van hout, excl. primaire houtbewerking, fineer- en plaatmateriaal, timmerwerk, houten emballage</i>	20.5				218	259	
w.o.							
houtwaren, zoals graf- en crematiekisten, kleeerhangers, spoelen, clossen, gordijn- en jaloezierollen, heften voor tafelmessen, excl. opzetframes voor pallets	20.51.14.50				188	221	
Glas, aardewerk, cement-, kalk- en gipsproducten	26				9402	10254	
w.o.							
<i>Glas en producten van glas</i>	26.1				1983	2120	
w.o.							
<i>vlakglas</i>	26.11				236	252	
<i>gevormd en bewerkt vlakglas</i>	26.12				497	544	
w.o.							
geharde glasplaten (veiligheidsglas), excl. voor vervoermiddelen	26.12.12.30	1 000 m ²	1746	1800	117	132	
meerwandig glas voor isolatiedoelinden	26.12.13.30	2 000 m ²	4128	4051	269	291	
<i>glasvezels</i>	26.14				475	458	
<i>Niet-vuurvaste keramische producten, excl. die voor de bouw</i>	26.2				244	237	
<i>Keramische tegels en plavuizen</i>	26.3				213	212	
<i>Bakstenen, tegels en andere bouwmaterialen, van gebakken klei</i>	26.4				772	853	
w.o.							
bakstenen (niet vuurvast)	26.40.11.10	mln st. waalf.	1460	1613	581	639	
<i>Cement, kalk en gips</i>	26.5				x	x	
<i>Werken van beton, gips en cement</i>	26.6				4316	4934	
w.o.							
blokken en stenen van cement, beton, kalk e.d.	26.61.11.30	mln st. waalf.	1719	1768	403	410	
producten van beton voor woning- en utiliteitsbouw, grond-, weg- en waterbouw en agrarische toepassingen, excl. bouwblokken en stenen van beton	26.61.11.50	mln kg	5751	7510	816	947	
geprefabriceerde bouwelementen van beton, zoals heipalen en oplangers, etc.	26.61.12.00	mln kg	7011	9078	1797	2126	
buizen van beton of kunststeen	26.61.13.00	mln kg	391	429	113	120	
<i>werken van gips voor de bouw</i>	26.62				144	152	
stortklare beton, niet vuurvast	26.63.10.00	1 000 m ³	5000	5759	772	894	
niet-vuurvaste mortel en beton, excl. stortklaar beton	26.64.10.00	1 000 m ³	601	806	126	147	
<i>Steen en werken daarvan</i>	26.7				x	x	
<i>schuur-, slijp- en polijstmiddelen</i>	26.81				x	x	

Tabel 7.3 (slot)

Industriële verkopen: producten van hout en bouwmaterialen, meubels en overige

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			1998	1999 ¹⁾	1998	1999 ¹⁾
					<i>mln gld</i>	
<i>(Overige) niet-metaalhoudende minerale producten, zoals producten van asbest, bitumen, mica, grafiet, koolstof, kunstmatig korund, slakken, steenwol</i>	26.82				1063	1027
w.o.						
bedekkingsmateriaal van asfalt, bitumen, teer en dergelijke producten, op rollen	26.82.12.53	mln m ²	27	27	112	110
bitumineuze mengsels van natuurlijk asfalt, natuurlijk nitumen, petroleum-bitumen, minerale teer, teerpek of koudasfalt	26.82.13.00	mln kg	2657	1819	250	175
Meubelen en ov. producten, zoals muziekinstrumenten, (imitatie)sieraden, munten sportart., spellen, speelgoed, kaarsen, borstelwaren, pijpen, paraplu's, feestart.	36				5872	6117
w.o.						
<i>stoelen, banken en andere zitmeubelen</i>	36.11				1339	1448
w.o.						
zitmeubelen, met metalen onderstel, opgevuld	36.11.11.70	1 000 st	478	472	170	182
zitmeubelen met houten romp of geheel van hout, opgevuld	36.11.12.50	1 000 st	621	639	520	527
zitmeubelen met kunststof onderstel of geheel van kunststof	36.11.13.00	1 000 st	5347	7069	120	127
<i>kantoor- en winkelmeubilair</i>	36.12				1343	1470
w.o.						
bureaus (compleet, incl. ladeblok) met metalen onderstel of geheel van metaal, hoogte max. 80 cm	36.12.11.30	1 000 st	312	354	250	258
kantoormeubilair, met metalen onderstel of geheel van metaal, hoogte max. 80 cm., excl. bureaus	36.12.11.50	1 000 st	441	519	134	139
kantoormeubilair, met metalen onderstel of geheel van metaal en hoogte meer dan 80 cm, deurkasten, rolluikkasten en kasten met kleppen	36.12.11.73	1 000 st	249	240	161	156
meubels en interieurs met houten onderstel of volledig van hout en betimmeringen van hout, voor bedrijven, cafe's, winkels, schepen e.d.	36.12.13.00	st	.	.	637	750
<i>keukenmeubelen</i>	36.13				497	534
w.o.						
keukenelementen met houten onderstel of volledig van hout	36.13.10.50	1 000 st	1839	1864	450	473
<i>meubelen, excl. zit-, bedrijfs-, keukenmeubelen en interieurbouw</i>	36.14				1279	1273
w.o.						
meubelen met metalen onderstel of volledig van metaal, excl. zitmeubelen, kantoormeubelen e.d.	36.14.11.00	kg	.	.	551	521
slaapkamermeubelen met houten onderstel of volledig van hout	36.14.12.30	1 000 st	802	771	161	158
woonkamermeubelen met houten onderstel of volledig van hout, zoals tafels, bergmeubelen en kleinmeubelen	36.14.12.50	1 000 st	387	474	223	256
meubelen met kunststof onderstel of volledig van kunststof, excl. zitmeubels	36.14.14.30	1 000 st	.	4065	105	103
delen voor meubelen van hout, excl. voor zitmeubelen	36.14.15.50				153	157
<i>matrassen</i>	36.15				303	316
w.o.						
springbakken, spiraalmatrassen en andere bedbodems	36.15.11.00	1 000 st	452	449	110	119
matrassen met binnenvering	36.15.12.70	1 000 st	281	296	113	122
<i>Sieraden en munten</i>	36.2				118	124
<i>Muziekinstrumenten</i>	36.3				43	51
<i>Sportartikelen</i>	36.4				82	88
<i>Spellen en speelgoed</i>	36.5				74	66
<i>(Overige) producten, zoals kaarsen, imitatiesieraden, borstelwaren, schrijfgerei, pijpen, aanstekers, paraplu's, knopen, kunstbloemen, stempels, treksluitingen</i>	36.6				794	748
w.o.						
kaarsen	36.63.75.00	mln kg	55	x	200	x

¹⁾ Voorlopige cijfers.

Gepubliceerde artikelen

In de Industriemonitor verschijnen maandelijks één of meer artikelen over de industrie. Onderstaande artikelen zijn reeds gepubliceerd.

Artikel	Auteur(s)	Maand
Investeringsverwachtingen voor 2000 en 2001	André Meurink	juli 2000
Internet in de Industrie 1995-2000	Kees van den Berg Andries Kuipers	juli 2000
Geheimhouding bij bedrijfsstatistieken van het CBS: Geheimhoudingsmodule 2000	Wim Koopman Ab Mulder	juli 2000
Bouwen en bouwmaterialen	Willem Heijnen	juni 2000
De top vijf van de industrie in 1999	Willem Heijnen	mei 2000
Export, groei en winstgevendheid	Robert Goedegebuure	april 2000
Innovatie en provincie	Hans Langenberg	maart 2000
Investeringsverwachtingen industrie 1999 en 200	André Meurink	februari 2000
De auto-industrie	Willem Heijnen	januari 2000
Industrie: economie en arbeidsmarkt	Roberto Wekker	december 1999
Uitgaven voor riolering en afvalwaterzuivering, 1985–1999	Egon Dietz Cor van Bruggen	november 1999
Het belang van onderzoek en innovatie voor bedrijfsresultaten	Luuk Klomp George van Leeuwen	oktober 1999
De bouwmaterialenindustrie	Willem Heijnen	augustus 1999
Seizoencorrectie en 'nowcasting' van producentenprijzen 1990–1997	Narly Rambharos	juli 1999
Industriële bedrijfsafvalstoffen, 1984-1996	Paul Klein	juni 1999
Banencreatie bij het Klein-, Midden- en Grootbedrijf	Ron van Dijk Ben van der Eijken Henry Nieuwenhuijsen	juni 1999
Winstgroei bij kleine ondernemingen	Erik Smeets	mei 1999
Hoge investeringen ondanks tanend ondernemersvertrouwen	André Meurink	april 1999
De industrie in 1998: afvlakking na een forse groei in 1997	Willem Heijnen	maart 1999
Het producentenvertrouwen: conjunctuurwijzer van de CBS-koersindex?	Roberto Wekker	februari 1999
Meer onderzoek en innovatie in Nederland	Luuk Klomp	januari 1999

Gepubliceerde producttabellen

Hieronder staat een overzicht van in de Industriemonitor opgenomen producttabellen (tabellen x.3).

De producttabellen bevatten een systematische opsomming van de meest recente productgegevens per branche. Verkopen in waarden worden per kwartaal gepubliceerd. De verkopen in hoeveelheden worden jaarlijks opgenomen in de Industriemonitor. Omdat bij publicatie van het meest recente kwartaal de voorgaande kwartalen worden geactualiseerd, kunnen deze cijfers afwijken.

Het nummer van de Industriemonitor wat hieronder vermeld staat, betreft het meest recente exemplaar waarin de productgegevens over de betreffende verslagperiode zijn opgenomen.

Periode	Waarde / hoeveelheid	Industriemonitor	
1999	jaar	hoeveelheid	juli 2000
	jaar	waarde	juli 2000
	4 ^e kw	waarde	juni 2000
	3 ^e kw	waarde	juni 2000
	2 ^e kw	waarde	juni 2000
	1 ^e kw	waarde	juni 2000
1998	jaar	hoeveelheid	juli 2000
	jaar	waarde	juli 2000
	4 ^e kw	waarde	juni 2000
	3 ^e kw	waarde	februari 2000
	2 ^e kw	waarde	november 1999
	1 ^e kw	waarde	september 1999
1997	jaar	hoeveelheid	juli 1999
	jaar	waarde	juli 1999
	4 ^e kw	waarde	juni 1999
	3 ^e kw	waarde	februari 2000
	2 ^e kw	waarde	november 1999
	1 ^e kw	waarde	september 1999
1996	jaar	hoeveelheid	september 1998
	jaar	waarde	september 1998
	4 ^e kw	waarde	april 1997
	3 ^e kw	waarde	februari 2000
	2 ^e kw	waarde	november 1996
	1 ^e kw	waarde	september 1999
1995	jaar	hoeveelheid	juli 1998
	jaar	waarde	juni 1997
	4 ^e kw	waarde	juni 1997
	3 ^e kw	waarde	februari 1999
	2 ^e kw	waarde	november 1997
	1 ^e kw	waarde	november 1998
1994	jaar	hoeveelheid	juli 1998
	jaar	waarde	juni 1997
	3 ^e kw	waarde	februari 1998
	2 ^e kw	waarde	november 1997
	1 ^e kw	waarde	september 1997
1993	jaar	hoeveelheid	juli 1998
	jaar	waarde	februari 1997

Andere CBS-publicaties

Statistisch Jaarboek

Dit boek bevat cijfers over alle aspecten van de Nederlandse samenleving: bevolking, inkomen, economie, prijzen, financiële markten, milieu en vele andere onderwerpen. Het verschijnt jaarlijks in januari.

Jaarlijks, 588 blz., f 49,95 / € 22,66.
ISSN 0924-2686. Kengetal A-26.

Statistisch bulletin

Het Statistisch bulletin verschijnt wekelijks met de meest recente uitkomsten van alle statistische onderzoeken van het CBS. Het abonnement omvat tevens het maandelijks Conjunctuurbericht. Hierin wordt de actuele stand van zaken in de Nederlandse economie met behulp van korte en krachtige analyses en grafische presentaties getoond.

- *Statistisch Bulletin: wekelijks, circa 10 blz.*
ISSN 0166-9680.
- *Conjunctuurbericht: maandelijks, 4 blz.*
ISSN 0920-9743. f 131,00 / € 59,45 per jaar.
Kengetal A-1.

Tweehonderd jaar statistiek in tijdreeksen

Deze publicatie geeft historische reeksen waarmee de lange termijn ontwikkelingen in ons land in de periode 1800-1999 nauwkeurig kunnen worden gevolgd. Deze historisch-statistische database is een aanrader voor onderzoekers en andere gebruikers van historische tijdreeksen. De publicatie zal in december 1999 verschijnen.

Eenmalig, f 55,00 / € 24,96.
ISBN 90.6861.175.5, + Cd-rom.

INDEX

Het CBS-magazine met een geheel eigen vormgeving. INDEX geeft vanuit de statistische optiek een brede kijk op de vele economische en sociale aspecten van de samenleving. Veel themanummers met daarnaast een aantal gevarieerde onderwerpen.

Jaarlijks 10 nummers, circa 32 blz., f 129,50 / € 58,76 per jaar.
ISSN 1380-7447. Kengetal A-152/2000.

Samenvattend overzicht van de industrie

Het samenvattend overzicht geeft een overzicht van de belangrijkste variabelen van de afzonderlijke productiestatistiek van bedrijven. De publicatie bevat ook informatie over de verkopen van zelfvervaardigde producten.

Jaarlijks, 96 blz., f 37,50 / € 17,02.
ISSN 0168-5546. Kengetal K-160/1997/1998.

De Nederlandse Economie

Met deze publicatie beoogt het CBS op prettig leesbare en breed en samenhangend overzicht te geven van de

economie in Nederland. Behalve financieel-economische ontwikkelingen komen ook de arbeidsmarkt, bevolking, welzijn, milieu en regionale onderwerpen aan de orde. Door Nederland te spiegelen aan het buitenland, wordt bovendien de internationale positie van ons land belicht.

Jaarlijks, 204 blz., f 32,50 / € 14,75. Kengetal P-19.
ISSN 1386 - 1042.

Maandstatistieken

Het CBS publiceert naast de Industriemonitor nog een aantal andere maandelijks periodieken. Enkele zijn:

- *Maandstatistiek Internationale handel*
Maandelijks, ca. 30 blz., f 158,00 / € 71,70 per jaar.
ISSN 1384-6981. Kengetal M-11.
- *Sociaal-Economische Maandstatistiek*
Maandelijks, ca. 80 blz., f 210,00 / € 95,29 per jaar.
ISSN 0168-549X. Kengetal V-4/1999.
- *Maandstatistiek van de Prijzen*
Maandelijks, ca. 100 blz., f 205,00 / € 93,02 per jaar.
ISSN 0166-9486. Kengetal U-2/1999.
- *Maandstatistiek Detailhandel*
Maandelijks, ca. 50 blz., f 163,00 / € 73,97 per jaar.
ISSN 1385-0105. Kengetal L-10/1999.
- *Maandstatistiek Bouwnijverheid*
Maandelijks, ca. 40 blz., f 140,00 / € 63,53 per jaar.
ISSN 0166-9338. Kengetal K-3/1999.
- *Financiële Maandstatistiek*
Maandelijks, ca. 50 blz., f 173,00 / € 78,50 per jaar.
ISSN 1381-6780, Kengetal O-1/1999.

CBS-wijzer, recente cijfers en producten

Een systematisch overzicht van alle publicaties die het CBS heeft uitgebracht. Deze is op aanvraag gratis verkrijgbaar (telefoon 045 - 570 70 70). Kengetal A-102.

Diskettes

Veel gegevens zijn ook op diskette verkrijgbaar. Er zijn onder meer maandelijks en jaarlijkse diskettes met alle beursindices. Bestellen: telefoon 045 - 570 70 70.

Teletekst

Conjunctuurinformatie en de meest recente CBS-persberichten staan op pagina 506 en 507 van NOS-Teletekst.

Internet

Het CBS heeft een website. Deze is te bereiken via <http://www.cbs.nl>. De site bevat statistische kerncijfers over de Nederlandse samenleving. Actuele statistische uitkomsten staan in persberichten die kunnen worden gedownload.

Voor bestellingen van CBS-publicaties kunt u terecht bij de infoservice van de sector Marketing en Verkoop van het CBS, tel. 045 - 570 70 70, fax 045 - 570 62 68 of e-mail verkoop@cbs.nl, of via de boekhandel. Alle publicaties zijn ter inzage of kunnen in bruikleen worden verkregen in onze bibliotheken. Tevens is in beide vestigingen een boekwinkel waar alle publicaties tegen contante betaling kunnen worden gekocht. De CBS-wijzer met CBS-publicaties is op aanvraag gratis verkrijgbaar (tel. 045 - 570 70 70).

Informatieservice

Het CBS: betrouwbare informatie voor u

De Nederlandse overheid vindt het belangrijk dat u over betrouwbare en onafhankelijke informatie kunt beschikken. Het Centraal Bureau voor de Statistiek zorgt hier al bijna 100 jaar voor. Het CBS verzamelt, bewerkt en analyseert gegevens over alle aspecten van de Nederlandse samenleving. Hieruit publiceren wij informatie over bijvoorbeeld de Nederlandse economie maar ook over de leefsituatie van de bevolking en over het milieu. Tevens garanderen wij dat individuele gegevens van personen of bedrijven niet zijn af te leiden uit de gepubliceerde cijfers.

Veelzijdige en flexibele dienstverlening

CBS-informatie is voor iedereen toegankelijk. Vooral beleidsmedewerkers, markt- en bedrijfstakanalisten, onderzoekers en studenten maken hier veelvuldig gebruik van. Ook op de CBS-site op Internet is veel informatie te vinden. Hier vindt u StatLine, de voor het publiek toegankelijke databank van het CBS. Deze is gevuld met actuele cijfers, persberichten, tijdreeksen etc. Vraagt u informatie bij ons aan dan verstrekken wij die in de vorm die u wenst: per post, fax, e-mail, diskette of bij eenvoudige inlichtingen telefonisch. Alle informatie kan zowel incidenteel als op basis van een abonnement geleverd worden.

Onze informatie is in principe gratis. Dat houdt in dat telefonische inlichtingen gratis worden verstrekt en dat publicaties gratis toegankelijk zijn bij de CBS-bibliotheken in Voorburg en Heerlen en bij vele openbare en universiteitsbibliotheken. Voor het ontvangen van bijvoorbeeld publicaties of diskette betaalt u slechts de kosten van de informatiedrager en het verzenden. Als de door u gewenste informatie niet direct voorhanden is, kan het CBS maatwerk leveren. U betaalt dan de extra arbeidskosten.

De Infogroepen

Het CBS beschikt echter over veel meer, en meer gedetailleerde informatie dan er in een publicatie zoals de Industriemonitor wordt opgenomen. Die informatie is op aanvraag verkrijgbaar bij onze Infogroepen. Van de onderwerpen die in de Industriemonitor staan zoals de productie, omzet, prijzen, in- en uitvoer en de conjunctuurtest zijn meer gedetailleerde gegevens beschikbaar voor specifieke branches en bedrijfstakken zoals de zuivelindustrie en de landbouwmachine-industrie. Kortom: voor alles wat u wilt weten over de industrie kunt u terecht bij onze Infogroep Industrie.

Branchepublicaties vervangen Productiestatistieken industrie

De publicaties Productiestatistieken industrie zoals ze tot en met het verslagjaar 1995 zijn verschenen, bestaan niet meer. Ze zijn vervangen door branchepublicaties die een actueel en totaal overzicht geven van de bij het CBS beschikbare informatie van de diverse branches in de industrie. In deze publicaties worden naast de uitkomsten van de productiestatistieken ook gegevens uit andere enquêtes over de desbetreffende branche opgenomen, zoals de afzet van producten, maandelijkse omzetcijfers, investeringen, producentenprijzen, in- en uitvoer, energieverbruik en gegevens uit de Milieustatistieken. De uitkomsten worden in hun onderlinge samenhang besproken zodat een actueel en totaal beeld wordt gegeven van de branche. De informatie zoals die in de Productiestatistieken industrie was opgenomen, blijft echter wel beschikbaar in de vorm van tabellen, gebundeld per bedrijfstak (SBI 2 digit), bedrijfsgroep (SBI 3 digit) of bedrijfssubgroep (SBI 4 digit). Voor bestellingen kunt u contact opnemen met het CBS Heerlen, telefoon 045 - 5 70 76 17, fax 045 - 5 70 62 77.

Omgaan met vertrouwelijke gegevens

Als gebruiker van de statistiek word je regelmatig geconfronteerd met storende kruisjes in tabellen. Daar zijn dan gegevens weggekruist die om een of andere reden vertrouwelijk zijn. Als het goed is, zijn de gegevens achter dergelijke kruisjes ook niet langs omwegen te berekenen. Anders zou het betreffende kruisje immers geen zin hebben. Misschien hebt u zich ook wel eens afgevraagd hoe de juiste plaats van de kruisjes is bepaald.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek zet die kruisjes niet voor de lol. Ze vormen een impliciet uitvloeisel van de zogenaamde 'Wet van 1936', waarin niet alleen de verplichting van bedrijven en instellingen is vastgelegd om cijfers aan het CBS te verstrekken, maar ook de door het CBS te leveren contraprestatie, dat individueel herkenbare gegevens niet afleidbaar zijn uit de gepubliceerde tabellen. Ook niet als verschillende tabellen met elkaar gecombineerd worden.

Wanneer gegevens op veel verschillende niveaus naar verschillende inzichten worden gepubliceerd, is het omgaan met de vertrouwelijkheid een lastig probleem. Het codestelsel van de branches omvat acht verschillende niveaus in 2600 rijen. Als dat wordt gecombineerd met de grootteklassen van de bedrijven (naar 3 niveaus in 16 rijen) en met regio (naar 5 niveaus in meer dan 630 rijen), ontstaat zomaar een driedimensionale tabel met 25 miljoen cellen. Het doorrekenen van alle noodzakelijke combinaties daarvan was altijd een groot probleem. Dit was dan ook de reden dat veel gegevens nooit op regionaal niveau werden verstrekt: het risico op onthulling was te groot.

Sinds kort beschikt het CBS over een programma, 'Geheimhoudingsmodule 2000' genaamd, dat in enkele minuten een dergelijke tabel op alle niveaus consistent doorrekent en van de juiste kruisjes voorziet. Niet alleen scheelt dit veel tijd, maar ook kunnen binnenkort voorheen onpubliceerbare regionale cijfers worden vrijgegeven. Op pagina 9 van dit nummer wordt een artikel gepubliceerd dat de gevelde methode behandelt.

In de maand augustus zal geen Industriemonitor verschijnen. Het septembernummer zal ook de data bevatten die in de augustus-uitgave gepubliceerd zouden worden.

Alfabetische begrippenlijst

Bedrijfsinvesteringen in vaste activa

Tot de investeringen in vaste activa worden gerekend de goederen die worden aangeschaft (of in eigen beheer zijn voortgebracht) met het doel ze als kapitaalgoed in het productieproces aan te wenden. In het algemeen gaat het om goederen met een levensduur van meer dan een jaar bijvoorbeeld gebouwen, machines en vervoermiddelen. De toevoeging 'bruto' geeft aan dat de investeringen zowel de vervangings- als uitbreidingsinvesteringen omvatten. Het gaat hier om volumeontwikkelingen, dus gecorrigeerd voor prijsmutaties. Informatie: 070-337 47 95.

Bruto Binnenlands Product (BBP)

Het BBP is de som van de in het binnenland gevormde toegevoegde waarde inclusief de afschrijvingen. Deze indicator wordt veel gebruikt om de economische groei weer te geven. Bij het samenstellen van deze indicator gebruiken wij gegevens over zowel de productie als de bestedingen. Voor totaal Nederland is alleen de volumeontwikkeling opgenomen, dat wil zeggen voor prijsontwikkelingen.

BBP (mp)

Bruto Binnenlands Product tegen marktprijzen. Dit is inclusief het saldo van de indirecte belastingen en de prijsverlagende subsidies.

BBP (fk)

Bruto Binnenlands Product tegen factorkosten. Dit is exclusief het saldo van de indirecte belastingen en de prijsverlagende subsidies. Informatie: 070-337 47 95.

Bruto Toegevoegde Waarde

De bruto toegevoegde waarde is gedefinieerd als de waarde van de productie minus de waarde van het verbruik (inclusief afschrijvingen); het gaat hier om de waarde die wordt toegevoegd aan de goederen (en/of diensten) die in het productieproces worden gebruikt. Tot het verbruik behoren niet de diensten van de ingezette arbeid en kapitaal. Informatie: 070-337 47 95.

CBS-Koersindex

De CBS-Koersindex geeft de ontwikkeling weer van het gemiddelde koersniveau van gewone aandelen. De index wordt eenmaal per dag berekend op basis van de slotkoersen. In deze berekening worden alle op de beurs genoteerde Nederlandse gewone aandelen betrokken met uitzondering van aandelen van vastgoedfondsen, beleggings- en houdstermaatschappijen. Bij de berekening wordt wel gecorrigeerd voor kapitaalmutaties (bijvoorbeeld emissies), maar niet voor dividenduitkeringen. Het maandcijfer is het rekenkundig gemiddelde van de dagcijfers. Informatie: 070-3374627.

Conjunctuurtest

Elke maand houdt het CBS onder circa 1 700 ondernemingen uit de industrie een conjunctuurenquête. Deze enquête –de Conjunctuurtest– heeft tot doel binnen vier weken na een verslagmaand actuele informatie te verschaffen over de economische ontwikkelingen in de bedrijfstak industrie en de daaronder vallende bedrijfsklassen en -groepen. Het gaat daarbij met name om de richting waarin een aantal conjunctuurindicatoren zoals bedrijvigheid, orderontvangst, voorraden, orderpositie etc. zich van

maand op maand ontwikkelt. Met het oog hierop zijn de vragen eenvoudig gehouden. Er wordt niet naar exacte, kwantitatieve gegevens gevraagd. De cijfermatige presentatie van de resultaten over de vragen met een drieledige antwoordstructuur vindt plaats in de vorm van saldering van de positieve (gestegen; groot) en negatieve (gedaald; klein) antwoorden (in %). De saldi geven informatie over de richting waarin de variabelen zich hebben ontwikkeld. Bij de ontwikkelingsvragen geeft het saldo op zich al direct de richting aan. Bij de beoordelingsvragen, die een momentopname weergeven, is daartoe vergelijking met het saldo van de voorafgaande maand nodig. De gegevens worden verzameld bij bedrijven met minstens 10 werknemers.

Variabele in de tabel in de Industriemonitor met daaronder de vraagstelling op het enquêteformulier van de Conjunctuurtest.

Bedrijvigheid t.o.v. de vorige maand

Het niveau van de productie is, vergeleken met de vorige maand (de invloed van feest- en vakantiedagen buiten beschouwing gelaten): toegenomen / vrijwel gelijk gebleven/ afgenomen.

Beoordeling orderontvangst

De totale orderontvangst¹ in de afgelopen maand beoordelen wij, gelet op de tijd van het jaar, als: groot / normaal / klein.

Beoordeling orderpositie

De orderportefeuille¹ beoordelen wij, gelet op de tijd van het jaar, als: groot / normaal / klein.

Beoordeling productiecapaciteit

De huidige productiecapaciteit achten wij, gelet op de te verwachten afzetontwikkeling, als (te): groot / normaal / klein.

Beoordeling voorraden gereed product

Onze voorraden eindproduct beoordelen wij, gelet op de te verwachten afzetontwikkeling, als (te): groot / normaal / klein.

Bezettingsgraad

De bezettingsgraad² van de beschikbare productie-installaties bedroeg in de verslagmaand ca.%

Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1

De concurrentiepositie³ van ons bedrijf is in de afgelopen 3 maanden op de markt: verbeterd / vrijwel gelijk gebleven / verslechterd.

Vervolg van variabele in de tabel in de Industriemonitor met daaronder de vraagstelling op het enquêteformulier van de Conjunctuurtest.

Orderontvangst t.o.v. de vorige maand

De waarde van de orderontvangst¹ is vergeleken met de vorige maand uit het buitenland / uit het binnenland / in

¹ Indien u uitsluitend levert uit voorraad en de orderportefeuille is vrijwel nihil, dan kunt u voor 'orderontvangst' lezen 'omzet/verkoop'. Bij de beoordelingsvragen over de orderportefeuille geeft u vervolgens een oordeel over de huidige afzetontwikkeling van het bedrijf (gunstig = groot; ongunstig = klein).

² Bij incidentele toepassing van een meerploegenstelsel of overwerk, kan de bezettingsgraad meer dan 100% bedragen. Groot onderhoud kan tot een verlaging van de bezettingsgraad leiden.

³ De verhouding van de afzetprijs en/of kwaliteit van uw producten met die van andere aanbieders op de markt.

totaal: toegenomen / vrijwel gelijk gebleven / afgenomen.

Orderpositie

Onze totale orderportefeuille⁴ vertegenwoordigt, bij normale werktijden, aan maanden werk ca.. mnd.

Productiebelemmeringen

Onze productie ondervindt thans: a) geen belemmeringen, b) wel belemmeringen als gevolg van onvoldoende vraag / tekort aan arbeidskrachten / te geringe capaciteit van de productie-installaties / andere oorzaken, nl.

Verwachting bedrijvigheid

Vergeleken met de afgelopen maand zal het gemiddelde productieniveau in de komende 3 maanden (de invloed van feest- en vakantiedagen buiten beschouwing gelaten): toenemen / gelijk blijven / afnemen.

Verwachting buitenlandse afzet

De buitenlandse afzet zal in het komende kwartaal: toenemen / vrijwel gelijk blijven / afnemen.

Verwachting personeelssterkte

Onze personeelssterkte zal in het komend halfjaar naar verwachting: toenemen / vrijwel gelijk blijven / afnemen.

Verwachting toe- of afname personeelssterkte

Bij toe- of afnemen (van de personeelssterkte) het percentage vermelden: ca. ...%.

Verwachting verkoopprijs

Onze verkoopprijzen zullen in de komende 3 maanden: stijgen / vrijwel gelijk blijven / dalen.

Producentenvertrouwen

Het producentenvertrouwen is een samengestelde stemmingsindicator opgebouwd uit antwoorden op drie vragen van de Conjunctuurtest industrie. Het betreft hier de vragen over de door de ondernemers te verwachten bedrijvigheid in de komende drie maanden, hun oordeel over de orderpositie en hun oordeel over de voorraden gereed product. Om dit in één kengetal naar buiten toe te kunnen brengen en daarnaast het verloop van de ontwikkeling van de industriële productie zo goed mogelijk te benaderen, wordt eerst het verschil tussen het percentage positieve en negatieve antwoorden zowel voor het seizoen als voor de lange termijn trend gecorrigeerd. Over de afgelopen 15 jaar heeft het CBS per vraag het vooruitlopen op de feitelijke ontwikkelingen gemeten. Op basis van deze gegevens worden de recente uitkomsten gewogen. De hieruit berekende uitkomst (producentenvertrouwen) geeft in één kengetal de stemming onder de ondernemers aan. Informatie: 070-337 43 62.

Consumentenprijsindex

De consumentenprijsindex heeft betrekking op alle goederen en diensten die huishoudens voor consumptie aanschaffen, excl. de verzekerde medische zorg. Zowel dagelijkse boodschappen als aankopen die minder vaak gedaan worden, zoals auto's en wasmachines horen hiertoe. Ook betalingen aan de overheid voor verleende diensten (schoolgelden, secretarieleges) en zogenaamde consumptiegebonden belastingen zijn in de index opgenomen. De voor deze index gevolgde prijzen zijn de contante prijzen, inclusief BTW. Informatie 045 – 570 74 87.

Consumentenvertrouwen

In het Consumentenconjunctuuronderzoek worden aan 1 000 respondenten vijf vragen gesteld over de algemene economische situatie en de eigen financiële situatie. Van iedere vraag wordt het saldo van positieve en negatieve antwoorden in procenten van het totaal aantal antwoorden bepaald. Het Consumentenvertrouwen wordt uitgedrukt als het rekenkundig gemiddelde van deze vijf saldi. De minimale waarde is dus -100; de maximale +100.

Economisch klimaat

De ontwikkeling van het economisch klimaat wordt bepaald door twee vragen uit het Consumentenconjunctuuronderzoek over de algemene economische situatie in Nederland.

Koopbereidheid

De ontwikkeling van de koopbereidheid wordt ontleend aan de antwoorden op drie vragen uit het Consumentenconjunctuuronderzoek naar de eigen financiële situatie, waaronder de vraag of de tijd gunstig wordt geacht grote aankopen te doen. Informatie: 045-570 74 87.

Energieverbruik

De som van aanvoer, winning en voorraadonttrekking, minus de afleveringen van energiedragers. Onder PJ (petajoule= 10¹⁵ joule) wordt een energiehoeveelheid verstaan die overeenkomt met 31,6 miljoen m³ aardgas. Informatie: 070-337 43 31.

Faillissementen

Het gaat bij de reeks Faillissementen om alle uitgesproken faillissementen, zowel van natuurlijke als van rechtspersonen. De cijfers worden niet gecorrigeerd voor faillietverklaringen die later ten gevolge van verzet, hoger beroep of cassatie worden vernietigd. Informatie: 070-3375642.

Geregistreeerde werklozen

Onder de geregistreeerde werklozen worden de bij een arbeidsbureau ingeschreven personen verstaan van 15-64 jaar die niet meer dan twaalf uur per week werken, twaalf uur of meer willen werken en daarvoor beschikbaar zijn. Er is niet gecorrigeerd voor seizoensinvloeden. Informatie: 070-337 54 49.

Gezinsconsumptie

De reeksen van de gezinsconsumptie geven de bestedingen weer van gezinnen. Dit is inclusief de aankopen van buitenlandse toeristen in Nederland en exclusief de aankopen van Nederlanders in het buitenland. De bestedingen betreffen aankopen van voedings- en genotmiddelen, duurzame consumptiegoederen en overige goederen en diensten. Het gaat in de Industriemonitor om volumeontwikkelingen, dus gecorrigeerd voor prijs-mutaties. De maandcijfers van de gezinsconsumptie laten soms grote fluctuaties zien doordat de cijfers niet voor koopdagen en seizoensinvloeden gecorrigeerd zijn. Het is verstandig hier bij de interpretatie van de ontwikkelingen rekening mee te houden. Informatie: 070-337 47 95.

Invoer van goederen en diensten

De invoer is gewaardeerd tegen cif-prijzen (cost, insurances, freight). Dat wil zeggen inclusief alle vracht- en assurantiepremies die op het vervoer tot het punt van inkleding in Nederland betrekking hebben en exclusief invoerrechten, accijns op invoer en bijzondere verbruiksbelasting op auto's. Informatie: 070-337 47 95.

⁴ Orderportefeuille excl. Het reeds gerealiseerde deel aan onderhanden werk; incl. eventueel werk verbonden aan het op peil brengen van voorraden.

Omzet

Omzet betreft de factuurwaarde van de aan derden verkochte zelfvervaardigde of geassembleerde goederen en opbrengsten van diensten (exclusief: BTW, aan afnemers in rekening gebrachte accijnzen, verbruiksbelastingen, BPM op auto's en statiegelden). De gegevens worden verzameld bij bedrijven met minstens 20 werknemers. Informatie: 045-570 63 33.

Producentenprijzen industrie

De Statistiek producentenprijzen meet de prijzen die de producent of de importeur in rekening brengt aan de afnemers. De gevolgde prijzen zijn de gemiddelde maandprijzen exclusief BTW, af-fabriek, van de afgezette goederen. Voor de importprijzen is gebruik gemaakt van prijzen op cif-basis (cost, insurance, freight). Informatie: 070-337 47 10.

Productie-index

De productie-index geeft de volume-ontwikkeling van de bruto toegevoegde waarde tegen factorkosten weer. De cijfers zijn voor prijsinvloeden gecorrigeerd. Tevens vindt er een correctie plaats voor het aantal werkdagen in de betreffende maand. De cijfers betreffen dus de ontwikkeling van de gemiddelde dagproductie. Er wordt rekening gehouden met continudiensten. Voor de maandelijkse productie-ontwikkelingen zijn ook seizoengecorrigeerde gegevens beschikbaar. Informatie: 070-337 47 88.

Uitvoer van goederen en diensten

De uitvoer van goederen is gewaardeerd tegen fob-prijzen (free-on-board). Dit is de waarde af-producent, vermeerderd met de handels- en vervoersmarges tot aan de Nederlandse grens. Onder de export zijn de goederen opgenomen die uit het Nederlandse vrije verkeer worden gebracht. Goederen die aan het buitenland zijn verkocht, maar nog niet geleverd, zijn niet als export beschouwd. Informatie: 070-337 47 95.

Vacatures

Vacatures zijn arbeidsplaatsen waarvoor personeel wordt gezocht dat op korte termijn kan worden geplaatst. Tot en met het derde kwartaal van 1993 is het door het CBS gepubliceerde aantal vacatures van geheel Nederland exclusief die bij de overheid, het onderwijs, sociale werkplaatsen, uitzendbureaus en uitleenbedrijven. Vanaf het vierde kwartaal 1993 zijn alleen de vacatures bij de

overheid en het onderwijs nog uitgesloten. Bij het aantal vervulde vacatures worden de vervallen vacatures meegeteld. Informatie: 070-337 54 49.

Werkdagen

Aantal dagen in de maand verminderd met zaterdagen en zondagen alsmede algemeen erkende feestdagen.

Standaard bedrijfsindeling

In vrijwel alle economische statistieken van het CBS worden de gegevens geordend naar economische activiteit. Dit gebeurt op basis van de standaard bedrijfsindeling. De industrie is onderverdeeld in verschillende bedrijfsklassen. De totale industrie omvat SBI 15 tot en met 37. Hieronder staan de bedrijfsklassen genoemd behorend bij de verschillende branches zoals ze gegroepeerd zijn in de Industriemonitor. Informatie: 045-570 69 33.

SBI	Rubriek in Industriemonitor
15	Voedings- en genotmiddelenindustrie
16	Tabakverwerkende industrie
	<i>Textiel-, kleding- en lederindustrie</i>
17	Textielindustrie
18	Kleding- en bontindustrie
19	Leer-, lederwaren- en schoenindustrie (excl. kleding)
	<i>Papier- en grafische industrie</i>
21	Papier(waren)- en karton(waren)industrie
22	Uitgeverijen, drukkerijen, reproductie van opgenomen media
	<i>Aardolie-, chemische-, rubber- en kunststofverwerkende industrie</i>
23	Aardolie-, steenkoolverwerkende industrie
24	Chemische industrie
25	Rubber- en kunststofverwerkende industrie
	<i>Metaal- elektrotechnische en transportmiddelenindustrie</i>
27	Basismetalaalindustrie
28	Metaalproductenindustrie
29	Machine- en apparatenindustrie
30	Kantoormachine- en computerindustrie
31	Elektrische machines en apparatenindustrie
32	Audio-, video- en telecommunicatie- apparatenindustrie
33	Overige machines en apparatenindustrie (incl. medische apparatuur)
34	Industrie van auto's, aanhangwagens en opleggers
35	Overige transportmiddelenindustrie
	<i>Hout-, bouwmaterialen en overige industrie</i>
20	Hout-, kurk-, rietwarenindustrie (excl. meubels)
26	Glas-, aardewerk-, cement-, kalkindustrie
36	Meubel- en overige industrie